

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**ЗВІТ**

**про діяльність Національного юридичного  
університету імені Ярослава Мудрого  
за 2023 рік**

**Харків – 2023**

## ЗМІСТ

<b>1. Вступ</b>	<b>3</b>
<b>2. Підготовка фахівців згідно із стандартами вищої освіти</b>	<b>4</b>
2.1. Структура Університету та характеристика професорсько-викладацького складу	4
2.2. Контингент студентів	7
2.3. Здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти за відповідними галузями знань та спеціальностями	8
2.4. Робота приймальної комісії	10
2.5. Профорієнтаційна робота	11
<b>3. Організація навчального процесу відповідно до стандартів вищої освіти</b>	<b>12</b>
3.1. Організація навчального процесу, його нормативне та інформаційне забезпечення	12
3.2. Система академічної доброчесності	19
3.3. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу	20
3.4. Практика і стажування	22
3.5. Юридична клініка	23
3.6. Наукова бібліотека	25
3.7. Видання навчальної літератури	30
3.8. Фізичне виховання та розвиток студентського спорту в умовах воєнного стану	32
3.9. Взаємодія з органами студентського самоврядування	36
3.10. Міжнародне співробітництво, академічна мобільність	37
<b>4. Організація та забезпечення контролю за навчальною діяльністю</b>	<b>40</b>
<b>5. Виконання державного замовлення та інших договірних зобов'язань</b>	<b>41</b>
<b>6. Підготовка та перепідготовка, підвищення кваліфікації працівників Університету</b>	<b>47</b>
<b>7. Високоєфективна наукова і науково-технічна діяльність та інноваційна діяльність Університету, в тому числі впровадження результатів його наукових досліджень, міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво</b>	<b>48</b>
7.1. Тематика наукових досліджень, що виконуються професорсько-викладацьким складом кафедр Університету	48
7.2. Тематика наукових досліджень, що виконуються Науково-дослідницьким сектором Університету	49
7.3. Законотворча робота та співробітництво з органами державної влади та охорони правопорядку	50
7.4. Видавнича, інформаційна та редакційна робота, публікації в наукометричних базах	54
7.5. Наукові здобутки	57
7.6. Наукові заходи	62
7.7. Діяльність Науково-дослідницького сектору та одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів	66
7.8. Підготовка та атестація науково-педагогічних кадрів	82
7.8.1. діяльність аспірантури	82
7.8.2. діяльність докторантури	83
7.8.3. атестація науково-педагогічних кадрів	83
7.9. Наукова діяльність молодих учених та студентів	85
<b>8. Захист прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності</b>	<b>91</b>
<b>9. Застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки кадрів з вищою освітою</b>	<b>91</b>
<b>10. Дотримання умов колективного договору, Статуту Університету</b>	<b>92</b>
10.1. Дотримання статуту закладу вищої освіти	92
10.2. Соціальний захист, умови праці та навчання, відпочинок та оздоровлення	92
<b>11. Захист інформації відповідно до законодавства</b>	<b>94</b>
<b>12. Створення належних умов праці відповідно до вимог законодавства</b>	<b>95</b>
<b>13. Фінансово-економічна діяльність Університету</b>	<b>96</b>
<b>14. Антикорупційна діяльність Університету</b>	<b>100</b>
<b>15. Діяльність науково-навчальних центрів</b>	<b>101</b>
15.1. Результати діяльності Навчально-методичного центру підтримки проєктів і досліджень	101
15.2. Результати діяльності Центру дослідження верховенства права і релігії	102
15.3. Результати діяльності Центру права, етики та цифрових технологій	103
15.4. Результати діяльності Центру медіації та альтернативного вирішення спорів	105
15.5. Результати діяльності Центру дослідження правових проблем перехідного правосуддя	106
15.6. Результати діяльності Центру права та управління природними ресурсами	107
15.7. Результати діяльності Центру історико-правових досліджень Харківської правничої школи	108
15.8. Результати діяльності Центру криміналістичних інновацій «intelligenTrident»	108

## 1. ВСТУП

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого (далі – Університет) проводить свою діяльність відповідно до чинного законодавства України, зокрема, Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», актів Президента України, Кабінету Міністрів України, наказів і розпоряджень Міністерства освіти і науки України, Статуту університету, Колективного договору, рішень Конференції трудового колективу, вченої ради, інших нормативно-правових актів.

Підбиваючи підсумки роботи за 2023 рік, тобто за другий рік повномасштабного вторгнення росії в Україну, треба зазначити, що місто Харків продовжує перебувати на передовій лінії боротьби нашої держави за незалежність. Розпочата рф повномасштабна війна проти незалежності нашої держави стала каталізатором усіх процесів в українському суспільстві. Університет, як і всі інші ЗВО, працює задля перемоги Збройних Сил України, української держави над ворогом, створює безпечні умови для функціонування, проводить освітянську та наукову діяльність, виконує інші, передбачені Законом України «Про вищу освіту» та Статутом Університету функції та повноваження.

Робота в Університеті передусім була спрямована на збереження життів і здоров'я членів трудового колективу і студентства, забезпечення високої ефективності і стабільності статутної діяльності вишу, головним напрямком якої є підготовка професійних фахівців-правників із високим рівнем освіти, виконання державного замовлення, договірних зобов'язань та інших завдань.

З першого дня війни Університет мобілізував свої сили на підтримку ЗСУ, ТРО, волонтерів, мирних жителів, власних працівників та студентів. Від 24 лютого 2022 року в Університеті працює штаб Оперативного реагування та Гуманітарний штаб, до яких надходять запити від тих, хто потребує допомоги, і ми її надаємо. Університет в числі перших ЗВО Харківщини відкрив Пункт незламності, облаштував найпростіші бомбосховища, створив безпечні умови для роботи викладачів та співробітників у навчальних корпусах та мешканців (в т.ч. тимчасово переміщених осіб) у гуртожитках.

У 2023 році випускники магістратури за спеціальностями «Право» і «Міжнародне право» вперше брали участь в організованому Міністерством освіти і науки України Єдиному державному кваліфікаційному іспиті. Всього в Україні складала іспит понад 9 тисяч осіб, пороговий бал у 37 балів з максимальних 109 не подолали 10 % здобувачів. Натомість із 1203 випускників Університету не склали іспит лише 62 особи (5 % від загальної кількості осіб), що проходили атестацію (при цьому більшість з них змогли перездати іспит у грудні 2023 року). Тож маємо показник якості по Університету вдвічі кращий, ніж середній по країні.

Незважаючи на труднощі і виклики, з якими стикається кожен виш, для абітурієнтів наш Університет залишається привабливим, що підтверджується визнанням його лідером

серед ЗВО України за кількістю студентів, зарахованих за державним замовленням за спеціальністю 081 «Право».

Окрім того, Державна служба якості освіти підвищила рейтинг Університету серед ЗВО України в царині оцінювання ступеня ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти із «середнього» показника до «незначного». Це свідчить про стійкість вишу у складних умовах воєнного стану та тенденцію до розвитку. Такий рейтинг охоплює 290 провідних закладів вищої освіти, з яких: 28 – мають високий ступінь ризику; 186 – середній ступінь ризику; 76 – незначний ступінь ризику.

У 2023 році Університет увійшов до Міжнародного рейтингу QS (300 найкращих юридичних університетів світу, що є ключовим незалежним показником ефективності та репутації університетів на світовій арені). Загалом від України до зазначеного рейтингу в 2023 році потрапило лише дві українські правничі школи – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого та Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

Треба відмітити і те, що Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого у цьому році вперше увійшов до світового рейтингу університетів «UI GreenMetric World University Rankings» та є одним з лідерів серед гуманітарних університетів України та єдиним представником спеціалізованих юридичних ЗВО України. У цього річного рейтингу взяли участь 1185 університетів з 84 країн світу, до рейтингу увійшли 19 українських ЗВО.

## **2. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ ВИЦЬОЮ ОСВІТОЮ ЗА ОСВІТНІМИ ПРОГРАМАМИ НА ВІДПОВІДНИХ РІВНЯХ ВИЦЬОЇ ОСВІТИ ЗГІДНО ЗІ СТАНДАРТАМИ ВИЦЬОЇ ОСВІТИ**

### **2.1. Структура Університету**

На сьогоднішній день Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого має:

*3 відокремлені структурні підрозділи:* Полтавський юридичний інститут; Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України; Військово-юридичний інститут;

*6 факультетів:* факультет прокуратури; факультет юстиції; факультет слідчої та детективної діяльності; факультет адвокатури; факультет приватного права та підприємництва; міжнародно-правовий факультет.

Крім того, навчальний процес забезпечують 39 кафедр (у тому числі: 4 – Полтавський юридичний інститут, 4 – Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України, 4 – Військово-юридичний інститут), закріплені за відповідними факультетами й інститутами.

### *Характеристика професорсько-викладацького складу.*

В Університеті працює 501 науково-педагогічний працівник, з яких 474 викладачі мають науковий ступінь доктора наук, кандидата наук або доктора філософії, а 365 викладачам присуджено вчене звання професора або доцента. Серед професорсько-викладацького складу Університету 9 академіків і 16 членів – кореспондентів Національної академії правових наук України; 16 заслужених діячів науки і техніки України; 8 заслужених працівників освіти України; 11 заслужених юристів України; 2 народних артисти України; 4 заслужених працівники культури України; 1 заслужений артист України; 7 лауреатів Державної премії України.

На сьогоднішній день навчальний процес у нашому закладі забезпечують 39 кафедр, 25 із них очолюють доктори наук, професори, 14 – кандидати наук, доценти. Показовим є те, що 32 кафедри Університету на 100% забезпечені викладачами з науковими ступенями, тобто показник викладачів, які мають наукові ступені та вчені звання, сьогодні складає 96%.

Середній вік штатних викладачів – 46 років. Серед науково-педагогічних працівників в нашому колективі 261 жінка, що дорівнює 59 % загальної кількості, 179 чоловіків, тобто 41 відсоток.

Незважаючи на тяжкі й напружені часи воєнного стану, праця наших співробітників була відмічена цілою низкою нагород і відзнак Конституційного і Верховного Судів України, Офісу Генерального прокурора України, Міністерства освіти України, Харківської обласної військової адміністрації, Харківської обласної ради, виконавчого комітету Харківської міської ради, Харківського міського голови, Прокуратури Харківської області, Союзу юристів України, Національної асоціації адвокатів України.

Крім того, почесне звання «Заслужений професор Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» цього року присвоєно професорам кафедри кримінального права Бауліну Юрію Васильовичу і Борисову В'ячеславу Івановичу.

### *Оптимізація структури Університету.*

Цьогоріч ми продовжили оптимізацію структури Університету, зокрема:

➤ ліквідовані кафедри:

- 1) економічної теорії;
- 2) соціології та політології;
- 3) міжнародного приватного права та порівняльного правознавства;
- 4) іноземних мов та професійних комунікацій;

➤ створені нові кафедри:

- 1) податкового права – завідувачем кафедри обрано кандидата юридичних наук, доцента Кобильніка Дмитра Анатолійовича;

2) цивільного судочинства, арбітражу та міжнародного приватного права, а в.о. завідувачки кафедри призначена докторка юридичних наук, доцентка Цувіна Тетяна Андріївна;

➤ кафедра кримінальної юстиції реорганізована шляхом приєднання до кафедри кримінального процесу.

Крім того, перейменовано кафедри:

1) цивільного права № 1 в кафедру цивільного права;

2) цивільного права № 2 в кафедру цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій.

Із метою сприяння науково-дослідній та освітній діяльності, поглибленому вивченню і подальшому висвітленню історії Харківської правничої школи й Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого засновано Центр історико-правових досліджень Харківської правничої школи. Керівником Центру призначено доктора юридичних наук, професора Єрмолаєва Віктора Миколайовича.

Задля об'єднання навколо Університету прогресивної міжнародної спільноти однодумців і невинного розвитку криміналістики як науки, навчальної дисципліни й галузі правозастосовної практики на інноваційних засадах створено Центр криміналістичних інновацій «intelligen Trident». Керівником призначено кандидата юридичних наук, доцента Білоуса Василя Васильовича.

Із метою посилення науково-дослідної, експертної, аналітичної, освітньої та інформаційної діяльності у сфері виборчого й референдумного права в Університеті підтримана пропозиція кафедри конституційного права України про відкриття Центру виборчого права як позаштатного структурного підрозділу. Координатор Центру – кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного права Романюк Павло Віталійович.

В Університеті також створено Центр правового забезпечення євроатлантичної інтеграції задля сприяння встановленню й розширенню зав'язків з урядовими партнерами, зарубіжними і міжнародними організаціями й установами. Науковим керівником Центру є доктор юридичних наук, професор Мельник Сергій Миколайович.

Для популяризації серед здобувачів вищої освіти спорту, а також об'єднання спортивної спільноти – захоплених спортом здобувачів вищої освіти, розвитку олімпійського руху в Університеті, сприяння долученню здобувачів вищої освіти вишу до здорового способу життя почав роботу Центр студентського спорту.

*Зміцнення трудової та фінансово-господарської дисципліни.*

У звітному році нікого з працівників Університету не було притягнуто до дисциплінарної відповідальності за порушення трудової дисципліни, принципів і правил академічної та педагогічної етики.

Фінансово-господарська діяльність Університету відповідає положенням Бюджетного кодексу України, нормативним документам Уряду, інших органів виконавчої влади й обліковій політиці Університету, затвердженій наказом ректора і погодженій Міністерством освіти і науки України. Зміни до облікової політики вносяться тільки у випадках, передбачених національними стандартами бухгалтерського обліку.

Так, у 2023 році Університет постійно вживав заходів із забезпечення стабільного фінансового стану й зміцнення фінансово-господарської дисципліни в межах чинного законодавства, дотримувався цільового використання коштів, порядку публічних закупівель, прозорості у прийнятті рішень щодо використання бюджетних коштів. Із метою підтвердження наявності стану й оцінки майна, а також взятих зобов'язань наприкінці фінансового року проведена інвентаризація майна і фінансових зобов'язань Університету.

У нашому виші забезпечуються: виконання дотримання штатної та фінансової дисципліни в усіх структурних підрозділах; правильність використання фонду заробітної плати; встановлення посадових окладів; здійснення контролю за оплатою праці, премій, винагород, допомоги, а також виплати усіх видів надбавок і доплат, передбачених законодавством.

У 2023 році Університет пройшов перевірки органами контролю: Державною податковою службою України, Головним управлінням ДПС у Харківській області, Головним управлінням пенсійного фонду України у Харківській області, Державною аудиторською службою України, північно-східним офісом держаудитслужби. За результатами перевірок порушень фінансово-господарської діяльності не виявлено.

Щорічно Міністерством освіти і науки України як головним розпорядником коштів затверджується штатний розпис у межах граничної чисельності й фонду оплати праці співробітникам Університету.

## **2.2. Контингент студентів**

Станом на кінець грудня 2023 р. студентами Університету є 10 399 особи, серед них здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 7045 осіб, другого (магістерського) – 2958 осіб, третього (освітньо-наукового) рівня освіти – 510 осіб.

Крім того, вищу освіту в нашому виші здобувають 58 іноземних громадян.

### 2.3. Здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти за відповідними галузями знань та спеціальностями

Освітня діяльність в Університеті здійснюється за відповідними галузями знань та спеціальностями:

№ з/п	Назва спеціальності	Назва освітньої програми	Освітній рівень	Гарант освітньої програми	Ліцензійний обсяг	Акредитація
1.	081 «Право»	«Право»	Перший (бакалаврський) рівень	завідувачка кафедри фінансового права професорка, докторка юридичних наук Дмитрик Ольга Олександрівна	2500	Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат № 4621 від 02.06.2023 р. (строк дії Сертифіката 01.07.2028 р.)
2.	081 «Право»	«Право»	Другий (магістерський) рівень	завідувачка кафедри трудового права, професорка, докторка юридичних наук Серета Олена Григорівна	2000	Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат № 3909 від 29.12.2022 р. (строк дії Сертифіката 01.07.2028 р.)
3.	293 «Міжнародне право»	«Міжнародне право»	Перший (бакалаврський) рівень	завідувачка кафедри права Європейського Союзу, професорка, докторка юридичних наук Комарова Тетяна В'ячеславівна	500	Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат № 1173 від 20.07.2021 р. (строк дії Сертифіката 01.07.2027р.)
4.	293 «Міжнародне право»	«Міжнародне право»	другий (магістерський) рівень	професорка, докторка юридичних наук, доцентка кафедри права Європейського Союзу Трагнюк Олеся Янівна	150	Міністерством освіти і науки України, сертифікат УД № 21005165 Від 06.04.2018р. (строк дії Сертифіката 01.07.2024р.)
5.	262 «Право-охоронна діяльність»	«Право-охоронна діяльність»	перший (бакалаврський) рівень	доцентка, кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри кримінального процесу Давиденко Світлана Василівна	50	Ліцензія – наказ МОН України № 282-л від 28.12.2021р.
6.	262 «Право-охоронна діяльність»	«Право-охоронна діяльність»	другий (магістерський) рівень	доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри трудового права Лапкін Андрій Васильович	100	Ліцензія – наказ МОН України № 282-л від 28.12.2021р.



7.	262 «Право- охоронна діяльність»	«Контр- розвідувальна діяльність»	другий (магістерський) рівень	завідувач кафедри кримінального права, доцент, доктор юридичних наук Пономаренко Юрій Анатолійович	50	Ліцензія – наказ МОН України № 282-п від 28.12.2021р.
8.	081 «Право»	«Право»	третій (освітньо- науковий) рівень	завідувач кафедри теорії права, професор, доктор юридичних наук Процюк Ігор Валерійович	75	Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат № 2077 від 27.07.2021р. (строк дії Сертифіката 01.07.2027р.)
9.	293 «Міжнародне право»	«Міжнародне право»	третій (освітньо- науковий) рівень	доктор юридичних наук, професор, професор кафедри права Європейського Союзу Яковюк Іван Васильович	15	Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат № 2217 від 04.10.2021р. (строк дії Сертифіката 01.07.2027р.)

У період з 20 по 23 березня 2023 р. проходила акредитаційна експертиза в дистанційному режимі освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 081 «Право», гарант – Дмитрик Ольга Олександрівна. За рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти отримано рівень А за критеріями: 6. Людські ресурси; 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси; 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Видано сертифікат № 4621, дійсний до 01.07.2028 року.

Також з 23 по 25 жовтня 2023 року проходила акредитаційна експертиза в дистанційному режимі освітньо-професійної програми «Міжнародне право» другого (магістерського) рівня, спеціальності 293 «Міжнародне право», гарант – Трагнюк Олеся Янівна. На сьогоднішній день звіт експертної комісії направлений на розгляд відділу акредитації.

*Оновлення наявних і розроблення нових освітньо-професійних програм підготовки бакалаврів та магістрів за всіма спеціальностями.*

Усі освітні програми Університету регулярно проходять внутрішню процедуру оцінювання й оновлення. Враховуючи це, систематично переглядаються й оновлюються навчальні плани на наступні роки набору здобувачів освіти. Усі зміни затверджуються вченою радою Університету. Групи забезпечення знаходяться в постійному контакті з роботодавцями, а їх пропозиції беруться до уваги при запровадженні ОП. Більш того, на їх основі ОП в подальшому корегуються. До внесення змін до ОП також постійно залучаються здобувачі вищої освіти, зокрема, враховуються їх інтереси й пропозиції, завдяки чому відбувається:

- оновлення навчальних курсів, постійне вдосконалення їх змісту й методів викладання, із залученням до викладання провідних дослідників і практиків у галузі права;

- внесення змін до структури ОП, наприклад, зміни майнорів з огляду на попит здобувачів;
- надання їм можливості визначати індивідуальну освітню траєкторію, що передбачає можливість обрання дисциплін із переліку вибіркових;
- удосконалення змісту робочої програми виробничої практики в частині конкретизації змісту і завдань практичної підготовки.

#### **2.4. Робота приймальної комісії**

Вступна кампанія 2023 року проходила за особливим порядком вступу на перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти. Як і в минулому році, вступники бакалавріату використовували, як правило, результати національного мультипредметного тесту, а магістратури – магістерського комплексного тесту. При подачі документів, виконанні вимог до зарахування, а також у роботі приймальної та відбіркової комісій максимально використовувалися дистанційні технології, так само як і при проведенні профорієнтаційних заходів.

На відміну від інших спеціальностей, умови вступу на основні спеціальності Університету (081 «Право», 293 «Міжнародне право») не отримали більш сприятливих умов, а саме: конкурсний бал залишився 140, мінімальний бал для вступу на контракт був 120, розподіл місць державного замовлення відбувався за результатами адресного розміщення державного й регіонального замовлень, мотиваційний лист був обов'язковим (проте не надавав переваг при вступі), відсутність спрощеного порядку вступу в магістратуру. Минулорічна форма вступного випробування – співбесіда з навчального предмета, яку складали певні категорії вступників (очно й дистанційно) застосовувалася й цього року. Чимало заявок подавалося за Квотами, особливо за Квотою 2 (нею могли скористатися особи з тимчасово окупованих території (ТОТ), ті, хто проживає на території бойових дій (на особливо небезпечній території), хто не зареєстрований як ВПО, а також ті, хто переселився звідти після 1 січня 2023 року). Відповідно, діяли особливі умови прийому таких осіб. Також успішним був набір на спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність».

Вступ відбувався на 1–3 курси бакалавріату, 1-й курсу магістратури денної і заочної форм. За результатами вступної кампанії 2023 року до Університету, враховуючи показники Полтавського юридичного інституту, у цілому вступили 3704 особи, з яких 2122 – бакалавріат, 1582 – магістратура, 864 – навчання за державним замовленням, 2512 – денна форма. До аспірантури цього року зараховано 239 осіб, з них 215 на денну форму, 24 – за державним замовленням. Кількість іноземних громадян, які вступили на міжнародно-правовий факультет, цього року становить 34 особи.

## 2.5. Профорієнтаційна робота

Під час вступної кампанії 2023 року було організовано й проведено низку корисних та інформативних профорієнтаційних заходів. Так, у лютому 2023 р. пройшов День відкритих дверей. Під час прямого ефіру на офіційних сторінках Університету абітурієнти та їх батьки мали змогу дізнатися від представників ректорату та приймальної комісії про правила цьогорічного вступу, особливості навчання в нашому Університеті й академічну мобільність студентів. Загалом заходи переглянуло 3525 абітурієнтів.

З 18 березня по 3 червня 2023 р. було організовано й проведено Марафон днів відкритих дверей факультетів. На зустрічах представники деканатів розповідали про переваги, відмінності й особливості навчального процесу на кожному з факультетів, специфіку вступу, перспективи проходження практики та працевлаштування, відповідали на питання, поставлені в реєстраційній формі й під час трансляції. У цілому заходи переглянуло 10 300 абітурієнтів.

Для школярів всієї України 22 березня 2023 р. проведено інтелектуальну онлайн-гру «Що? Де? Коли?». На заході були присутні 48 команд. Всі школярі отримали цінні подарунки від Університету.

Крім того, 22 квітня 2023 р. організували онлайн-зустріч з відповідальним секретарем приймальної комісії на тему «Особливості вступної кампанії 2023 р.». На заході абітурієнти дізналися про особливості вступної кампанії 2023, строки її проведення і формат, специфіку розрахунку конкурсного балу й можливості для пільгових категорій. Усього захід переглянуло 3899 абітурієнтів.

Онлайн-зустріч з відповідальним секретарем приймальної комісії на тему «Особливості вступної кампанії для вступників до магістратури» відбулася 19 травня. Увага була приділена особливостям вступної кампанії 2023, строкам її проведення й формату, специфіці вступу на очну й заочну форми навчання, а також для отримання другої вищої освіти та ін. У цілому захід переглянуло 1858 абітурієнтів.

Інтерактивну онлайн-гру «Наймудріший», в якій взяло участь понад 120 абітурієнтів зі всієї України, було організовано і проведено 20 травня 2023 р. Під час гри учні мали змогу перевірити знання з предметів, які були на НМТ, і з основ правознавства. Абітурієнт, який посів перше місце, отримав ноутбук від Асоціації випускників.

Офлайн-зустріч для вступників «Проведи день з НЮУ» було організовано 7 липня 2023 р. Абітурієнти мали змогу зустрітися із керівництвом Університету і секретарем приймальної комісії, відвідати корпуси факультетів, музей криміналістики і Навчально-бібліотечний комплекс. На захід завітало понад 400 осіб.

Інтелектуальну онлайн-гру «Що? Де? Коли?» для школярів всієї України провели 25 вересня 2023 р. На заході були присутні 67 команд. Всі школярі отримали цінні подарунки від Університету, які були доставлені за допомогою українських компаній з логістики «Нова пошта» та «Укрпошта».

У квітні й листопаді представники Університету брали участь у міжнародній спеціалізованій онлайн-виставці "ОСВІТА ТА КАР'ЄРА – 2023", а саме у виставковому конкурсі «Лідери вищої освіти України» і конкурсі з тематичних номінацій «Інтеграція вітчизняної науки і освіти у міжнародному просторі».

Протягом року активно працювала Служба підтримки вступника Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Кожен день на гарячу лінію надходили десятки дзвінків від абітурієнтів та їх батьків, які зверталися з різноманітними питаннями щодо вступу, прохідного балу, необхідних сертифікатів вступних випробувань, кількості бюджетних місць, форми навчання, місцезнаходження Університету, особливостей вступу на другий та третій курс та ін. За цей рік до callcentre звернулося понад 8000 абітурієнтів, які отримали вичерпну та професійну консультацію.

### **3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

#### **3.1. Організація навчального процесу, його нормативне та інформаційне забезпечення**

Однією з актуальних сучасних проблем залишається забезпечення й оцінювання якості вищої освіти, визначення показників якості професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти.

З урахуванням воєнного стану, безпекових загроз навчальний процес, як і минулого року, був організований із використанням дистанційних методів навчання. Усі навчальні й контрольні заходи були проведені он-лайн у синхронному режимі.

Оцінюючи стан якості підготовки фахівців, доречно також навести показники успішності на 1–4 курсах першого (бакалаврського) рівня і на 1 курсі другого (магістерського) рівня за результатами екзаменаційних сесій у 2022/2023 н. р.

*Відомості про абсолютну й якісну успішність здобувачів Університету  
за 2022/2023 н. р. станом на кінець грудня 2023 р.*

#### Факультет прокуратури

*Перший (бакалаврський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 63,6%;
- 2 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 37,1%;
- 3 курс – абсолютна успішність – 99,8%, якісна успішність – 37,3%;
- 4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 45,2%;

*Другий (магістерський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 43,7 %.

Факультет приватного права та підприємництва*Перший (бакалаврський) рівень:*

## Спеціальність «Право»

- 1 курс – абсолютна успішність – 98,0%, якісна успішність – 78,0%;
- 2 курс – абсолютна успішність – 96,0% , якісна успішність – 72,0%;
- 3 курс – абсолютна успішність – 96,0%, якісна успішність – 60,0%;
- 4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 55,0%;

## Спеціальність «Економіка підприємства»

- 2 курс – абсолютна успішність – 100,0% , якісна успішність – 47,0%;
- 3 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 68,0%;
- 4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 72,0%;

*Другий (магістерський) рівень:*

## Спеціальність «Право»

- 1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 44,0 %.

Факультет слідчої та детективної діяльності*Перший (бакалаврський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 93,8%, якісна успішність – 60,5%;
- 2 курс – абсолютна успішність – 93,3% , якісна успішність – 75,3%;
- 3 курс – абсолютна успішність – 97,2%, якісна успішність – 55,6%;
- 4 курс – абсолютна успішність – 97,7%, якісна успішність – 56,9%;

*Другий (магістерський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 95,0%, якісна успішність – 52,5 %.

Факультет юстиції*Перший (бакалаврський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 66,8%;
- 2 курс – абсолютна успішність – 99,5% , якісна успішність – 36,3%;
- 3 курс – абсолютна успішність – 99,0%, якісна успішність – 50,2%;
- 4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 47,6%;

*Другий (магістерський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 38,6 %.

Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України*Перший (бакалаврський) рівень:*

- 1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 100,0%;
- 2 курс – абсолютна успішність – 100,0% , якісна успішність – 70,0%;
- 3 курс – абсолютна успішність – 94,0%, якісна успішність – 68,0%;

4 курс – абсолютна успішність – 95,0%, якісна успішність – 75,0%;

*Другий (магістерський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 100,0%.

#### Військово-юридичний інститут

*Перший (бакалаврський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 40,1%;

2 курс – абсолютна успішність – 91,2% , якісна успішність – 31,6%;

3 курс – абсолютна успішність – 93,5%, якісна успішність – 32,0%;

4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 33,9%;

*Другий (магістерський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 100%, якісна успішність – 32,8%.

#### Міжнародно-правовий факультет

Спеціальність 081 «Право»

*Перший (бакалаврський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 98,5%, якісна успішність – 79,1%;

2 курс – абсолютна успішність – 97,1% , якісна успішність – 51,4%;

3 курс – абсолютна успішність – 98,7%, якісна успішність – 46,7%;

4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 43,1%;

*Другий (магістерський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 93,8%, якісна успішність – 43,8%.

Спеціальність 293 «Міжнародне право»

*Перший (бакалаврський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 93,2%, якісна успішність – 56,2%;

2 курс – абсолютна успішність – 92,3% , якісна успішність – 37,9%;

3 курс – абсолютна успішність – 96,6%, якісна успішність – 48,3%;

4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 40,0%;

*Другий (магістерський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 96,0 % , якісна успішність – 36,0%.

#### Факультет адвокатури

*Перший (бакалаврський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 58,0%;

2 курс – абсолютна успішність – 100,0% , якісна успішність – 30,7%;

3 курс – абсолютна успішність – 91,7%, якісна успішність – 36,3%;

4 курс – абсолютна успішність – 100,0%, якісна успішність – 46,8%;

*Другий (магістерський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 100,0 %, якісна успішність – 66,9%.

Полтавський юридичний інститут

*Перший (бакалаврський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 95,0%, якісна успішність – 48,6%;

2 курс – абсолютна успішність – 96,2% , якісна успішність – 50,6%;

3 курс – абсолютна успішність – 94,0%, якісна успішність – 67,2%;

4 курс – абсолютна успішність – 96,0%, якісна успішність – 66,9%;

*Другий (магістерський) рівень:*

1 курс – абсолютна успішність – 98,0 %, якісна успішність – 63,0%.

Як бачимо, результати в цілому знаходяться в межах нормативного діапазону кількісно-якісних показників.

Разом із тим потребує аналізу і практика відрахування студентів. На жаль, основною причиною знову залишається невиконання навчального плану. Так, за це відраховано 200 студентів (58,3%). Крім того, за власним бажанням відраховано 108 студентів (31,5 %), за порушення умов контракту – 13 (3,8%), з інших причин – 4 студенти (1,2%). Усього протягом 2023 року з Університету відраховано 343 студенти.

*Кількість відрахованих студентів за 2023 р. станом на кінець грудня 2023 р.*

Інститут/ факультет	Загальна кількість відрахованих	За невиконання навчального плану	За порушення умов контракту	За власним бажанням	Інші причини
Факультет прокуратури	95	48	4	31	12
Факультет приватного права та підприємництва					
Спеціальність 081 «Право»	23	19	-	4	-
Спеціальність 051 «Економіка»	11	11	-	-	-
Факультет слідчої та детективної діяльності	39	13	5	20	1
Факультет юстиції	34	12	4	17	1
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України	-	-	-	-	-
Військово-юридичний інститут	12	2	-	9	1

Міжнародно-правовий факультет					
Спеціальність 081 «Право»	14	10	0	3	1
Спеціальність 293 «Міжнародне право»	40	29	0	10	1
Факультет адвокатури	28	20	-	7	1
Усього:	296	164	13	101	18
Полтавський юридичний інститут	47	36	-	7	4
РАЗОМ	343	200	13	108	22

*Інформаційне забезпечення навчального процесу.*

Протягом року регулярно проводилася робота із супроводу переміщення аудиторій та кабінетів кафедр, факультетів, інститутів та інших структурних підрозділів, забезпечувався доступ знов створеним і переміщеним структурним підрозділам до локальної мережі Університету та мережі Інтернет.

Обладнані «пункти незламності» й укриття (сховища) у гуртожитках і навчальних корпусах за адресами: вул. Студентська,5/4; вул. Пушкінська, 104е; Пушкінська, 77. Вказані пункти забезпечені цілодобовим й безперервним доступом до локальної мережі Університету й мережі Інтернет, що досягнуто завдяки підписанню керівництвом Університету Меморандуму про співробітництво між нашим закладом і ПрАТ «ДАТАГРУП» і ТОВ «ВОЛЯ-КАБЕЛЬ».

Проведені проєктні, забезпечувальні й будівельні роботи щодо резервного електроживлення місць критичної телекомунікаційної інфраструктури вишу. Із цією метою в такі основні комутаційні вузли локальної мережі Університету, як приміщення АТС головного корпусу; приміщення серверної лабораторії ЛКМ центру ІТЗНП; комутаційний вузол структурних підрозділів (бухгалтерія, відділ кадрів, відділ діловодства та архіву тощо), встановлені й під'єднані електричні генератори. Це дозволило підвищити стійкість роботи мережевого обладнання у випадку відключення основного електроживлення. Неодноразово проводилися перевірки справності резервного електроживлення й подальше налаштування для кращої стабільності.

У приміщенні Лабораторії дистанційної освіти виконані роботи з облаштування й налаштування обладнання для доступу користувачів до глобальної мережі Інтернет через систему супутникового зв'язку Starlink.

Із метою якісної організації освітнього процесу здобувачів фахової передвищої освіти виконані роботи з підключення й налаштування телевізійних екранів до системи відеотрансляцій в навчальному корпусі Полтавського фахового коледжу НЮУ імені Ярослава Мудрого.



Проведені роботи з моніторингу й налаштування мережевого обладнання до Дня відкритих дверей в Університеті, який відбувався цьогоріч у режимі онлайн.

Крім того, улітку 2023 року на базі Університету відкрито тимчасовий екзаменаційний центр для проведення національного мультипредметного тестування (НМТ), магістерського тесту навчальної компетентності (МТНК) і магістерського комплексного тесту (МКТ). Щоб створити належні умови, було підготовлено 6 комп'ютерних класів, в яких встановлено й налаштовано 76 комп'ютерів, у тому числі 32 орендованих комп'ютери, відповідно до вимоги технічного завдання Харківського РЦОЯО встановлено необхідне програмне забезпечення (ПЗ).

Для роботи у тимчасових екзаменаційних центрах для проведення НМТ, МТНК та МКТ у 2023 році попередньо відібрані співробітники пройшли навчання і вдосконалили компетентності, передбачені напрямами підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників і професійними стандартами за професіями «Вчитель ЗЗСО» і на групу професій «Викладачі ЗВО». Завдяки цьому на базі Університету проведені основні й додаткові сесії НМТ, МТНК, МКТ. Харківський РЦОЯО відзначив високий професійний рівень роботи задіяних співробітників нашого вишу.

Враховуючи надскладні й небезпечні умови, близькість міста до кордону, для проведення вступних випробувань і роботи приймальної комісії у приміщенні їдальні (бомбосховище) були створені два мультимедійних робочих місця, обладнанні комп'ютером, телевізором, веб-камерою, багатофункціональним друкуючим пристроєм. На їх базі працювали комісії, що приймали іспити як в очному, так і у дистанційному форматі за допомогою ZOOM.

Піклуючись про тих студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які складатимуть (ЄДКІ) за спеціальностями 081 Право та 293 Міжнародне право, у вересні на базі Університету був створений тимчасовий екзаменаційний центр для проведення апробаційного єдиного державного кваліфікаційного іспиту. Для цього було підготовлено 15 аудиторій на 398 робочих місць, з яких 135 робочих місць оснащені комп'ютерами і 15 робочих місць для проекторів. Під час проведення апробаційного ЄДКІ з кожної аудиторії проходила онлайн-трансляція на YOUTUBE.

До основної сесії ЄДКІ підготовлено 18 аудиторій на 458 робочих місць, 205 комп'ютерів, 18 з яких для проекторів.

Крім того, постійно забезпечувалася технічна підтримка всіх планових заходів Університету: засідань вченої ради, форумів, міжнародних зустрічей, міжнародних науково-практичних конференцій, спортивних свят і змагань тощо, які проводилися у дистанційному і змішаному форматах із використанням ZOOM і трансляцією на каналі YOUTUBE. Співробітниками лабораторії ТЗНП надавалася технічна підтримка під час організації та проведення понад 100 різноманітних заходів.

У цьому році встановлено мультимедійне обладнання в Центрі виборчого права (аудиторії № 253, 254 на вул. Пушкінській, 77), а саме інтерактивна дошка з проектором і проекційний екран з проектором.

У рамках проєкту CRIMNUM обладнано аудиторії №224П як комп'ютерний клас на 12 робочих місць і місце викладача і № 225П як мультимедійний клас з інтерактивною дошкою й комп'ютером.

В Полтавському юридичному коледжі встановлено і налагоджено мультимедійне обладнання в актовій залі.

#### *Забезпечення дистанційного навчання.*

У 2023 році продовжилася робота з розвитку дистанційних технологій навчання. Лабораторія організації дистанційної освіти (лабораторія ОДО) опікується системою електронної пошти Університету і порталом Навчальних електронних інформаційних комплексів (НЕІКів), який експлуатується на базі програми Moodle. Влітку, перед початком нового навчального року, силами інженерного складу лабораторії оновлено програму Moodle, встановлено новітню, сучасну версії Moodle 4.1.4. До речі, викладачі відзначили зручність інтерфейсі програми.

У цілому на поточний момент на порталі експлуатується приблизно 420 НЕІКів. Це дуже велика кількість. У період підготовки до акредитації магістратури спеціальності 293 «Міжнародне право» цього року оновлені відповідні НЕІКи всіх дисциплін. Проте не всі НЕІКи наповнені повністю і згідно зі стандартом. Незважаючи на це, навчальний електронний інформаційний комплекс – дуже ємний інформаційний ресурс з постійним доступом для студентів і аспірантів. Багато НЕІКів містять мультимедійні файли – відео та аудіо (на поточний час маємо приблизно 1500 відео- й аудіоматеріалів, підключених до НЕІКів), 3630 тестів (це не окремих питань, а скомпонованих тестів – підсумкових, модульних, до окремих тем). З 1 вересня 2023 року нараховано близько 13000 активних (які неодноразово заходили на портал і проявляли свою активність) користувачів.

Крім НЕІКів, розроблених кафедрами Університету для студентів та аспірантів, на нашому порталі розміщено НЕІКи Полтавського юридичного інституту, Полтавського фахового коледжу і курсів підвищення кваліфікації груп користувачів різного напрямку підготовки.

Всі ресурси порталу знаходяться у сторонній хмарі з гарантією постійної роботоздатності. Фахівці лабораторії в цьому році також оновили на порталі систему відеоконференцзв'язку BigBlueButton до версії 2.5, яка не має обмежень у часі експлуатації, є основною для проведення лекцій і семінарських занять на дистанційній формі здобуття освіти за другим (магістерським) рівнем на факультеті юстиції. Відеоконференцзв'язок з цією системою безпосередньо вбудовується в НЕІКи і проводиться відповідно до заздалегідь спланованого розкладу. У поточному році продовжуються роботи з інтеграції порталу НЕІК з АСУ Університету.

### *Сервіс електронної пошти.*

Електронна пошта нашого закладу використовує застосунок-органайзер Microsoft Outlook з функціями поштового клієнта і групової роботи. У поточному році на порталі дистанційно були зареєстровані всі студенти і аспіранти першого курсу (бакалавріату, магістратури, аспірантури), вони отримали поштові скриньки в домені корпоративної пошти plu.edu.ua. Кількість новозареєстрованих користувачів із серпня 2023 року склала 2082 особи, із них 22 викладачі. Реєстрація на порталі надала їм можливість використовувати всі хмарні компоненти Microsoft 365 (Word, Excel, Power Point, Teams, Outlook, Forms тощо) безкоштовно. Серед них найчастіше послуговуються сервісом електронної пошти Outlook, програмою Teams та офісними програмами Word, Exel, Forms. Програма Teams має вбудований сервіс відеоконференцзв'язку разом із механізмами контролю активності учасників. З огляду на це викладачі декількох кафедр активно використовують програму Teams у навчальному процесі (станом на 15 листопада 2023 року в Teams маємо 1179 створених команд – кожна команда, як правило, це студентська група).

У 2023 році оброблено велику кількість звернень від студентів і викладачів через електронну пошту. З 1 вересня до 15 листопада оброблено звернень (ланцюгів листів на технічну підтримку) 688, безпосередньо листів більше 850. Також слід зазначити, що в цьому році збільшилася кількість хакерських нападів на систему електронної пошти і навчальний портал, яким потрібно протистояти. Наприклад, тільки за останній місяць виявлено 47 зламаних акаунтів, зафіксовано 7 фішингових атак і 44 алерти, пов'язаних із безпекою на порталі. Цим проявам потрібно ефективно протистояти.

Від інженерів лабораторії ОДО проблеми безпеки вимагають постійної, безперервної роботи над заходами, орієнтованими на збереження даних кожного акаунту, як електронної пошти, так і порталу НЕІК. Зараз це один із найскладніших напрямів роботи лабораторії.

### **3.2. Система академічної доброчесності**

Комісія з академічної доброчесності діє в Університеті на постійній основі на підставі Кодексу академічної доброчесності Університету та Положення про Комісію, затвердженими вченою радою й введеними в дію ректором Університету. Згідно з документами вона є незалежним колегіальним органом, створеним із метою забезпечення дотримання науково-педагогічними працівниками нашого закладу, здобувачами вищої освіти, аспірантами та докторантами академічної доброчесності, професійної етики, інших етичних вимог як фундаментальних стандартів університетського життя.

До складу Комісії входять: 7 науково-педагогічних працівників, зокрема, 1 докторант, обраний вченою радою Університету; 1 аспірант, обраний Радою молодих вчених Університету; 3 студенти, призначені Студентським сенатом; Студентський

омбудсмен. Головою Комісії обрано доцента кафедри прав людини та юридичної методології Смородинського Віктора Семеновича.

У 2023 році Комісія ухвалила 3 рішення за зверненнями членів університетської спільноти і за результатами моніторингу академічної доброчесності, що проводився членами Комісії. Тексти рішень оприлюднені на сайті нашого вишу.

У цих рішеннях Комісія, зокрема, наголосила, що обов'язок науково-педагогічного працівника Університету викладати доручений йому кафедрою навчальний курс на високому професійному рівні, надавати здобувачам вищої освіти якісні й актуальні знання з цього навчального курсу, забезпечувати належне опанування студентами найсучасніших знань і навичок, що гарантуватиме їм у майбутньому високу конкурентоспроможність на ринку юридичних послуг. Як вказано в рішеннях, перераховане є не лише професійним, а й моральним обов'язком працівника як перед здобувачами вищої освіти, так і перед Університетом; нехтування ним (зокрема, висування до здобувачів вищої освіти вимог та/або використання систем оцінювання, не передбачених навчальним процесом і кафедральними документами, свавільне скорочення тривалості навчальних занять) вважається порушенням не лише трудового договору з Університетом, Статуту Університету та відповідної Посадової інструкції, а й вимог професійної етики, які, хоча й формально не закріплені в Кодексі академічної доброчесності Університету, проте «розчинені» в решті його приписів, є такими, що висновуються шляхом системного тлумачення приписів цього Кодексу.

Комісія також звернула увагу науково-педагогічних працівників на неприпустимість використання в навчальному процесі російської мови – мови агресора й окупанта, причому цієї вимоги слід дотримуватися під час проведення і лекцій, і практичних занять, і індивідуальних консультацій. Кожному викладачеві треба розуміти, що ця заборона не лише викликана його обов'язком дотримуватися законів України, а й обґрунтована етичними міркуваннями поваги до загострених почуттів здобувачів вищої освіти, родичі, друзі й близькі знайомі котрих або боронять Україну від ворога, або потерпають від ворожих ракетних обстрілів, або знаходяться в окупації.

Голова Комісії впродовж року брав участь у процесі акредитації освітніх програм Університету, презентував діяльність Комісії перед уповноваженими особами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Крім того, він був учасником обговорення й підготовки пропозицій і зауважень до проєкту Закону України «Про академічну доброчесність».

### **3.3. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу**

Однією із невід'ємних умов ефективності освітнього процесу є його належне навчально-методичне забезпечення, яке, у свою чергу, виступає дидактичним засобом

управління підготовкою здобувачів вищої освіти, інформаційною моделлю всієї освітньої системи.

В організації навчально-методичної роботи в Університеті найважливішу роль відіграє Науково-методична рада (далі – НМР), яка визначає стратегічні (перспективні) й тактичні завдання навчально-методичної роботи закладу.

У 2023 р. на засіданнях НМР розглядалися актуальні навчально-методичні питання у сфері вищої юридичної освіти: «Про затвердження формулярів програм навчальних дисциплін, робочих програм навчальних дисциплін та силабусів навчальних дисциплін», «Про стан публікаційної активності в наукометричній базі Scopus науково-педагогічних працівників Університету», «Про затвердження навчально-методичних посібників навчальних дисциплін кафедр Університету», «Про метод, підхід та методика викладання навчальної дисципліни «Проблеми правозастосування» ОПП «Право» другого (магістерського) рівня», «Про результати опитування науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Університету», «Про результати акредитаційної експертизи ОПП «Право» першого (бакалаврського) рівня» тощо.

Фахівцями навчально-методичного відділу і спеціалістами Центру забезпечення якості освітнього процесу розроблено й затверджено на засіданнях вченої ради «Положення про порядок перевірки рівня унікальності академічних текстів здобувачів вищої освіти» (протокол № 5 від 27 січня 2023 р.), «Положення про курсові роботи в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого» (наказ ректора №64 від 28.02.2023 р.), «Положення про тьюторство» (протокол № 2 від 27 вересня 2023 р.).

Крім того, на підставі відповідної освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти за кожною спеціальністю розроблені і затверджені на засіданнях вченої ради Університету навчальні плани.

Для формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти підготовлені каталоги вибіркових навчальних дисциплін першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти на 2023/2024 н.р., у яких навчальні дисципліни за вибором студентів представлені у вигляді майнорів.

Упродовж 2023 року співробітниками навчально-методичного відділу проведена велика робота щодо оновлення освітньо-професійних програм за спеціальностями 081 «Право», 293 «Міжнародне право», 292 «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти. Для викладачів Університету на постійній основі проводилися консультації з питань розробки й оновлення навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін. Здійснювалася науково-методична експертиза підготовлених на кафедрах програм навчальних дисциплін, робочих програм і силабусів з усіх дисциплін, що викладаються в Університеті на всіх освітніх програмах.

### 3.4. Практика і стажування

За сприяння відділу кар'єрної підтримки та працевлаштування, а також Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого підписано меморандуми про співробітництво з юридичними фірмами ЮК «МОРІС», АО «Роланд», ЮК «АГА партнерс», ЮК «Салком», АО «Донець та партнери», ЮК «Прасолов та партнери», ГО «Принцип», АБ «Дмитра Циплінського», АО «вСуді» і встановлено контакти для майбутньої співпраці із консалтинговою фірмою «Ей».

Одним із головних і масштабних проєктів, спрямованим на співробітництво з провідними підприємствами, установами, організаціями для забезпечення першого робочого місця, є проведення конкурсів на практику. Наразі за сприяння Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого було оголошено низку конкурсів до таких органів державної влади, як ДБР, НАЗК, НАБУ, АРМА, ДАСУ, ДПС та ВАКС, а також на практику і стажування у представників приватного сектору: ЮФ Gracens, АО «Едванк», АБ «МатунуаІР», ЮК «МОРІС», ЮК «Прасолов та партнери», АБ «Дмитра Циплінського», АО «вСуді», АО «Шкребець та партнери».

Не можна оминути й того, що регулярно організуються і проводяться спільні просвітницькі заходи з партнерами Університету за напрямом професійного зростання студентів. Ці заходи вживаються в межах навчально-інформаційного проєкту «NLU legal career» за сприяння Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Крім того, відбувається тісна співпраця з партнерами в рамках проєкту «5 Work Tips від роботодавця», партнери Університету дають своїми порадами щодо пошуку першого робочого місця, складання резюме, роботи в компанії й того, як розвивати професійні навички.

З метою всебічної обізнаності студентів про можливі стажування, практику, вакансії створено канал відділу кар'єрної підтримки та працевлаштування Університету, де студенти можуть отримати усю необхідну для них інформацію.

Усе зроблене в нашому виші дало результати. Так, у 2023 році студенти 4 курсу продемонстрували належну теоретичну підготовку й набуті в Університеті знання під час проходження практики й отримали позитивні оцінки при захисті матеріалів практики. На підтвердження наведу дані: до захисту матеріалів виробничої практики було допущено 1565 студентів (1303 студенти денної форми навчання і 262 студенти заочної форми навчання). Всі вони успішно захистили звіти за практикою.

Студенти на 1 курсу магістратури проходять практику зі спеціальності (стажування) за потенційним першим робочим місцем. До її проходження й захисту матеріалів практики було допущено 1436 студентів (698 за денною та 738 за заочною формами навчання). Усі вони успішно пройшли практику на базах, визначених відповідно до індивідуальних запитів, і захистили звіти.

Підкреслимо, що в характеристиках, виданих студентам різними органами охорони правопорядку і бізнес-структурами, відмічається уміння самостійно вирішувати конкретні завдання по цивільних і кримінальних справах, дотримуватися процесуального порядку, виконання окремих слідчих дій, складати необхідні юридичні документи для правового супроводження бізнесу, володіння аналітичними здібностями, гарна орієнтація в питаннях матеріального і процесуального права, тощо.

### 3.5. Юридична клініка

Одним із основних напрямків роботи Юридичної клініки є надання консультацій з різних юридичних питань, які ми отримуємо через електронну пошту, власний сайт, Messenger та Instagram.

У цілому за звітний період від січня до 12 листопада 2023 року студентами-клініцистами надано 328 консультації за різними категоріями справ: спадкування, житлово-комунальні послуги, трудове право, звільнення військовослужбовців з військової служби, отримання відстрочки від мобілізації, отримання виплат військовослужбовцями, сплата аліментів військовослужбовцями, питання добросусідства, соціальні гарантії для внутрішньо переміщених осіб тощо. Варто підкреслити, що за звітний період значно збільшився обсяг звернень військовослужбовців і членів їх сімей.

Студенти-клініцисти, крім відпрацювання навичок роботи в команді, аналізу законодавства й надання письмових консультацій, також звертаються до органів державної влади із запитами й зверненнями, адже у населення виникають питання, які не врегульовані законодавчо.

Актуальним є напрямок консультування з військового права, що складає біля 40% усіх наданих консультацій.

#### *Правова просвіта населення.*

Також основними напрямками діяльності Юридичної клініки є: 1) написання правових та інформаційних постів в Інстаграм, Телеграм, Фейсбук та на сайт Юридичної клініки; 2) проведення правоосвітніх лекцій для школярів та малозахищених верств населення.

Спираючись на аудиторію, яка слідкує за нами в кожній соціальній мережі, сформувалися наступні напрямки роботи:

- Інстаграм – щотижневі дайджести, прогрес в цифровізації та відеоогляди ([https://instagram.com/legal\\_clinic\\_nlu?igshid=YjV0YTRyY2RvZ3V5](https://instagram.com/legal_clinic_nlu?igshid=YjV0YTRyY2RvZ3V5));
- Телеграм – алгоритми дій в життєвих правових ситуаціях, соціальні програми і гранти, щоденні військові звіти й тести з правових питань ([https://t.me/legal\\_clinic\\_news](https://t.me/legal_clinic_news));

- Фейсбук – аналіз судової практики Верховного Суду й ЄСПЛ, зміни в законодавстві в різних сферах права, зокрема і ті, що стосуються військовослужбовців та їх родин ([https://www.facebook.com/legalclinic.nlu.edu.ua?locale=uk\\_UA](https://www.facebook.com/legalclinic.nlu.edu.ua?locale=uk_UA))

Під час написання цих статей й постів студенти набувають копірайту, навичок викладання власних думок, привернення уваги аудиторії та аналізу інформації тощо. Не рідко після надання консультацій щодо актуального питання ми висвітлюємо пояснення на наших сторінках для аудиторії.

Всього за період з 01.01.2023 по 12.11.2023 року:

1. Сайт – 64 правові статті.
2. Фейсбук – 236 (правові статті – 184, інформаційно-розважальні – 52)
3. Інстаграм: 235 (правові статті – 142, інформаційно-розважальні – 65, правові відеоогляди – 28)
4. Telegram-канал: 723 (правові статті – 139; інформаційно-розважальні - 33; щоденні військові звіти - 228; правничі тести - 323).

Всього правових постів і статей – 529.

Всього інформаційно-розважальних постів – 378.

Також з року в рік Юридична клініка проводить правоосвітні лекції, кількість яких складає наразі 13 для школярів різного віку. Ці заходи ми проводимо як он-лайн, так і оф-лайн у безпечних куточках України. Зокрема, цьогоріч лекції відбулися в Полтавській, Київській, Дніпропетровській, Харківській, Донецькій областях тощо. Лекції, що проводяться студентами-клініцистами, стосуються різних цікавих тем, наприклад, «Булінг та як з ним боротися», «Інтернет-шахрайство і як захистити себе», «Світ юридичних професій: навчання, переваги та труднощі» тощо.

#### *Конференції.*

Клініцистами 20.05.2023 та 18.11.2023 були проведені XVII та XVIII Всеукраїнські науково-практичні конференції «Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства», співорганізаторами яких, крім Юридичної клініки, виступили Координаційний центр з надання правової допомоги, Рада адвокатів Харківської області та громадська організація «Центр розвитку правничої клінічної освіти». Це унікальний майданчик, де зустрічаються студенти, аспіранти, науковці та практики для дискусії щодо актуальних питань права, викликаних сьогоднішніми реаліями. Переконані, що напрацювання, рішення, які вдалося прийняти під час змістовних дискусій, стануть підґрунтям і дозволять Україні віднайти надійні механізми і шляхи поживлення економіки, відновлення держави, підвищення її безпеки, покращення життя і добробуту населення, а головне, формуванню надійного законодавчого підґрунтя. Крім того, напрацювання, обґрунтування, доводи, пояснення, пропозиції дадуть можливість уряду розробити не лише Стратегію повоєнного відновлення та розвитку України, а й покроковий і виважений,



з урахуванням накопиченого й проаналізованого з позицій можливості застосування в нашій державі, план дій.

*Співпраця Юридичної клініки.*

У цьому році Юридична клініка співпрацювала з Департаментом із питань виконання кримінальних покарань. Співробітництво розпочалося у квітні 2023 року й триває донині. Студенти-клініцисти мали змогу попрацювати в декількох напрямках, а саме виявляли у відкритих джерелах найбільш типові порушення прав засуджених, проводили їх юридичний аналіз і шукали шляхи вирішення питань, які виникали, а також аналізували отриману із ЗМІ, чатів, сайтів тощо інформацію й рішення ЄСПЛ. Крім того, студенти Юридичної клініки отримали можливість відвідувати установи виконання покарань, де здійснювали пошук існуючих або імовірних порушень. На основі таких відвідувань складено моніторинг (звіт). У цілому співпраця допомогла клініцистам глибше зрозуміти і розібратися з пенітенціарною системою, розвинути навички аналізу й швидкого пошуку вирішення проблем.

Одним із напрямів співпраці Юридичної клініки став проєкт «Параюристи», який впроваджується Координаційним центром із надання правової допомоги й Українською фундацією правової допомоги. Під час роботи в його межах студенти-клініцисти активно опрацьовують кейси й описують відповіді у вигляді алгоритмів та інструкцій. З огляду на це клініцисти удосконалили свої навички аналізу й систематизації інформації. Варто вказати, що така співпраця допомогла студентам-клініцистам вдосконалити свої уміння в роботі з клієнтами.

Юридична клініка продовжує співробітництво з Департаментом соціальної політики Харківської міської ради. Так, на базі Юридичної клініки працює електронний соціальний офіс, куди приходять звернення від соціально незахищених мешканців міста. Юридична клініка вже багато років є учасником Єдиної соціальної мережі міста Харків.

*Проходження практики на базі Юридичної клініки.*

Цього року на базі Юридичної клініки пройшли виробничу практику (у дистанційному форматі) 143 студенти 4-х курсів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти різних факультетів, а практику зі спеціальності – 98 студентів 1 курсу магістратури нашого Університету, тобто всього 241 студент. Усі зустрічі з практикантами проходили на платформі Zoom, де розглядалися практичні кейси, які надавав керівник практики. Завдання практиканти виконували письмово і здавали за допомогою Google Classroom.

### **3.6. Наукова бібліотека**

Під час повномасштабної війни й воєнного стану в Україні наукова бібліотека Університету поставила амбітну мету – максимально поповнити фонди, власні електронні ресурси і бази даних, зберегти доступ до зовнішніх цифрових платформ, оперативно надавати якісні інформаційно-бібліографічні, наукометричні, довідково-консультативні

послуги користувачам, підтримуючи і допомагаючи організації освітнього процесу, проведенню наукових досліджень, просвітницькій діяльності в умовах дистанційної роботи.

Звісно, за таких умов проводити комплектування фондів бібліотеки складно. Пояснюється це тим, що у зв'язку із прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України від 9 червня 2021 р. № 590 у бюджетних установ певний час була відсутня можливість здійснювати закупівлю книг. І лише завдяки внесенню 19 травня 2023 року № 523 до неї змін бібліотеки отримали змогу придбавати книги і періодичні видання для поповнення книгозбірні. Щоправда, бібліотека Університету весь час прагнула збільшити наявні фонди, використовуючи різні засоби. Так, в умовах обмеженого фінансування джерелами поповнення стали: співпраця у межах книгообміну з іншими установами й організаціями, серед яких Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, Академія правових наук України та її інститути, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, компанія «Кімонікс Інтернешнл», Національна Асоціація дослідників голодомору, Державне бюро розслідувань та ін. Варто також згадати й таких партнерів, з якими вдалося здійснювати книгообмін у 2023 році, як: Київський університет права НАН України, Харківська державна академія культури, НБУ імені В. І. Вернадського, Харківський національний університет внутрішніх справ.

Більше 90 % нових надходжень у цьому році складають книги, подаровані бібліотеці авторами, вченими Університету, іншими навчальними закладами й організаціями. Вдячні родинам Ольги Шило, Василя Тація, Миколи Панова за передані особисті бібліотеки учених до книжкових колекцій (загальна кількість – більше 2100 примірників видань).

У 2023 році здійснено дві закупівлі навчальної та наукової літератури на суму 92200 грн. Надходження до фонду у 2023 р. склали біля 2500 наукових і навчальних видань, електронних документів – 12600. Із метою актуалізації фонду вилучено й списано майже 19000 примірників. На сьогодні книжковий фонд наукової бібліотеки нараховує близько 1401570 одиниць зберігання.

Крім вказаного, одним із першочергових завдань наукової бібліотеки Університету є продовження дослідження фонду рідкісних видань, формування електронних колекцій шляхом оцифрування найцінніших одиниць зберігання. Зокрема, триває активна робота з відбору раритетів для створення е-копій у межах розвитку проєкту eLEGALIUM (іміджева колекція рідкісних видань юридичної тематики XIX – XX ст.). У пріоритеті оцифрування рідкісних видань правової тематики іноземними мовами.

Крім того, не менш важливим завданням наукової бібліотеки є своєчасна підтримка й забезпечення працездатності комп'ютерної техніки, автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи, інституційного репозитарію й веб-порталу наукової бібліотеки. Задля його виконання оновлюється програмне забезпечення, розроблюється й додається новий функціонал для вдосконалення й прискорення роботи вказаних ресурсів. Оновлено

представлення сайту бібліотеки й інституційного репозитарія в Гугл-Аналітиці, встановлено оновлення на редактор сайтів «Джумла». Для полегшення комунікації з вченими й здобувачами Університету, налагоджений процес надсилання наукових робіт до електронного архіву-репозитарію та оновлено відповідні інструкції ([sites.google.com/nlu.edu.ua/dspace](https://sites.google.com/nlu.edu.ua/dspace)).

Крім того, у бібліотеці здійснюється техніко-технологічна підтримка програм віддаленого доступу, адаптація популярних соціальних месенджерів (наприклад, Google Meet, Zoom, Telegram, Viber тощо) для функціонування автоматизованих робочих місць й оперативних освітньо-наукових комунікацій.

Триває активна робота з розвитку, наповнення й адміністрування інституційного репозитарія eNULAUIR. У 2023 році перевірено й розміщено 374 документи. Нині в інституційному репозитарії нараховується 18880 повнотекстових документів. За даними Гугл-Аналітики до ресурсів репозитарія звернулося 648 800 користувачів, переглянуто 102 368 сторінок.

Варто додати, що Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого отримав дистанційне підключення та безплатний доступ до: Bentham Science, Research4Life, EBSCOhost, Scopus, ScienceDirect, Researcher Discovery, Researcher Academy, Mendelej. Ресурси активно використовуються здобувачами вищої освіти, дослідниками.

Працівники наукової бібліотеки, служби наукометрії та бібліометрії інформаційно-бібліографічного відділу щоденно здійснюють моніторинг статистичних показників представлення Університету в міжнародних наукометричних базах даних Scopus і Web of Science, організовують збір, систематизацію й аналіз отриманих даних, проводять інформаційно-консультативні заходи для здобувачів і викладачів Університету.

На сьогодні (станом на 01.01.2024 р.) за даними міжнародних наукометричних БД Scopus та Web of Science у профілі НЮУ імені Ярослава Мудрого відображаються такі показники публікаційної активності вчених.

Кількість публікацій у Scopus – 729, у тому числі за 2023 р. – 108.

Цитування у Scopus – 1900.

H-індекс Університету – 20.

Показник h-індексу за звітний період збільшився з h=14 (січень 2023 р.) до h=20 (грудень 2023 р.).

Публікації у Web of Science Core Collection – 484, у тому числі за 2023 р. – 43.

Цитування у Web of Science Core Collection – 638.

H-індекс Університету – 9 (збільшився з h=8).

За 2023 рік у зазначених наукометричних системах проіндексовано:

у Scopus – всього 168 публікацій авторів Університету, серед них: у профілі організації 151 публікація (1 – 2008 р.; 6 – 2019 р.; 2 – 2020 р.; 7 – 2021 р.; 29 – 2022 р.; 106

– 2023 р.); не в профілі організації, де зазначена інша організація, – 17 публікацій (1 – 2017 р.; 1 – 2018 р.; 4 – 2019 р.; 6 – 2020 р.; 3 – 2021 р.; 2 – 2023 р.);

у Web of Science – всього 85 публікацій, серед них: у профілі організації (база Core Collection) – 65 публікацій (1 – 2021 р.; 21 – 2022 р.; 43 – 2023 р.); не в профілі організації, тобто: у базі MedLine – 12 публікацій (1 – 2022 р.; 11 – 2023 р.); у базі BIOSIS – 1 (2022 р.); публікації, в яких зазначена інша організація – 7 (2 – 2019 р.; 3 – 2020 р.; 2 – 2022 р.).

На запити кафедр ведеться консультативно-бібліографічне інформування вчених Університету стосовно публікаційної активності, збільшення їх наукометричних показників; надається допомога в реєстрації й веденні авторських ідентифікаторів у наукометричних базах, на платформах, у міжнародних сховищах, репозитаріях та інших інформаційних системах (Google Scholar, ORCID, Web of Science, Academia.edu, LinkedIn тощо); уточнюється правильність оформлення списків використаної літератури відповідно до міжнародних стандартів опису тощо. Для науково-педагогічних працівників кафедр протягом року проведено 402 індивідуальні й групові онлайн/офлайн-консультації й надіслано 1044 сповіщення.

На сайті наукової бібліотеки Університету регулярно оновлюються відомості про показники публікаційної активності вчених, заходи з підвищення обізнаності роботи вчених на відповідних наукометричних платформах. Також у соціальних мереж розміщуються пости з питань наукометрії: «Наукометрична граматики» у Facebook; «Наукометрія для науковця» у LinkedIn; Telegram-канал «SERVISE OF SIENTOMETRICS (SOS).NLU»; «Scientometrics.NLU» в Instagram; група «Наукометрія для вченого NLU» у Viber (372 пости в 2023 р.) тощо.

За дорученням ректорату підготовлено 32 звіти щодо показників публікаційної активності окремих кафедр, наукометричних даних у профілі НЮУ імені Ярослава Мудрого, активності вчених у Scopus щодо кількості посилань на публікації колег тощо.

Бібліотека активно підтримує ведення основних ресурсів, які є інформаційним підґрунтям для забезпечення потреб освіти й науки в Університеті. Зокрема, для ефективного функціонування інформаційно-пошукових можливостей Електронного каталогу, формування його БД «Картотека статей», «Праці вчених університету» додано 11190 нових бібліографічних записів, що на 50 % більше у порівнянні з 2022 роком; у БД «Праці вчених НЮУ імені Ярослава Мудрого» експортовано 1042 бібліографічні записи; до БД «Праці вчених НЮУ імені Ярослава Мудрого» додано 612 посилань на повні тексти.

На тематичні запити користувачів, яких було 538, ведеться інформаційно-бібліографічне консультування науковців, аспірантів і студентів. Крім того, виконано уточнюючих, фактографічних, проблемно-орієнтованих довідок: online – 205, offline – 257; складено 610 списків літератури; визначено 206 індексів Універсальної десятикової класифікації на наукові роботи вчених і здобувачів.

У межах внутрішньоуніверситетських видавничих проєктів, присвячених представникам Харківської школи права й ювілярам – фундаторам правничої думки і науки, фахівцями наукової бібліотеки підготовлено матеріали до бібліографічних видань і посібників серії «Харківська школа кримінального процесуального права» (засновник – кафедра кримінального процесу), зокрема, з нагоди 100-річчя від дня народження проф. С. А. Альперта, пам'яті проф. О. Г. Шило, 75-річчя від дня народження проф. І. Є. Марочкіна. Також зібрано й оформлено матеріали до бібліографічних видань серії «Харківська криміналістична школа» (засновник – кафедра криміналістики). Наприклад, до 100-річчя від дня народження проф. Г. А. Матусовського, пам'яті проф. А. Н. Колесніченка тощо.

Протягом 2023 року обслуговування студентів і викладачів Університету здійснювалося в онлайн- й офлайн-форматах. Відвідуваність наукової бібліотеки під час екскурсійних заходів, оглядів літератури й книжкових виставок, отримання підручників тощо склала 16 467. Із метою налагодження процесу обслуговування студентів і своєчасного повернення підручників наукова бібліотека працює з деканатами, студентськими групами, використовує послуги поштових перевізників «Укрпошта», «Нова пошта» (відправлених посилок – 240, отриманих посилок – 755). У процесі заміни втраченої читачами літератури використовується, зокрема, інтернет-магазин видавництва «Право» (всього зроблено замін на 73 545 грн).

На виконання завдань Університету проведено 23 культурно-просвітницьких, патріотичних і профорієнтаційних заходи, із них – 7 офлайн. Зокрема:

- до Всеукраїнського учнівського турніру юних істориків для школярів Харківського лицю № 152 Харківської міської ради (команда посіла 2-ге місце серед 12 команд із різних куточків України);

- онлайн-зустріч до 1045-річчя з часу народження Ярослава Мудрого (978–1054) студентів-першокурсників, учнів і вчителів загальноосвітніх шкіл Новобаварського району із доктором історичних наук, професором, лауреатом премії імені Ярослава Мудрого, автором науково-популярних нарисів і навчально-методичних посібників про Великого князя Київського Демиденком Г. Г., доктором філософських наук, професором, заслуженим працівником народної освіти України В. О. Лозовим;

- офлайн-захід “Акт Злуки 22 січня 1919 року – крок до об'єднання та Соборності”. Учасники: студенти 1 курсу Університету. Організатори: наукова бібліотека, кафедра історії держави і права України та зарубіжних країн;

- онлайн-мовно-мистецький захід «Духовний світ Григорія Сковороди». Учасники: учні та вчителі загальноосвітніх шкіл; студенти Університету. Організатори: наукова бібліотека; кафедра культурології;

- XV Шевченківські читання “Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття”. Учасники: учні і вчителі загальноосвітніх шкіл; студенти Університету. Організатори: наукова бібліотека; кафедра культурології;

- VII Міжнародний інтелектуальний студентський онлайн турнір “Українська вишиванка: обєріг, мистецтво, культурний код”. Учасники: курсанти 2 курсу Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ Університету. Співорганізатор: наукова бібліотека НЮУ імені Ярослава Мудрого. Організатори: Українська бібліотечна асоціація, наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка;

- літературно-мистецький захід «Слово Перемоги» до Дня захисників і захисниць України. Учасники: студенти Університету; Валерій Оболенцев – доцент кафедри кримінально-правової політики; Богдан Войцеховський – аспірант кафедри кримінально-правової політики. Організатори: наукова бібліотека, кафедра культурології;

- брейн-ринг до Дня української писемності та мови. Учасники: студенти-першокурсники Університету. Організатори: наукова бібліотека, кафедра культурології;

- міжнародний студентський інтелектуальний онлайн турнір «Молодь та мова – єдність через Слово». Учасники: команди курсантів 1, 2, 3 курсів Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ Університету. Співорганізатор: наукова бібліотека НЮУ імені Ярослава Мудрого. Організатори: Українська бібліотечна асоціація, наукова бібліотека Київського національного університету культури і мистецтв, Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка;

- турнір “Що? Де? Коли?”. Учасники: студенти Університету. Співорганізатор: наукова бібліотека НЮУ імені Ярослава Мудрого;

- онлайн брифінг, присвячений 75-й річниці Загальної декларації прав людини;

- загальноуніверситетський етап XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика і XIV Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Учасники: студенти Університету. Організатори: наукова бібліотека, кафедра культурології та інші.

### **3.7. Видання навчальної літератури**

Незважаючи на складні для університетської спільноти й усієї країни часи, освітній процес не переривався, а отже, одним із пріоритетів діяльності і першочергових завдань ректорату, професорсько-викладацького складу і редакційно-видавничого відділу (далі – РВВ), невід’ємною складовою політики Університету, як і раніше, залишається видання навчальної і наукової літератури. Враховуючи реалії сьогодення і виклики, які постали перед викладачами і студентством, у видавничій діяльності наголос робився на підготовці електронних видань, які є ефективним інформаційним ресурсом.

Як показує досвід нашого Університету, саме електронні видання значно покращують якість візуальної інформації, яка стає яскравішою, динамічнішою, сприйнятнішою. До того ж такі видання забезпечують наочно-образну інтерпретацію істотних властивостей не тільки тих або інших реальних об'єктів, а й навіть наукових понять, закономірностей, теорій. Ще однією перевагою електронних видань слід визнати відкритий доступ через глобальну комп'ютерну мережу Internet і вільне використання у процесі аудиторного навчання (для локальної мережі) 24/7.

З огляду на це співробітники РВВ прагнули забезпечити навчальний процес якісними, а головне, необхідними при отриманні знань й інформації, задоволенні освітніх потреб україномовними методичними матеріалами і літературою (підручниками, посібниками, рекомендаціями до контрольних робіт, семінарських і практичних занять тощо). Так, упродовж 2023 року викладачам кафедр надавалися поради, рекомендації, зауваження при підготовці електронних, друківаних чи комбінованих видань. Відредаговані матеріали розміщувалися на сайті наукової бібліотеки Університету й на АСУ або виходили друком.

Зокрема, упродовж 2023 р. відредаговано наступні видання:

1) *підручники*

«Вирішення виборчих спорів» (414 с., 25,8 друк. арк.);

«Адміністративне судочинство» (432 с., 26,5 друк. арк.);

«Методологія наукових досліджень» (488 с., 30,5 друк. арк.);

«Філософія» (424 с., 26, 5 друк. арк.);

«Земельне право» (592 с., 37 друк. арк.);

«Податкове право» (464 с., 29 друк. арк.);

2) *посібники*

«Адміністративне право» (254 с., 15,8 друк. арк.); «ЄВІ з англійської мови (для підготовки для вступу в магістратуру)» (252 с., 15, 7 друк. арк.); «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці» (419 с., 25,9 друк. арк.); «Мова української юриспруденції» (345 с., 21,6 друк. арк.); «Proficiency in Legal English» (160 с., 10 друк. арк.); «Основи кваліфікації кримінальних правопорушень» (520 с., 32,5 друк. арк.); «Кримінальне право України (Загальна та Особлива частини)» : навч. посіб. для підгот. до зовніш. незалеж. оцінювання (352 с., 22 друк. арк.); Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів (254 с., 15,9 друк. арк.); «Кримінальне право України. Особлива частина» : посіб. для підгот. до заліків та іспитів (188 с., 11, 7 друк. арк.);

3) *навчально-методичні посібники*

«Аграрне право» (110 с., 6,8 друк. арк.); «Кримінальне право зарубіжних країн : словник (глосарій) основних понять і термінів Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн /Англія, США, Франція, ФРН» (267 с., 16,7 друк. арк.); «Конфліктологія» (65 с., 4 друк. арк.); «Фізична культура» (для студ. спец. групи)» (54 с., 3,4 друк. арк.); «Кримінальний процес» (154 с., 9,6 друк. арк.); «Фізична культура: дистанційна форма організації навчального процесу» (100 с.,

6,3 друк. арк.); «Студії з юридичної аргументації» (65 с., 4 друк.арк.); «Виборче право та виборчий процес» (70 с., 4,4 друк. арк.); «Конституційне право України» (101 с., 6, 3 друк. арк.); «Демократія: від теорії до практики (курс IFES України)» (70 с., 4, 4 друк. арк.);

4) *тематика курсових робіт з навчальної дисциплін* «Конституційне право» (112 с., 7 друк. арк.); «Історія держави і права України» (130 с., 8, 1 друк. арк.); «Кримінальне право України» (129 с., 8,1 друк.арк.); «Екологічне право» (129 с., 8,1 друк. арк.);

5) *програми навчальних дисциплін* «Аграрне право» (10 с., 0,65 друк. арк.); «Конституційне право» (27 с., 1, 7 друк. арк.); «Історія держави і права України» (29 с., 1, 8 друк. арк.);

6) *плани семінарських занять з історії держави і права України* (45 с., 2, 8 друк. арк.); «Психологія слідчої та прокурорської діяльності» (31 с., 2 друк. арк.); «Історія та культура України» (41 с., 2, 6 друк.арк.);

7) *методичні матеріали до практичних занять з навчальної дисципліни* «Криміналістичні експертизи» (51 с., 3, 2 друк. арк.); «Історія держави і права України» (68 с., 4, 25 друк. арк.); «Криміналістика» (66 с., 4,2 друк. арк.); «Фізична культура» (54 с., 3,3 друк. арк.); «Конкурентоспроможність бізнесу (підприємства)» (34 с., 2, 1 друк. арк.); «Судово- експертні установи та судова експертиза» (76 с., 4, 75 друк. арк.);

#### 8) *матеріали конференцій*

Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, передачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав у сучасних умовах в Україні (324 с., 20, 25 друк. арк.); Українська культура в умовах війни: між традицією і новою реальністю (287 с., 17, 9 друк. арк.); Національна безпека України в умовах інформатизації та глобалізації суспільних процесів: сучасні загрози та кримінально-правове регулювання (407 с., 25, 4 друк. арк.). Усього 63, 55 друк. арк.

Відредаговано 25 видань загальним обсягом 452 ум. друк. арк. (6 підручників, 9 посібників, 10 навчальних посібників).

Крім того, відредаговано такі документи, як: проєкт «Положення про тьюторство» (8 с.); посадові інструкції тощо.

### **3.8. Фізичне виховання та розвиток студентського спорту в умовах воєнного стану**

У нелегкий час і у складних умовах вся спортивна спільнота Університету демонструє стійкість, впевненість, незламність і прагнення працювати на благо нашої країни. Із моменту запровадження «воєнного стану» вона не лише об'єдналася, а й показує гарні результати.

Спортивна діяльність в Університеті ведеться із дотриманням усіх методичних рекомендацій щодо проведення навчального й тренувального процесів в умовах «воєнного стану» і під час повітряної тривоги.



Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого значну увагу приділяє моральному, фізичному, психологічному, психоемоційному та психосоціальному вихованню студентської молоді. З огляду на це одним із пріоритетних напрямів освітньої політики нашого Університету є спортивна та спортивно-оздоровча робота, для проведення якої створені сприятливі умови у всіх навчальних корпусах і гуртожитках. Постійно здійснюються відновлення й розширення спортивної інфраструктури.

На цей час спортивна інфраструктура Університету складається з 3 сучасних спортивних комплексів. Це понад 60 спортивних споруд, які мають зали різного призначення (ігрові, тренажерні, зал боксу і кікбоксингу, настільного тенісу та зали для занять фітнесом, настільними іграми тощо), 2 басейни, стрілецький тир, відкриті спортивні майданчики (футбольні, баскетбольні і волейбольні поля, легкоатлетичні доріжки), загальною площею 10150,0 м<sup>2</sup>. На сьогодні матеріально-технічна база повністю забезпечена якісним, сучасним технічним й естетичним наповненням, постійно модернізується і відповідає усім міжнародним нормам.

Робота з фізичного виховання і спорту в Університеті проводиться відповідно до наказу МОН України №193 від 15.02.2021 р. «Про затвердження рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року». Стратегією передбачено створення та функціонування у закладах вищої освіти двох автономних систем: фізичного виховання і спорту, які є рівними за пріоритетністю і взаємодоповнюючими.

У цьому році, незважаючи на війну, але працюючи на перспективу та з метою успішного виконання завдань, пов'язаних зі спортивною роботою в Університеті, був створений Центр студентського спорту НЮУ імені Ярослава Мудрого. Вказане повністю відповідає правовим нормам, закріпленим у наказі МОН України №193 від 15.02.2021 р. «Про затвердження рекомендацій щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спорту серед студентської молоді на період до 2025 року».

Реалізація напрямків фізичного виховання та спорту забезпечується кафедрою фізичного виховання разом з Центром студентського спорту протягом всього навчального року і здійснюється в різноманітних формах, які взаємозв'язані, доповнюють одна одну і являють собою загальний процес фізичного виховання і фізичного вдосконалення студентів.

Серед цих форм необхідно виокремити дві:

- 1) навчальні заняття з «Фізичної культури»;
- 2) тренувальні заняття в спортивних клубах й секціях, проведення спортивних заходів у вільний від навчальних занять час.

*Навчальні заняття з «Фізичної культури».*

Кафедра фізичного виховання забезпечує дистанційне викладання навчальної дисципліни «Фізична культура» для студентів 1 курсу в обсязі 2 години на тиждень. Для

організації дистанційного навчання й долучення студентської молоді до фізичної активності викладачі кафедри широко використовують методики й напрацювання, які розробляються та апробовуються колективом кафедри.

Практичні заняття з навчальної дисципліни «Фізична культура» та індивідуальні консультації проводяться в режимі реального часу (онлайн) на платформі *Zoom*, під час яких викладачі кафедри ретельно роз'яснюють методики розвитку основних фізичних якостей відповідно до навчальної програми (сили, швидкісно-силових якостей, швидкості, гнучкості, спритності і координації рухів і загальної витривалості). Крім того, співробітники кафедри проводять моніторинг стану здоров'я студентів (шляхом опитування), спрямовують їх на засвоєння знань, формування навичок і фізкультурно-оздоровчих компетентностей для зміцнення здоров'я, покращення працездатності, підготовки і самопідготовки до майбутньої професійної діяльності тощо.

Для комунікації зі студентами та забезпечення навчального процесу викладачами кафедри активно використовується структурно уніфікований навчальний електронний інформаційний комплекс (НЕІК) «Фізична культура», розміщений на платформі Moodle. НЕІК «Фізична культура» дозволяє надавати системну методичну підтримку студентам й здійснювати контроль за процесом і результатом навчання.

Для наочності й полегшення дистанційного вивчення та практичного засвоєння студентами навчального матеріалу створено Youtube канал кафедри «Фізичного виховання», де провідні доценти готують і розміщують авторські комплекси фізичних вправ для розвитку фізичних якостей та мотиваційні ролики для популяризації серед студентської молоді фізичної культури та спорту.

*Тренувальні заняття у спортивних клубах і секціях та проведення спортивних заходів у вільний від навчальних занять час.*

У Центрі студентського спорту в цьому навчальному році почали працювати 12 спортивних і спортивно-оздоровчих секцій, а саме: плавання, боротьби, боксу, фітнесу та аеробіки, волейболу, баскетболу, шахів, настільного тенісу, атлетичної гімнастики, фант-фітнесу, плавання в ластах та ін.

Головна мета роботи спортивних і спортивно-оздоровчих секціях – надання можливості відновити психо-емоційний стан студентів; сприяти безпечному відновленню функціонування спортивних колективів; підтримка індивідуального здоров'я студентів і співробітників Університету.

Для студентів, які бажають вдосконалювати свою спортивну майстерність, працюють професійні спортивні клуби: з волейболу, шахів, плавання, боротьби самбо і дзюдо, вільної та греко – римської боротьби, боксу і кікбоксингу, баскетболу, настільного тенісу, метою яких є вдосконалення спортивної майстерності студентів і створення умов для поєднання навчання зі спортивною підготовкою для участі у всеукраїнських і міжнародних спортивних змаганнях.

У клубах тренуються висококваліфіковані спортсмени, які входять до складу збірних команд Університету, Харківської області і Національних збірних команд України.

Поки наші воїни ведуть героїчну боротьбу на фронті, наближаючись до перемоги, спортсмени Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого – «біійці спортивного фронту», сильні й не зламані захисники і захисниці нашого вишу, які виборюють перемогу заради України!

За підсумками 2023 року наші студенти принесли до скарбнички спортивної слави Університету й України майже 100 медалей різного ґатунку. Серед студентів нашого закладу: переможці чемпіонату Європи з боротьби дзюдо та гирьового спорту, бронзові призери чемпіонату світу з водних видів спорту в артистичному плаванні, чемпіони й призери інших змагань міжнародного та всеукраїнського рівнів. Серед спортсменів слід відзначити: заслужених майстрів спорту України, студенток факультету юстиції Владиславу й Марину Алексіївих, які у складі Національної збірної команди України з артистичного плавання в груповій довільній програмі стали бронзовими призерами чемпіонату світу – 2023 з водних видів спорту в японській Фукуоці; майстра спорту України міжнародного класу Назара Віскова, який став чемпіоном Європи з боротьби дзюдо у німецькому Потсдамі; членів ШСК «Юридична академія», які у складі Національної збірної команди України брали участь у командному чемпіонаті Європи серед жінок, який відбувся в місті Будва, Чорногорія. Збірна команда України поділила 3-6 місце, за додатковими показниками 4-е. Лідером збірної України на цьому змаганні була членкиня ШСК «Юридична академія» гросмейстерка Анна Ушеніна, капітаном і тренером – старший тренер ШСК «Юридична академія» Михайло Бродський; волейбольну команду Університету, яка впевнено виступає на чемпіонаті України серед команд Суперліги; майстра спорту України міжнародного класу Вячеслава Шудрова, який став чемпіоном Європи з гирьового спорту (чемпіонат проходив у грецькому місті Нафпліон); студента факультету прокуратури Лозенка Дмитра, який виборов золоту медаль на Кубку України з тхеквондо; майстра спорту України з боротьби дзюдо Кравченка Данила, який став переможцем Кубку Європи U18 серед кадетів і призером чемпіонату України U23; майстра спорту України Дронову Уляну, яка здобула срібло чемпіонату України з настільного тенісу серед молоді; майстра спорту України з боротьби самбо Поміркованого Максима, неодноразового чемпіона України серед кадетів та юніорів. У 2023 році Максим став бронзовим призером етапу Кубка світу серед чоловіків.

Ще однією із форм фізичного виховання й мотивації до здорового спортивного способу життя студентської молоді в Університеті є масові спортивні заходи у вільний від навчальних занять час.

Уже стало традицією проведення «Спортивного свята», на якому вітають провідних спортсменів і тренерів Університету, які мають вагомі досягнення й високі спортивні результати. Найкращі спортсмени й тренери отримують нагороди. Так, 21 жовтня 2023

року вперше за час повномасштабного вторгнення організовано й проведено «Спортивне свято до Міжнародного дня студентського спорту» в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Цьогоріч відновлено проведення спартакиади Університету серед факультетів і гуртожитків. У цих змаганнях на даний момент взяло участь більше 500 студентів, які змагалися з різних дисциплін (шахи, волейбол, футбол, настільний теніс, аеробіка, боротьба, силова підготовка, плавання та ін.).

Відновила тренування збірна команда Університету з баскетболу. Команда ставить перед собою амбітні цілі – представляти Університет у Вищій і Суперлізі України. Перший крок на цьому шляху вже зроблений, команда в цьому році стала срібним призером на змаганнях серед студентів закладів вищої освіти м. Харкова.

Різними формами фізичної культури і спорту в Університеті охоплено більше 3000 студентів, серед яких близько 1400 студентів першого курсу, у яких викладається навчальна дисципліна «Фізична культура», інші займаються в спортивних клубах і різноманітних спортивно-оздоровчих секціях вишу.

### **3.9. Взаємодія з органами студентського самоврядування**

Згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту», положенням «Про студентське самоврядування Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» від 14 вересня 2023 року, незважаючи на всі складнощі, пов'язані із воєнними подіями, у жовтні 2023 року були проведені вибори до органів студентського самоврядування. При цьому були використані онлайн-технології, що дало можливість шляхом прямого і таємного голосування обрати кращих представників до студентського Сенату, рад факультетів і представників до вченої ради Університету.

Студентське самоврядування Університету бере активну участь в адміністративній діяльності вишу, а саме: у розподілі стипендіального фонду на рівні Університету й окремо на кожному факультеті; виступає учасником процесів переведення, відрахування студентів; погоджує поселення і виселення студентів із гуртожитків, а також кандидатури заступників декана з навчально-виховної роботи.

У 2023 році проведено низку важливих і цікавих заходів соціально-виховного спрямування на факультетах:

✓ міжнародно-правовий факультет (14 заходів), серед них Флеш-моб до 14-го лютого «Закоханий у свою країну», «Медіація як спосіб врегулювання конфліктів» з Іриною Доценко, вебінар «Форс-мажор в умовах воєнного стану» з Аліною Бакшеєвою, «Вечір з юристом Владиславом Кормушином», круглий стіл «Стадії ескалації конфлікту» з Іриною Доценко та Олександрою Рязановою, «Економічні та соціальні права» з Касиміром Янковим, онлайн-гра «Alias по юридичному», Europe Day, «Open Europe with Erasmus+» з Катериною Ждановою, «Структура і зміст зовнішньо-економічного контракту»,

«Співробітництво та можливості для молоді» з Іриною Осьмірко, «Юридична англійська: практичні поради від експертів» з Олександром Лавриненком та Наталією Лавриненко, зустріч членів Ради студентського самоврядування з першокурсниками, «Митна безпека та боротьба з контрабандою: сучасна практика та інноваційні рішення»;

✓ факультет адвокатури. Серед усіх проведених заходів варто виокремити такі: «Договори e-commerce», «Страх невдачі: як не дати йому зруйнувати кар'єру?», «Топ порад: як підготуватись до публічного виступу», «Від кандидатства до переговорів: кроки України для майбутнього членства в ЄС», «Кава з адвокатом» «Шлях від перспективного студента-правника до успішного керівника власної юридичної компанії», «Недоліки роботи адвоката: реалії сьогодення», «Як протистояти російським ІПСО?», «Адвокатура як стиль життя», «Організація юридичної роботи в Італії». Найбільше в пам'яті студентів закарбувався День факультету адвокатури (27 лютого), оскільки в цей день відбулося відкриття коворкінг-зони, заснування «Клубу юних адвокатів»;

✓ факультет приватного права та підприємництва провів за цей календарний рік такі заходи, як онлайн-вебінар «Як стати юристом ІТ компанії?», Тиждень інтерактиву з підготовки до ЗНО в Instagram та Хелловінський кіновечір.

✓ факультет слідчої та детективної діяльності провів тематичний квест із розслідування кримінальної справи, благодійний збір з метою допомоги притулку для тварин у прифронтовій зоні;

✓ факультет прокуратури провів низку заходів, серед яких онлайн-турнір з Dota 2, лекція-обговорення з Б. Яворським на тему «Зброя та право в Україні», комунікація зі студентством через «F3», інтерактивна гра «Паляниця», Всеукраїнський благодійний турнір із шахів USL SCC 13, благодійне інтерв'ю із С. Притулою «У колі незламних людей», конкурс у співавторстві з адвокатом В. Кормушиним на кращі відео формату ТікТок, благодійне інтерв'ю із М. Єфросиніною «У колі незламних людей» і проєкт «To meet for» у партнерстві з УСЛ.

✓ факультет юстиції за 2023 календарний рік провів 31 захід, серед онлайн-заходів варто виокремити семінари «Особливості проведення досудового розслідування» з Дар'єю Свистулою, «Все про написання наукової статті від А до Я» з Омаровою Айсель азад кизи, «Молодь у Верховній раді України» з Тетяною Стеблак, «Обшук за лаштунками, або як все відбувається насправді» з Артемом Захаровим. Також варто згадати офлайн-заходи: кіновечір до Хелловіну і «Студентське життя: відкрий світ можливостей».

### **3.10. Міжнародне співробітництво, академічна мобільність**

За 2023 рік відділ міжнародних освітніх програм та академічної мобільності суттєво розширив перелік міжнародних партнерів серед іноземних навчальних закладів, у тому числі в рамках реалізації програми академічної мобільності студентів, аспірантів і викладачів НЮУ імені Ярослава Мудрого. Відділом були реалізовані наступні заходи:

*Пошук нових партнерів та налагодження співпраці із закордонними університетами* (у цілому було направлено більш ніж 100 листів із пропозицією подальшого співробітництва). У результаті підписано (планується підписати до кінця 2023 року) Меморандуми з такими закладами, як:

- Падуанський університет (Італія);
- Тартуський університет (Естонія);
- Університет Вітовта Великого (Литва);
- Сілезький університет (Польща).
- Талліннський технологічний університет (Естонія);
- Фракійський університет імені Демокрита (Греція).

*Забезпечена участь студентів у програмі академічної мобільності:*

- ✓ весняний семестр 2022/2023 навчального року – 15 осіб;
- ✓ осінній семестр 2023 навчального року – 16 осіб.

*Забезпечена участь аспірантів у програмі академічної мобільності*

- весняний семестр 2022/2023 навчального року – 2 особи;
- осінній семестр 2022/2023 навчального року – 2 особи.

*Започатковані проєкти*

1) «Гостьовий лектор» у форматі онлайн, що дозволяє залучати провідних експертів до викладання авторських курсів англійською мовою для широкої аудиторії – студентів, аспірантів, викладачів, у тому числі з іноземних партнерських університетів. За результатами проходження курсу учасники забезпечуються сертифікатом. Проєкт відкриває широкі можливості поглиблення інтернаціоналізації Університету;

2) зібрано інформацію із кафедр про викладачів, які зацікавлені у співпраці із закордонними університетами, а саме із Колумбійським університетом та Міддлсекським університетом в Лондоні;

3) створено базу лекторів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, які можуть бути залучені до проєкту;

4) проведено онлайн-курси для студентів, аспірантів і викладачів Університету із залученням іноземних професорів:

- «Law, Punishment, and Social Movements in the United States» із професоркою Мішель Куо (Американський університет у Парижі);
- «International Criminal Law and universal jurisdiction» із професором Вільямом А. Шабасом (Міддлсекський університет в Лондоні);
- «ECHR and ECtHR» із професором Філіпом Лічем та докторкою Еліс Дональд (Міддлсекський університет в Лондоні);
- «UN Treaty Bodies (ICCPR, CEDAW, ICESCR)» із докторкою Ельвірою Домінгес-Редондо (Міддлсекський університет в Лондоні);

- «Artificial Intelligence and the Future of Human Security» із професором Аршином Адіб-Могаддамам (Лондонський університет SOAS) та професором Джейсоном Бабхака Мохагегам (Коледж Бебсона, США);
- «Human Rights Law» із професоркою Мішель Куо (Американський університет у Парижі);
- «The Impact of EU Law on Domestic Constitutional Law» із професором Енріко Альбанезі (Генуезький університет);
- «The Impact of the European Convention on Human Rights on Domestic Constitutional Law» із професором Енріко Альбанезі (Генуезький університет);
- «Взаємовідносини ЄС та України: підтримка та питання членства» із д.ю.н. Домініком Краліком (Університет Фінансів та Управління в Празі).

*Організація роботи Програми подвійних дипломів із партнерським університетом Миколаса Ромеріса (м. Вільнюс, Литва)*

Проведено: вебінар з детальним роз'ясненням процедури подання документів на отримання гранту студентами на рік навчання у Литві; вебінар щодо особливостей навчання та вступу на програми подвійних дипломів для студентів 1-4 курсу НЮУ імені Ярослава Мудрого;

- На 2023-2025 н. р. зараховано 11 студентів на програму подвійних дипломів.

*Забезпечена участь студентів у стипендіальних програмах:*

- ✓ весняний семестр 2022/2023 навчального року – 2 особи;
- ✓ осінній семестр 2022/2023 навчального року – 11 осіб.

Троє студентів відібрано для участі на безоплатній основі в Берлінській міжнародній літній школі.

Співпраця з Університетом Edge Hill (Велика Британія). Наш партнер отримав спеціальний Грант, який використовується для проведення різних освітніх і наукових заходів, посилення співпраці між Університетом Edge Hill і Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого.

Кошти також будуть використані для започаткування керованого і сталого процесу мобільності науково-педагогічних кадрів, розробки спільної програми досліджень міжнародного правосуддя і прав людини, яка дасть можливість створювати публікації з відкритим доступом і сприятиме безпосередньому залученню громадськості і посиленню її впливу на формування відповідних політик.

Наразі триває робота над формуванням магістерської програми подвійних дипломів щодо регулювання кіберпростору.

Науковці Університету, які мають досвід у сфері міжнародного права, прав людини, гуманітарного й конституційного права, також будуть запрошені до Університету Едж Хілл як запрошені стипендіати й братимуть участь у дослідженнях та обміні досвідом.

Із моменту оголошення ініціативи щодо співпраці Університет Едж Хілл заснував новий Центр міжнародного правосуддя та прав людини, який розпочав свою діяльність із заходу, на якому виступила доцентка кафедри міжнародного права нашого Університету Оксана Сенаторова.

Крім того, молоді науковці, які починають кар'єру, скористалися можливістю і взяли участь у роботі літньої школи в Університеті Едж Хілл з акцентом на міжнародне гуманітарне право.

Координаторкою проєктів в межах гранту та співпраці між університетами є доцентка кафедри конституційного права України Олена Чуб.

#### **4. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ**

##### *Якість підготовки фахівців.*

Система внутрішнього забезпечення якості освіти функціонує в Університеті на різних рівнях. Відділ внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності працює у складі Центру забезпечення освітнього процесу як окремий структурний підрозділ, відповідальний за внутрішнє забезпечення якості освіти. Протягом 2023 р. відділом проведені численні опитування представників студентської спільноти щодо різного роду академічних питань: рівень обізнаності здобувачів і науково-педагогічних працівників щодо вимог академічної доброчесності, рівень якості освітньо-професійних програм, вподобання здобувачів освіти першого курсу як абітурієнтів під час вступної кампанії, щодо проходження практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, щодо підготовки до Єдиного державного кваліфікаційного іспиту та ін. Особливо слід зупинитися на опитуванні, проведеному разом із Соціально-психологічною лабораторією, щодо психологічного стану здобувачів в умовах війни, адже психологічне здоров'я впливає на якісне сприйняття інформації та її відтворення. На основі отриманих даних Соціально-психологічна лабораторія активізувала просвітницьку й консультативну діяльність серед здобувачів. Виходячи з цього, відділ внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності наголошує на необхідності подальшої популяризації діяльності Соціально-психологічної лабораторії Університету, що особливо важливо в умовах правового режиму воєнного стану.

Крім того, відділ продовжить плідну співпрацю із структурними підрозділами Університету задля можливості оперативно фіксувати й реагувати на виклики сьогодення. Варто сказати також, що відповідні заходи внутрішнього забезпечення якості освіти вживаються на інших рівнях, а саме деканатами факультетів, кафедрами, у межах їх повноважень.



*Навчальна дисципліна.*

У 2023 р. навчальний процес здійснювався у дистанційному режимі з використанням технологій відеозв'язку для 2–4 курсів бакалавріату та 1–2 курсів магістратури. Здобувачі 1 курсу бакалавріату мали можливість обрати форму навчання (дистанційну або змішану). Проведення навчання в такому форматі відбувалося з дотриманням усіх правил безпеки й рекомендацій МОН і Харківської ОВА. До того ж здобувачі, які обрали змішану форму навчання, мають право змінити її на дистанційну за власним бажанням.

*Дотримання всіма підрозділами закладу вищої освіти штатно-фінансової дисципліни.*

Під постійним контролем ректорату знаходилась робота з питань дотримання законодавства, удосконалення структури Університету, суворого дотримання принципу цільового використання бюджетних коштів, зміцнення фінансово-господарської й штатної дисциплін.

*Штатний розпис Університету на 2023 рік.*

Штатний розпис навчального закладу розробляється в межах, затверджених в установленому порядку коштів на оплату праці, з дотриманням найменувань посад і тарифних розрядів, передбачених у наказі Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 р. №557. Кількість науково-педагогічних працівників визначена відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 р. № 1134 « Про затвердження нормативів чисельності студентів, аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня кандидата наук, слухачів, інтернів на одну штатну посаду науково-педагогічного працівника у вищих навчальних закладах III і IV рівня акредитації» й розрахунків педагогічного навчального навантаження.

Штатний розпис Університету на 2023 р. затверджений Міністерством освіти і науки України у кількості 1670 штатних одиниць з фондом заробітної праці на рік 281 648 700 грн, із них за рахунок коштів загального фонду бюджету 869 штатних одиниць з фондом заробітної праці на рік 151 108 700 грн., за рахунок коштів спеціального фонду бюджету – 801 штатна одиниця з фондом заробітної праці на рік 130 540 000 грн.

## **5. ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ ТА ІНШИХ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ**

Про результати виконання замовлення на підготовку фахів, що фінансується за рахунок коштів державного бюджету, можуть свідчити дані атестації здобувачів освіти за двома освітніми рівнями:

*І. Бакалаври*

а) *денна форма навчання.* Атестація здобувачів вищої освіти проведена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» і наказу ректора № 249-С від 10.05.2023 р. у червні 2023 року.

На підставі розпоряджень деканів факультетів до складання атестації були допущені 1009 осіб, із них:

- факультет прокуратури – 113 осіб,
- факультет приватного права та підприємництва (право) – 70 осіб,
- факультет приватного права та підприємництва (економіка) – 11 осіб,
- факультет слідчої та детективної діяльності – 83 осіб,
- факультет юстиції – 229 осіб,
- Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України – 43 особи,
- Військово-юридичний інститут – 59 осіб,
- міжнародно-правовий факультет (право) – 72 осіб,
- міжнародно-правовий факультет (міжнародне право) – 91 осіб,
- факультет адвокатури - 158 осіб,
- Полтавський юридичний інститут – 80 осіб,

Склало атестацію 1006 осіб, що становить 99,7 % загальної кількості здобувачів, які були допущені до атестації.

Диплом з відзнакою отримали 213 осіб, які успішно склали атестацію, що, у свою чергу, становить 21,1 % загальної кількості осіб, які склали атестацію.

Отримали «незадовільно» – 3 особи (1 особа – факультет слідчої та детективної діяльності, 2 особи – Полтавський юридичний університет).

<b>Абсолютна успішність:</b>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	100,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	100,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	100,0 %
Факультет слідчої та детективної діяльності	98,8 %
Факультет юстиції	100,0 %
Інститут підготовки кадрів для Служби Безпеки України	100,0 %
Військово-юридичний інститут	100,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Право)	100,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	100,0 %
Факультет адвокатури	100,0 %
Полтавський юридичний інститут	97,5 %
<b>Всього:</b>	<b>99,7 %</b>

<b>Якісна успішність:</b>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	76,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	74,3 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	63,6 %
Факультет слідчої та детективної діяльності	59,7 %
Факультет юстиції	75,1 %
Інститут підготовки кадрів для Служби Безпеки України	91,0 %
Військово-юридичний інститут	83,1 %

Міжнародно-правовий факультет (Право)	86,1 %
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	64,2 %
Факультет адвокатури	55,0 %
Полтавський юридичний інститут	49,0 %
<b>Всього:</b>	<b>64,8 %</b>

Отримали диплом з відзнакою:

<i>Факультет</i>	<i>Кількість осіб, які отримали диплом з відзнакою</i>
Факультет прокуратури	19
Факультет приватного права та підприємства (Право)	18
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	2
Факультет слідчої та детективної діяльності	14
Факультет юстиції	65
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	8
Військово-юридичний інститут	1
Міжнародно-правовий факультет (Право)	19
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	14
Факультет адвокатури	47
Полтавський юридичний інститут	6
<b>Всього:</b>	<b>213</b>

*б) заочна форма навчання.*

На підставі розпоряджень деканів факультетів до складання атестації були допущені 239 осіб, із них:

- факультет прокуратури – 65 осіб,
- факультет приватного права та підприємництва (право) – 20 осіб,
- факультет приватного права та підприємництва (економіка) – 12 осіб,
- факультет юстиції – 52 осіб,
- міжнародно-правовий факультет (право) – 20 осіб,
- міжнародно-правовий факультет (міжнародне право) – 23 осіб,
- факультет адвокатури – 47 осіб,

Склало атестацію 239 осіб, що складає 100 % загальної кількості здобувачів, які були допущені до атестації. Здобувачів (студентів), які отримали оцінки «незадовільно» при складанні атестації, немає.

Диплом з відзнакою отримали 11 осіб, які успішно склали атестацію, що становить 4,6 % загальної кількості осіб, які склали атестацію.

<i>Абсолютна успішність:</i>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	100,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	100,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	100,0 %

Факультет юстиції	100,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Право)	100,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	100,0 %
Факультет адвокатури	100,0 %
<b>Всього:</b>	<b>100,0 %</b>

<b>Якісна успішність:</b>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	41,5 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	70,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	100,0 %
Факультет юстиції	50,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Право)	35,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	73,9 %
Факультет адвокатури	79,0 %
<b>Всього:</b>	<b>64,2 %</b>

Отримали диплом з відзнакою:

<i>Факультет</i>	<i>Кількість осіб, які отримали диплом з відзнакою</i>
Факультет прокуратури	-
Факультет приватного права та підприємства (Право)	2
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	4
Факультет юстиції	1
Міжнародно-правовий факультет (Право)	1
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	-
Факультет адвокатури	3
<b>Всього:</b>	<b>11</b>

## II. Магістри

а) *денна форма*. На підставі розпоряджень директора Полтавського юридичного інституту і деканів факультетів до складання атестації були допущені 611 здобувачів:

- факультет прокуратури – 161 осіб,
- факультет приватного права та підприємства (право) – 34 особи,
- факультет приватного права та підприємства (економіка) – 4 особи,
- факультет слідчої та детективної діяльності – 22 особи,
- факультет юстиції – 100 осіб,
- Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України – 37 особи,
- міжнародно-правовий факультет (право) – 33 особи,
- міжнародно-правовий факультет (міжнародне право) – 14 осіб,
- факультет адвокатури – 130 осіб,
- Полтавський юридичний інститут (денна ф.н.) – 10 осіб,
- Полтавський юридичний інститут (заочна ф.н.) – 66 осіб,

Склали атестацію 610 здобувачів, що дорівнює 99,8 % загальної кількості здобувачів, які були допущені до атестації.

Отримали диплом з відзнакою 149 здобувачів, які успішно склали атестацію, що становить 24,4 % загальної кількості осіб, які склали атестацію.

Не з'явилися на атестацію – 1 особа (Полтавський юридичний інститут).

Отримали диплом з відзнакою:

<b>Факультет</b>	<b>Кількість осіб, які отримали диплом з відзнакою</b>
Факультет прокуратури	48
Факультет приватного права та підприємства (Право)	4
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	1
Факультет слідчої та детективної діяльності	4
Факультет юстиції	16
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	19
Міжнародно-правовий факультет (Право)	15
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	2
Факультет адвокатури	36
Полтавський юридичний інститут (денна ф.н.)	2
Полтавський юридичний інститут (заочна ф.н.)	2
<b>Всього:</b>	<b>149</b>

<b>Абсолютна успішність</b>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	100 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	100 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	100 %
Факультет слідчої та детективної діяльності	100 %
Факультет юстиції	100 %
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	100 %
Міжнародно-правовий факультет (Право)	100 %
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	100 %
Факультет адвокатури	100 %
Полтавський юридичний інститут (денна ф.н.)	100%
Полтавський юридичний інститут (заочна ф.н.)	98,5 %
<b>Всього:</b>	<b>99,8%</b>

<b>Якісна успішність</b>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	92,0 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	94,1 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	100 %
Факультет слідчої та детективної діяльності	68,0 %
Факультет юстиції	79,0 %
Інститут підготовки юридичних кадрів для Служби Безпеки України	73,0 %
Міжнародно-правовий факультет (Право)	84,8 %

Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	64,3 %
Факультет адвокатури	91,5 %
Полтавський юридичний інститут (денна ф.н.)	100 %
Полтавський юридичний інститут (заочна ф.н.)	78,5 %
<b>Всього:</b>	<b>82,0 %</b>

б) *заочна форма*. На підставі розпоряджень деканів факультетів до складання атестації були допущені 509 осіб з них:

- факультет прокуратури – 91 осіб,
- факультет приватного права та підприємництва (право) – 48 осіб,
- факультет приватного права та підприємництва (економіка) – 17 осіб,
- факультет юстиції – 159 осіб,
- міжнародно-правовий факультет (право) – 25 осіб,
- міжнародно-правовий факультет (міжнародне право) – 23 осіб,
- факультет адвокатури – 146 осіб,

Склало атестацію 507 осіб, що становить 99,7 % загальної кількості здобувачів, які були допущені до атестації. Здобувачів (студентів), які отримали оцінки «незадовільно» при складанні атестації, немає.

Отримали диплом з відзнакою 24 особи, які успішно склали атестацію, що становить 4,7 % загальної кількості осіб, які склали атестацію.

Не з'явилися на атестацію – 2 особи (факультет прокуратури).

<i>Якісна успішність</i>	<b>2023 р.</b>
Факультет прокуратури	82,5 %
Факультет приватного права та підприємства (Право)	70,8 %
Факультет приватного права та підприємства (Економіка)	100 %
Факультет юстиції	70,4 %
Міжнародно-правовий факультет (Право)	80 %
Міжнародно-правовий факультет (Міжнародне право)	78,2 %
Факультет адвокатури	78,7 %
<b>Всього:</b>	<b>78,4 %</b>

#### *Випуск і працевлаштування.*

У 2023 році 2209 осіб закінчили денну форму навчання в Університеті та отримали дипломи бакалаврів та магістрів, (1109 – за рахунок державного бюджету), 746 осіб – заочну форму навчання, Полтавський юридичний інститут – 153 особи (88– денна форма, 65– заочна форма навчання).

Як відомо, в останні п'ять років державний розподіл відмінено.

Проте цього року 80 випускників Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ були скеровані для проходження служби за фахом в органи Служби безпеки України.

Поряд із цим проведено випуск 59 бакалаврів із курсантів-випускників Військово-юридичного інституту: 55 випускників – особи офіцерського складу були зараховані й призначені на посади «слухачів» до Військово-юридичного інституту для подальшого здобуття освітнього ступеня магістра. Решта випускників бакалавріату проходять військову службу у військових частинах та підрозділах Національної гвардії України – 4 особи, Державної прикордонної служби – 1 особа.

На жаль, останнім часом працевлаштування випускників в силу об'єктивних обставин, що склалися, продовжує залишатися проблематичним.

## **6. ПІДГОТОВКА ТА ПЕРЕПІДГОТОВКА, ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

### *Підвищення кваліфікації працівників Університету.*

Працівники Університету активно підвищують свою кваліфікацію як на базі створеного Науково-освітнього Центру професійного розвитку Університету, так і на базі інших закладів вищої освіти, наукових центрів і центрів підвищення кваліфікації, а також проходять міжнародне стажування, що підтверджується відповідними сертифікатами.

Керівницею Центру самостійно розроблено і створено платформу, на базі якої відбувається підвищення кваліфікації. Підготовлено і наразі діють 12 курсів. Над розробкою програм підвищення кваліфікації працюють провідні науково-педагогічні працівники Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, які мають значний практичний досвід у різних питаннях юриспруденції, сферах державного управління й місцевого самоврядування, економічної діяльності тощо, а також багаторічний викладацький стаж.

У цілому лише за 11 місяців 2023 рік у Центрі пройшли навчання 1281 особа. Для порівняння: на базі Інституту підвищення кваліфікації, який діяв до створення Центру, за 20 років підвищило кваліфікацію лише 3 тис осіб.

Наразі найбільшим попитом серед слухачів користується курс підвищення кваліфікації за програмою «Військовий облік на підприємствах, в установах, організаціях, державних органах та органах місцевого самоврядування».

Позитивними є результати проведення міжнародних стажувань, в яких Університет був співорганізатором. Так, 10–19 червня 2023 р. разом із нашими партнерами – Варненський Вільний Університет Імені Чорноризця Храбра (Болгарія), Par University (Croatia), у Болгарії проведене Міжнародне Стажування «Information And Communication Aspects Of Economic Security» за напрямками: право, економіка, кібербезпека, публічне адміністрування, комунікація.

Із 16 по 24 вересня 2023 року Університетом разом із зарубіжними й вітчизняними партнерами організоване й проведене міжнародне стажування «*New World Law Order: Socio-Economic Impacts, Tourism And Education (Seite2023)*» у Хорватії.

## **7. ВИСОКОЕФЕКТИВНА НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЙОГО НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ Й НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО**

### **7.1. Тематика наукових досліджень, що виконується професорсько-викладацьким складом кафедр Університету**

У 2023 році науково-дослідницька робота (НДР) здійснювалася професорсько-викладацьким складом кафедр відповідно до тематики НДР на 2021–2025 рр. і плану НДР на 2023 р., який схвалено на засіданні вченої ради (протокол № 4 від 23 грудня 2022 р.) і затверджено наказом ректора (№ 230 від 23 грудня 2022 р.). НДР в Університеті виконувалася у рамках 17-ти наукових тем відповідної державної реєстрації:

1. Актуальні питання державотворення в Україні та зарубіжних країнах на різних етапах їх історії, № 0111U000970.
2. Теоретичні проблеми розвитку державотворчих процесів та правової системи України, № 0111U000969.
3. Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні, № 0111U000966.
4. Проблеми правового забезпечення справляння податків та зборів в Україні, № 0111U000965.
5. Соціолого-правові та політологічні аспекти дослідження соціальної реальності, № 0111U000964.
6. Філософські та філософсько-правові проблеми духовного життя суспільства та формування правової культури особистості, №0111U000968.
7. Культурологічні, морально-правові та естетико-художні проблеми духовного буття, № 0111U000967.
8. Проблеми ефективності правового регулювання цивільних відносин в Україні, № 0111U000963.
9. Правове забезпечення реалізації політики держави на пріоритетних напрямках економічного розвитку та у сфері екологічної безпеки, № 0111U000962.
10. Соціально-економічна модернізація України та формування інноваційної моделі розвитку, №0111U000961.
11. Проблеми вдосконалення правового регулювання відносин у сфері праці та соціального захисту, № 0111U000960.



12. Теоретичні проблеми ефективності кримінального законодавства України та практики його застосування, № 0111U000959.

13. Теоретичні і прикладні проблеми запобігання злочинності та реформування Державної кримінально-виконавчої служби в Україні, № 0111U000958.

14. Судова влада: проблеми організації та діяльності, № 0111U000957.

15. Проблеми криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції, № 0111U000956.

16. Теоретичні та практичні проблеми сучасного міжнародного права та іноземного конституційного права, № 0111U000954.

17. Проблеми вдосконалення правового регулювання користування природними ресурсами та комплексами в Україні № 0116U006161.

## **7.2. Тематика наукових досліджень, що виконуються Науково-дослідницьким сектором Університету**

1. «Система національної безпеки України у XXI ст. (невійськовий аспект): трансформація підходів до правового регулювання» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. І. В. Яковюк, 2021–2023 рр., фінансується МОН України).

2. «Правове забезпечення протидії біоагрозам в умовах протиепідемічних заходів як складова національної безпеки» (науковий керівник – д-ка юрид. наук, проф. Н. О. Гуторова, 2021–2023 рр., фінансується МОН України).

3. «Безпекове довкілля України: національні та міжнародно-правові аспекти» (науковий керівник – д-ка юрид. наук, проф. Г. В. Анісімова, 2022-2024 рр., фінансується МОН України)

4. «Трансформація державно-правової моделі контролю місцевого самоврядування у контексті забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності України» (науковий керівник – д-ка юрид. наук, проф. С. Г. Серьогіна, 2022–2024 рр., фінансується МОН України).

5. «Удосконалення організаційно-правових засад захисту національних інтересів України у сфері інформаційної безпеки» (науковий керівник – д-р філос. наук, проф. О. Г. Данильян, 2022–2024 рр., фінансується МОН України).

6. «Надання правової допомоги у цивільному процесі як складова забезпечення доступності правосуддя» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. К. В. Гусаров, 2022–2023 рр., фінансується МОН України).

7. «Доктринальне і правове забезпечення економічної безпеки України в умовах воєнного стану та в повоєнний період» (науковий керівник – д-р юрид. наук, доц. Є. М. Білоусов, 2023–2025 рр., фінансується МОН України).

8. «Цифрова криміналістика та її роль у формуванні доказової інформації в умовах воєнних дій» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. В. Ю. Шепітько, 2023–2025 рр., фінансується МОН України).

9. «Колабораціонізм на тимчасово окупованих територіях України: проблеми правової оцінки, гарантування прав і свобод людини та реінтеграції територій» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. І. В. Яковюк, 2023–2024 рр., фінансується Національним фондом досліджень України).

### **7.3. Законотворча робота і співробітництво з органами державної влади та охорони правопорядку**

Науковці Університету на замовлення Верховної Ради України та її комітетів брали активну участь у законотворчій діяльності, розробці й обговоренні з наданням зауважень і пропозицій до проєктів кодексів, законів та інших нормативних актів, проведенні правових експертиз проєктів нормативних актів, у складі робочих груп і комісій по розробці законопроєктів. Зокрема, були надані пропозиції та рекомендації стосовно внесення змін до Кримінального і Кримінального процесуального кодексів України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Цивільного кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Податкового кодексу України та ін.

Так, тільки до Кодексу України про адміністративні правопорушення були надані пропозиції й зауваження щодо:

- посилення адміністративної відповідальності у сфері містобудівної діяльності;
- посилення відповідальності за порушення порядку подання податкової звітності;
- відповідальності за порушення у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра;
- розслідування авіаційних подій та інцидентів у цивільній авіації та Національному бюро розслідування авіаційних подій;
- посилення заходів безпеки пасажирів при здійсненні приміських та міжміських пасажирських перевезень;
- посилення відповідальності за керування транспортним засобом, обладнаним шинами з порушенням установлених законодавством вимог;
- посилення відповідальності за перевищення встановлених обмежень швидкості руху транспортних засобів;
- посилення відповідальності за продаж піротехнічних виробів дітям;
- посилення адміністративної відповідальності за порушення вимог державного фінансового контролю;
- удосконалення відповідальності за незаконне розміщення реклами на територіях, будинках і спорудах, а також за рекламу наркотичних засобів.

До Кримінального кодексу України і Кримінального процесуального кодексу України

надані пропозиції й зауваження щодо:

- розширення можливостей використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану;
- кримінальної відповідальності осіб в умовах воєнного або надзвичайного стану;
- усунення внутрішніх суперечностей у караності кримінальних правопорушень;
- посилення відповідальності за втручання в діяльність залізничного транспорту;
- відповідальності за порушення інтересів учасників Фонду майбутніх поколінь (щодо кримінально-правових питань);
- відповідальності за правопорушення у сфері реалізації права на мирне зібрання;
- відповідальності за перешкоджання діяльності органу державного фінансового контролю;
- удосконалення відповідальності за колабораційну діяльність і суміжні кримінальні правопорушення;
- збільшення строків давності звільнення від кримінальної відповідальності;
- підвищення ефективності боротьби з кіберзлочинністю»;
- Про внесення змін до статей 67, 115, 120, 121, 122, 126, 127, 129, 130, 151, 161, 181, 293, 294, 295, 296 та 300 Кримінального кодексу України щодо їх доповнення з мотивів нетерпимості;
- удосконалення захисту працівників бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги під час виконання службових обов'язків;
- відповідальності за порушення законодавства у сфері громадянства.

Крім того, вчені Університету брали участь у підготовці пропозицій до законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення, пов'язані з платіжними послугами», «Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації вимог до керівників окремих державних органів», «Про внесення змін до деяких законів України стосовно уніфікації вимог до керівників окремих державних органів», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності управління природоохоронними територіями та об'єктами природно-заповідного фонду».

Не можна оминати увагою й участь наших науковців у розробці проєктів законів України «Про цифровий контент та цифрові послуги», «Про вищу освіту», «Державне управління», «Про внесення змін до Закону України „Про Державне бюро розслідувань“», щодо приведення положень закону у відповідність до Конституції України, деполітизації діяльності Державного бюро розслідувань та посилення його незалежності», «Про внесення зміни до статті 3 Закону України «Про публічні закупівлі», «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти», проєкту Закону України «Про розміщення на ринку засобів захисту рослин і агрохімікатів», «Про застосування міжнародного гуманітарного права в Україні», «Про внесення змін до Закону України «Про

наукову і науково-технічну діяльність щодо питань дослідницької інфраструктури та підтримки молодих вчених», «Про приватну детективну діяльність», «Про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, інституцій Ради Європи, Європейського Союзу, Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Міжнародного Комітету Червоного Хреста, парламентів та урядів іноземних держав щодо порушення Російською Федерацією та підконтрольними їй де-факто окупаційними органами норм міжнародного гуманітарного права стосовно військовополонених захисників та захисниць України», «Про засади державної політики перехідного періоду», «Про медіа», «Про внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства з питань проходження служби цивільного захисту», «Про внесення змін до деяких законів України щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні і надання послуг з посередництва у працевлаштуванні за кордоном», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування щодо оптимізації заробітної плати при обчисленні пенсії за періоди страхового стажу під час воєнного стану», «Про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей щодо призначення і виплати одноразової грошової допомоги», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом», «Про внесення змін до статті 42 Закону України «Про вищу освіту» щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти та особливості її застосування в період дії воєнного стану», «Про Національне бюро військової юстиції», «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації», «Про віртуальні активи», «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування підприємницької діяльності електронних резидентів», а також Експертного висновку до проєкту Закону України «Про Військову поліцію», проєкту Указу Президента України «Про звільнення від кримінальної відповідальності або відбування покарання осіб, які виявили бажання захищати Україну від збройної агресії російської федерації».

Крім того, науковцями Університету підготовлено наукові висновки, розроблено наукові пропозиції й рекомендації:

- за дорученням Верховної Ради України – 123;
- на запити Верховного Суду – 99;
- за дорученням Конституційного Суду України – 39;

- на запити Офісу Генерального прокурора України та СБУ – 19;
- на запити Національного антикорупційного бюро України – 6.

Викладачами Університету – проректором з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку, професором Ю. Г. Барабашем, завідувачем кафедри міжнародного права, професором В. М. Стешенком і доценткою цієї ж кафедри О. В. Сенаторовою підготовлена відповідь на запит Департаменту протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу Генерального прокурора, що допомогло притягнути до кримінальної відповідальності громадянина рф М. С. Криштопа, якого визнано винним у бомбардуванні 6 березня 2022 р. Харкова 8 авіаційними бомбами ФАБ-500 і засуджено до 12 років позбавлення волі, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 438 КК України.

Доцент кафедри цивільного права Л. М. Долгополова входила до складу робочої групи з підготовки проєкту Закону України «Про меценатську діяльність у сфері фізичної культури і спорту». Доцент кафедри адміністративного права І. В. Бойко є членом робочої групи з підготовки проєкту Закону України «Про звернення». Проректор з наукової роботи, професор Д. В. Лученко і доценти кафедри адміністративного права І. В. Бойко і О. Т. Зима увійшли до складу експертної групи з доопрацювання проєкту Кодексу України про адміністративні проступки. Доцент кафедри конституційного права України П. В. Романюк працював у робочій групі ЦВК, яка розробляла законодавчі пропозиції щодо проведення виборів у повоєнний період, у робочій групі з розробки Кодексу етики народного депутата та реформування законодавства щодо статусу народного депутата. Професор кафедри кримінального права Ю. В. Баулін є Головою робочої групи з питань розвитку кримінального права у складі Комісії з питань правової реформи, завідувач кафедри кримінального права, доцент Ю. А. Пономаренко й аспірантка І. А. Вишневська є членами робочої групи, яка розробляє проєкти нового Кримінального кодексу України і Кодексу «Про проступки». Доцент кафедри міжнародного права О. В. Сенаторова увійшла до складу колегіального органу «Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права в умовах збройної агресії російської федерації проти України». Завідувач кафедри кримінального права, доцент Ю. А. Пономаренко і професор кафедри Л. М. Демидова є членами робочої групи з питань доопрацювання законопроєктів «Про забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя» і «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та інших осіб в інтересах правосуддя». Доцент кафедри трудового права С. О. Сільченко у складі Міжвідомчої робочої групи з питань розроблення (удосконалення) нормативно-правових актів щодо створення і розвитку системи раннього втручання Міністерства соціальної політики України бере участь у розробці проєкту Закону України

«Про раннє втручання», а також комплексу підзаконних нормативно-правових актів, пов'язаних із впровадженням системи раннього втручання в Україні.

Професорсько-викладацький склад Університету підтримує постійні зв'язки з підприємствами й установами шляхом надання наукових консультацій і роз'яснень чинного законодавства. Так, у 2023 р. їх було надано 87.

Науковці Університету співпрацюють з представниками влади й правоохоронними органами, які відповідають за вжиття заходів щодо відстоювання міжнародного гуманітарного права і захисту прав людей, які перебувають у районі бойових дій та на тимчасово окупованих територіях. Так, 20 травня 2023 р. на базі Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого відбулося виїзне засідання Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань міжнародного гуманітарного права в умовах збройної агресії російської федерації проти України, на якому обговорювалися нагальні питання, що стосуються виявлення, фіксації та розслідування воєнних злочинів, вчинених колаборантами і громадянами держави-агресора, здійснення розмінування територій, дотримання й захисту прав осіб, які перебувають у районі ведення бойових дій та на тимчасово окупованих територіях, тощо. У засіданні також брали участь міністр юстиції України Денис Малюська, заступник начальника Департаменту протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу Генерального прокурора Юрій Рудь, керівник Харківської обласної прокуратури Олександр Фільчаков, заступник начальника управління організації розслідування злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту, Головного слідчого управління Національної поліції України Дмитро Шевчук і народні депутати.

#### **7.4 Видавнича, інформаційна та редакційна робота, публікації в наукометричних базах**

У 2023 році науково-педагогічними працівниками Університету видано 2143 найменування наукової, навчальної, науково-практичної та науково-популярної літератури загальним обсягом 1739 друк. арк., у тому числі 47 монографій загальним обсягом 245,45 друк. арк.

Крім того, у 2023 р. науковцями опубліковано 1043 наукових статті загальним обсягом 578 друк. арк., з них 227 – за кордоном та 896 – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних. У 2023 р. у міжнародних наукометричних базах даних Scopus і Web of Science проіндексовано (станом на 7 грудня 2023 р.): у Scopus – всього 143 публікації авторів Університету (у тому числі за 2023 р. – 98); у Web of Science – всього 63 публікацій (у тому числі за 2023 р. – 41). Наукові статті опубліковані у виданнях Англії, Австрії, Бразилії, Болгарії, Греції, Естонії, Італії, Канади, Колумбії, Литви, Нідерландів, Польщі, Румунії, США, Туреччини, Швеції та ін.

Для підвищення рівня презентації результатів наукових досліджень в Університеті

видаються 7 власних фахових збірників наукових праць: друковані – «Проблеми законності», «Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія», «Економічна теорія та право» й електронні – «Теорія і практика правознавства», «Філософія права та загальна теорія права», «Криміналіст першодрукований» і «Вісник Асоціації кримінального права України».

У 2023 р. у 18 випусках цих видань було опубліковано 211 статей 274 авторів загальним обсягом 251, 9 друк. арк.

Зокрема, у 2023 р. видано 4 випуски збірника наукових праць «Проблеми законності» (вип. 160, 161, 162 та 163, в яких опубліковано 66 наукових статей (із них англійською мовою – 11), авторами яких є 98 учених-правознавців із ЗВО і НДІ Дніпра, Львова, Києва, Одеси, Тернополя, Ужгорода, Харкова, Хмельницького та Чернівців, а також Казахстану, Латвії, Литви, Польщі та Індонезії.

На підставі вимог ст. 63 Закону України «Про медіа» від 13 грудня 2022 р. № 2849-IX збірник наукових праць Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого «Проблеми законності» рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 4 грудня 2023 р. № 37 зареєстровано як фаховий з юридичних наук.

Наразі наукові збірники Університету «Проблеми законності» та «Теорія і практика правознавства» входять до міжнародної наукометричної бази даних «HeinOnline», яка є найбільшим у світі електронним зібранням наукових видань з права. Крім того, збірник «Проблеми законності» увійшов до «Топ 100 наукових періодичних видань України», а також до авторитетної міжнародної бази «Directory of Open Access Journals» (Швеція) і став першим українським юридичним журналом, який індексується цією базою, а в цілому – найбільш індексованим юридичним збірником наукових праць в Україні.

Збірники наукових праць «Проблеми законності» та «Теорія і практика правознавства» індексуються в міжнародних наукометричних базах даних США, Австралії, Німеччини, Іспанії, Польщі, Швеції, Індії, а саме: Google Scholar, EBSCO Publisher, WorldCat, Directory of Open Access Scholarly, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Information Matrix for the Analysis of Journals, Index Copernicus International, Bielefeld Academic Search Engine, Directory of Research Journals Indexing; мають повнотекстові мережеві версії в Інтернеті на платформах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, Наукова періодика України, Central and Eastern European Online Library (Німеччина), Worldwide Scientific and Educational Library (США), Республіканської Міжвузівської Електронної Бібліотеки (Казахстан) та ін. Із метою заохочення науковців до оприлюднення своїх статей редколегіями цих збірників прийнято рішення про їх безкоштовну публікацію на період воєнного стану в Україні.

У жовтні 2023 р. збірник наукових праць «Проблеми законності» та електронний журнал «Теорія і практика правознавства» успішно пройшли індексацію в міжнародній базі наукових періодичних спеціалізованих видань Index Copernicus International (Польща), в

якій реєструються наукові журнали, що пройшли багаторівневий спеціалізований відбір. Підтвердженням індексації в базі Index Copernicus International є отриманий числовий індекс ICV (Index Copernicus Value). Так, *ICV 2022* збірника наукових праць «Проблеми законності» становить 94.38, а електронного журналу «Теорія і практика правознавства» – 87.25.

ICI Journals Master List – міжнародна індексаційна база наукових журналів, в рамках якої щорічно оцінюються заявлені періодичні видання. Умовою позитивної індексації є позитивний результат багатовимірної параметричної оцінки, що ґрунтується на більш ніж 100 критеріях. Журнали, які позитивно проходять процес параметричної оцінки, отримують дійсний протягом року показник ICV (Index Copernicus Value), що відображає рівень розвитку журналу та його впливовість, досягнення його редколегії у тих функціональних галузях, які впливають на підвищення швидкості поширення журналу та його цитування. Наприклад, стабільність публікації, етичні й редакторські стандарти, ступінь дигіталізації та інтернаціоналізації вчених.

Проведений аналіз показника Index Copernicus Value 2023 р. наукових журналів ЗВО України з права засвідчив, що наукові збірники Університету «Проблеми законності» і «Теорія і практика правознавства» мають найвищий індекс *ICV 2022*.

Усім статтям періодичних видань Університету присвоюється цифровий ідентифікатор об'єкта DOI (Digital Object Identifier), завдяки чому наукова публікація стає видимою для професійних пошукових систем, полегшує її віднайдення науковцями з усього світу й дозволяє відстежувати її цитування.

Триває робота з приведення збірника наукових праць «Проблеми законності» у відповідність до вимог міжнародних наукометричних баз даних Scopus і Web of Science. У рамках цих завдань доопрацьовано вимоги до оформлення рукописів статей, у тому числі щодо їх структури і списку використаних джерел.

У звітному році співробітниками відділу наукової та інформаційно-аналітичної підтримки фахових видань Університету разом з відділом координації науково-педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу розроблено і впроваджено унікальну електронну систему звітів з науково-дослідницької роботи. Наразі відділ разом з відділом аспірантури займається створенням аналогічної системи для звітування аспірантів.

В Університеті здійснюється перевірка наукових робіт для виявлення запозичень тексту. Відділ наукової та інформаційно-аналітичної підтримки фахових видань Університету впродовж 2023 р. організував безоплатно перевірку на плагіат всіх видів наукових робіт студентів. За допомогою програми StrikePlagiarism у 2023 р. було перевірено понад 60 наукових робіт на загальну суму 160 тис. грн. Університет отримав безкоштовний доступ до бази даних УкрІНТЕІ для перевірки дисертаційних досліджень, монографій та підручників, що дало змогу значно підвищити рівень наукових робіт.



За результатами Всеукраїнського конкурсу наукових і навчальних видань з права, безпеки та євроінтеграції «Юридика» наукові роботи вчених Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого були відмічені високими нагородами:

у номінації «Одноосібна наукова монографія з євроінтеграції» маємо такі результати: I місце – Муртіщева А. О. Конституційно-правова відповідальність уряду в державах Європейського Союзу: теорія та практика : монографія. Харків: Юрайт, 2022. 328 с.; у номінації «Коллективна наукова монографія з євроінтеграції»: III місце – Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колективна монографія / за ред. А.П. Гетьмана і Т.В. Курман. Харків : Юрайт, 2022. 576 с.;

у номінації «Коллективна наукова монографія з безпеки»: III місце – Яковюк І.В., Білоусов Є.М. Національна безпека України в умовах нових викликів європейській та євроатлантичній солідарності : монографія. Харків : «ФОП Рубан В.В.», 2022. 148 с.

У рамках конкурсу, проведеного Національною академією наук України, монографія асистента кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін Полтавського юридичного інституту Скрипника А.В. «Використання цифрової інформації в кримінальному процесуальному доказуванні» була нагороджена грамотою Президії Національної академії наук України.

У Конкурсі імені Святого Володимира на краще науково-правниче видання у 2023 році, який щороку проводиться Євразійською асоціацією правничих шкіл та правників та Хмельницьким університетом управління та права імені Леоніда Юзькова, у номінації «Земельне право; екологічне право; природоресурсне право; право екологічної безпеки» I місце присуджено професору кафедри земельного та аграрного права М. В. Шultzі за підручник «Земельне право»; II місце – доцентці кафедри земельного та аграрного права Ігнатенко І. В. за монографію «Legal provision of food security and rational land use in organic production in Ukraine in the context of European integration»; у номінації «Господарське право; господарсько-процесуальне право; аграрне право» I місце здобула доцентка кафедри земельного та аграрного права Корнієнко Г. С. за монографію «Агробізнес в Україні: теоретико-правові проблеми становлення та розвитку».

### 7.5 Наукові здобутки

Високі здобутки професорсько-викладацького складу Університету у звітному році є підтвердженням репрезентативності науковців та одним з доказів того, що Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого – провідний центр юридичної науки і освіти України.

Так, у червні 2023 р. відбулися вибори керівного складу і членів президії Національної академії правових наук України, в ході яких на посаду президента НАПрН України обрано академіка, професора кафедри криміналістики В. А. Журавля; на посаду академіка-секретаря відділення державно-правових наук і міжнародного права – члена-

кореспондента, професора, проректора з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Ю.Г. Барабаша.

Проректор з наукової роботи, професор кафедри адміністративного права Дмитро Лученко входить до складу Наукової ради Національного фонду досліджень України, який є інструментом реалізації державної політики, за допомогою якого здійснюється фінансування заходів, спрямованих на всебічний розвиток української науки.

Провідні науковці Університету входять до науково-консультативних рад: при Верховному Суді – 27 осіб, при Конституційному Суді України – 16 осіб, при Голові Верховної Ради України – 18 осіб, що є найбільшим показником з-поміж вчених інших науково-дослідних установ, які входять до їх складу.

У 2023 р. завідувача кафедри теорії права, професора І. В. Процюка обрано заступником члена Дорадчої групи експертів для оцінювання претендентів на посаду суддів Конституційного Суду України; в.о. завідувачки кафедри цивільного судочинства, арбітражу та міжнародного приватного права, доцентку Т. А. Цувіну і доцента кафедри теорії права О. С. Гиляку – членами Конкурсної комісії з відбору на посаду Голови Національного агентства з питань запобігання корупції, декана факультету слідчої та детективної діяльності, професора кафедри кримінально-правової політики Б. М. Головкина – до складу Ради громадського контролю при Державному бюро розслідувань.

Здобутки університетських науковців у звітному році високо відзначено на державному рівні. Так,

Відзнакою Президента України «За оборону України» і відзнакою Міністерства оборони України «За сприяння обороні України» нагороджено проректора з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку, професора Ю. Г. Барабаша;

Почесною грамотою Національної академії правових наук України – професора кафедри кримінального права Ю. В. Бауліна;

Золотою медаллю Національної академії правових наук України імені Василя Яковича Тація – професора кафедри кримінального права В. І. Борисова;

Грамотою Конституційного Суду України – в.о. завідувачки кафедрою цивільного права, професорку І. В. Спасибо-Фатєєву;

Почесною грамотою Верховного Суду з врученням пам'ятного знака – доцента кафедри кримінального процесу О. М. Дроздова.

Подяка Верховного Суду оголошена завідувачу кафедри цивільної юстиції та адвокатури, професору К. В. Гусарову і доценту кафедри прав людини та юридичної методології В. С. Смородинському

Орденами «За заслуги III ступеня» Союзу юристів України нагороджено завідувача кафедри господарського права, професора Д. В. Задихайла і завідувача кафедри цивільної юстиції та адвокатури, професора К. В. Гусарова.

Грамоту Міністерства освіти і науки України вручено доцентці кафедри фінансового права Н. А. Маринів і професору кафедри кримінального права М. В. Шепітьку.

Подяка Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти оголошена професору кафедри кримінального права М. В. Шепітьку.

Подяка начальника Департаменту протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу Генерального прокурора оголошена проректору з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку, професору Ю. Г. Барабашу, завідувачу кафедри міжнародного права, професору В. М. Стешенку і доцентці кафедри міжнародного права О. В. Сенаторовій

Почесною відзнакою Національної асоціації адвокатів України нагороджена доцентка кафедри цивільного, господарського і фінансового права Полтавського юридичного інституту Г. Г. Гриценко.

Участь науково-педагогічного складу й здобувачів вищої освіти Університету у міжнародних програмах і грантах із досліджень та інновацій визнається одним із стратегічних компонентів міжнародного наукового, науково-технічного та інноваційного співробітництва. Науковці Університету беруть участь в реалізації понад 40 грантових проєктів, сертифікатних програм, а також стипендіях, серед них: Горизонт Європа; Еразмусовські проєкти; гранти Державного департаменту США, Фондації імені Кшиштофа Скубішевського, Регіонального фонду «Активні громадяни» (Ісландія, Ліхтенштейн і Норвегія); французька програма PAUSE-Solidarity Ukraine program, організована Міністерством вищої освіти Франції; гранти Університету Індіани для вчених з України; Європейської асоціації академій наук, Австрійської академії наук; міжнародний проєкт Гессен фонду «Die Reform des ukrainischen Prozessrechtes unter besonderer Berücksichtigung der Unabhängigkeit von Richtern und Rechtsanwälten» (Німеччина) тощо. Робота ведеться як в наукових колективах, так й індивідуально спільно з провідними правозахисними організаціями України й партнерами з Литви, Німеччини, Норвегії, Польщі, Португалії, Словенії, Швеції та інших країн.

Грантові угоди укладено з Данським інститутом прав людини щодо підтримки імплементації Керівних принципів ООН з бізнесу та прав людини; з Європейським виконавчим агентством з питань освіти і культури – проєкти Еразмус+ Жана Моне «Європейські фундаментальні цінності в цифрову епоху»; Еразмус+ Жана Моне Модуль «Просування цінностей ЄС у політики перехідного правосуддя»; Еразмус+ Жана Моне Модуль «Механізм верховенства права ЄС для приватного сектора».

У 2023 р. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого виграв два проєкти Жана Моне у межах Програми Еразмус+: «Поглиблені дослідження цінностей ЄС і права: український контекст» і «Європейське регулювання ринку криптовалют: імплементація в Україні».

Реалізовано проєкти з Польським інститутом прав людини і бізнесу (фінансується

урядом Ісландії) та проєкт, який фінансувався Міжнародним вишеградським фондом.

З 1 листопада 2023 р. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого входить до складу міжнародного консорціуму закладів вищої освіти (координатор – НУ «Львівська політехніка»). Разом із партнерами приступає до виконання проєкту «Відкрита наука для української системи вищої освіти» (Open4UA) (у рамках програми Еразмус+ «Розбудова спроможності у сфері вищої освіти» (ERASMUS-EDU-2023-CBHE). Проєкт має на меті сприяння національній реформі у сфері відкритої науки (Open Science) й розробку механізмів оцінювання наукових досліджень. Партнерами Проєкту є Міністерство освіти і науки України, Національний фонд досліджень України. Вважаю, що його виконання дозволить підвищити доступність наукових результатів для професійної спільноти, здобувачів освіти і широкого загалу, а також забезпечить валідність в оцінюванні якості наукових досліджень.

Викладачі Університету підтримують активні наукові і творчі зв'язки з закладами вищої освіти України та зарубіжних країн. Співпраця налагоджується у різних формах: участь науково-педагогічного складу у спеціалізованих радах, редколегіях; рецензування наукових робіт; опанування дисертаційних робіт; участь у форумах, наукових та науково-практичних конференціях, міжнародних асоціаціях та радах; запрошення науковців для читання лекцій у закордонних ЗВО тощо. Ця діяльність є одним з критерієм національного й міжнародного визнання Університету.

Ректор Університету, професор А. П. Гетьман здійснює співробітництво з Європейською асоціацією університетів; Європейською асоціацією юридичних факультетів; Європейським виконавчим агентством з питань освіти і культури; Ініціативою Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй «Взаємодія з академічними спільнотами» (United Nations Academic Impact – UNAII).

Перший проректор Університету, професор М. П. Кучерявенко став одним із співавторів підручника «Фінансове право Республіки Узбекистан» і навчального посібника «Податкове право», які були створені у рамках співпраці програми GIZ «Сприяння правової державності в Центральній Азії» і Ташкентського державного юридичного університету.

В Університеті КАЗГЮУ імені М. С. Нарикбаєва (м. Астана, Казахстан) у рамках програми «Діалог Схід-Захід. Академічний обмін та наукове співробітництво для безпеки, співробітництва та розвитку громадянського суспільства в Європі 2023» за підтримки Німецької служби академічних обмінів (DAAD) і Міністерства закордонних справ ФРН 23–30 квітня 2023 р. відбувся науково-педагогічний семінар «Правова держава в повсякденному житті: адміністративні процедури та адміністративно-правовий захист у Німеччині, Казахстані та Україні». Від Університету науковий захід, присвячений розвитку інституту адміністративної процедури в Німеччині, Україні і Казахстані, відвідала команда студентів на чолі з проректором з наукової роботи, професором Д. В. Лученком. У ході

реалізації проєкту 15 травня 2023 р. Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого було підписано угоду про наукове співробітництво з Інститутом східноєвропейського права (м. Регенсбург, Німеччина). Друга частина заходу відбулася у м. Регенсбург (Німеччина) у вересні 2023 року.

Проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку, професор кафедри конституційного права України Ю. Г. Барабаш входить до складу Виконавчого комітету Міжнародної асоціації конституційного права. Він як гостьовий лектор 29 березня 2023 р. взяв участь у постійно діючому англomовному семінарі «Право у перспективі: міжнародні дебати» для студентів-магістрів і аспірантів Державного Університету Північної Парани (Бразилія) (керівник – відомий бразильський конституціоналіст, професор Джаіро Ліма (Jairo Lima)).

Завідувач кафедри міжнародного права, професор В. М. Стешенко очолив національну делегацію України на другому засіданні Міжурядового комітету ЮНЕСКО, яке відбулося з 10 по 13 липня 2023 р. у штаб-квартирі ЮНЕСКО (м. Париж, Франція).

Професор, завідувач кафедри криміналістики В. М. Шевчук 28–30 червня 2023 р. брав участь у Криміналістичному форумі «Криміналістика – красуня 130 років» (м. Краків, Польща), до складу якого входили: XI-й з'їзд кафедр, установ, лабораторій та криміналістичних груп і VIII Міжнародний науковий симпозиум Польського криміналістичного товариства з нагоди 50 років від дня заснування Польського криміналістичного товариства й 60 років від заснування кафедри криміналістики на факультеті права та адміністрації Ягеллонського університету, і був нагороджений Ювілейною медаллю «50 років Польському Криміналістичному товариству» від Президента Польського Криміналістичного товариства професора Мечислава Гоца.

Професор кафедри прав людини та юридичної методології С. І. Максимов співпрацював із Всесвітньою асоціацією юристів і Всесвітнім фондом права у процесі підготовки до Всесвітнього правового конгресу «Мир через право» і написання тексту доповіді «Універсальність верховенства права: український досвід» для публікації в матеріалах конгресу у видавництві «Springer» (20–21 липня 2023 р. м. Нью-Йорк, США).

Доцентка кафедри екологічного права Є. М. Копиця взяла участь в офіційному відкритті Центру Енергетичної Трансформації Європа-Україна, яке відбулося в Європейській Комісії у Брюсселі. Зусиллями українських, європейських і міжнародних партнерів, серед яких Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 25 жовтня 2023 р. було офіційно відкрито Центр Енергетичної Трансформації Європа-Україна (EUETH) за участю Виконавчого Віце-президента Європейської Комісії Мароша Шефчовича.

Керівниця Центру права, етики та цифрових технологій, доцентка кафедри прав людини та юридичної методології Ю. С. Разметаєва – член робочої групи з права, релігії

та штучного інтелекту, організованої Центром вивчення права та релігії Школи права Університету Еморі (Атланта, США).

Керівник Центру дослідження верховенства права і релігії, доцент Д. О. Вовк взяв участь як експерт у публічних слуханнях «Російське вторгнення в Україну: наслідки для релігійної свободи», які Комісія США з міжнародної релігійної свободи провела 15 березня 2023 р., а також у закритому брифінгу для цієї комісії у квітні 2023 р. Крім того, Д. О. Вовк виступив з гостьовою лекцією щодо конституційного устрою України в Університеті Падуї, (Італія, травень 2023 р.) і з лекцією «Релігійна свобода і безпека» для програми молодих вчених «Верховенство права і релігія» (Оксфорд, Сполучене Королівство, липень 2023 р.).

### 7.6 Наукові заходи

Університетом разом з іншими установами у звітному році проведено 77 наукових заходів (науково-практичних конференцій, семінарів, вебінарів та круглих столів). Невиправдана російська агресія не завадила організувати та провести наукові заходи, які мали значний науковий резонанс і суспільну активність. Так, 25–29 вересня 2023 р. проведено VII Харківський міжнародний юридичний форум, який став постійно діючим майданчиком для обговорення найбільш актуальних і значущих проблем правотворчості й правозастосування. Харківський міжнародний юридичний форум – єдина подія правничого спрямування, що відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 656-р «Про проведення Харківського міжнародного юридичного форуму» має загальнодержавне значення і проводиться спільно з Міністерством економіки України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством юстиції України та Міністерством цифрової трансформації України. Традиційно до роботи у Форумі були залучені провідні вчені Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, представники наукової спільноти суміжних галузей, державні посадовці, представники правопорядку, судової влади, експертного середовища та ін. Цьогоріч учасниками Форуму стали кращі фахівці з 30 країн світу (США, Франція, Німеччина, Норвегія, Італія, Данія, Литва, Казахстан та інші).

Крім того, 11 травня 2023 р. відбулася VII Міжнародна науково-практична конференція «Національна безпека України в умовах інформатизації та глобалізації суспільних процесів: сучасні загрози та кримінально-правове регулювання», яка об'єднала вчених провідних ЗВО, науково-дослідних центрів України, Польщі, Бельгії та США, співробітників Служби безпеки України та Національної поліції України, представників громадських правозахисних організацій; 17 травня 2023 р. до 30-річчя Національної академії правових наук України спільно з НАПрН України, Запорізьким національним університетом, НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Державним університетом Молдови й Асоціацією фахівців адміністративного права проведено

Міжнародну науково-практичну конференцію «Євроінтеграційні вектори реформ у сфері публічного адміністрування»; 25 травня 2023 р. – Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Слідча та детективна діяльність: виклики і перспективи», в роботі якої взяли участь керівництво Державного бюро розслідувань, Територіального управління Національного антикорупційного бюро України, Головного управління національної поліції в Харківській області, Національного наукового центру «Інститут судових експертиз імені засл. професора М.С. Бокаріуса», Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України, НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса, а також провідні науковці закладів вищої освіти, працівники слідчих, оперативних і детективних підрозділів органів досудового розслідування. Також 15 червня 2023 р. проведено конференцію «Академічна доброчесність у вищій освіті: виклики та інструменти впливу», серед учасників заходу – голова підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Юлія Гришина, начальник Харківської обласної військової адміністрації Олег Синєгубов, голова Харківської обласної ради Тетяна Єгорова-Луценко і перший заступник Харківського міського голови Олександр Новак; 30 травня 2023 р. спільними зусиллями Університету та громадської організації «Харківське юридичне товариство» організовано міжнародний науковий захід за участю бразильського професора Державного університету Північної Парани (UENP), доктора конституційного права Університету Сан-Паулу (USP), завідувача лабораторій досліджень конституційних і політичних теорій (CPOL-LAB) Жайро Нейя Ліма (Jaíro N Lima) й українських правознавців.

З нагоди Дня Конституції України 22 червня 2023 р. проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Національна безпека як конституційна цінність: сучасні виклики», організована спільно з Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича, Львівським національним університетом імені Івана Франка; Дня державної служби 23 червня 2023 р. – круглий стіл «Проблеми ефективності міжнародно-правового регулювання прав військовополонених», співорганізаторами якого виступили НДІ вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; всеукраїнський круглий стіл «Публічна служба: нова архітектура та стратегії для деокупованих територій», спільно з Національним агентством України з питань державної служби, Вищою школою публічного управління, НАПрН України, ННІ права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Одеським державним університетом внутрішніх справ, Громадською мережею публічного права та адміністрації UPLAN та Асоціацією фахівців адміністративного права та ін.; 31 жовтня 2023 р. – круглий стіл на тему: «Корупція під час війни: виклики та відповіді», у роботі якого взяли участь голова Апеляційної Палати Вищого антикорупційного суду Олександр Семенников; суддя-спікер АП ВАКСу Андрій

Никифоров; завідувачка сектору взаємодії зі ЗМІ АП ВАКСу Дар'я Сваткова; заступник начальника управління з організаційного забезпечення АП ВАКСу Олег Гусаченко та ін.

Також за ініціативи кафедр, факультетів та інституту Університету у 2023 р. було проведено наукові заходи, які відбулися в змішаному режимі або онлайн-форматі. Серед них: 17 лютого 2023 р. на базі факультету слідчої та детективної діяльності проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми протидії злочинності та корупції», в якій взяли участь понад 70 учасників, серед яких керівники органів охорони правопорядку, завідувачі кафедр, провідні науковці, аспіранти, студенти; 23 лютого 2023 р. – V Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію «Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції», організована кафедрою іноземних мов; 28 березня 2023 р. спільно з юридичним факультетом Ольборзького університету Данії за підтримки Центру права, етики та цифрових технологій Університету проведено онлайн-семінар на тему «Application of Human Rights Law to Private Disputes (Based on Ukrainian case studies)» для студентів, викладачів та практикуючих юристів; 21 квітня 2023 р. за ініціативи кафедри кримінального процесу – Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми судового права»; 27–28 квітня 2023 р. – XI Міжнародну науково-практичну конференцію «Сектор безпеки України: актуальні питання науки та практики», у рамках роботи якої розглянуто питання захисту суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності України під час дії режиму воєнного стану; 28 квітня 2023 р. – Всеукраїнську науково-теоретичну конференцію «Україна в умовах формування нового світового порядку» (XXXV Харківські політологічні читання); 12 травня 2023 р. – IV Науково-практичну конференцію з європейського права «Права людини і демократія»; 17 травня 2023 р. – X Всеукраїнську науково-практичну конференцію іноземними мовами «Science in a changing world: current studies of young researchers (Наука у мінливому світі: актуальні дослідження молодих науковців)».

Крім того, 17 травня 2023 р. відбувся круглий стіл «Актуальні проблеми протидії злочинності в умовах воєнного стану» (м. Полтава, Полтавський юридичний інститут); 26 травня 2023 р. – II Цифровий міжнародний конгрес криміналістів «Інструменти та технології навчання криміналістики та судових наук в університетській освіті», учасниками якого стали близько 50 науковців з різних країн, а саме України, Чехії, Литви, Словенії, Словаччини, Швейцарії та ін. Кафедрою історії держави і права України і зарубіжних країн 29 травня 2023 р. проведено засідання круглого столу «Актуальні питання розбудови Української держави на різних етапах її історії (до 105-ї річниці проголошення Конституції УНР); а кафедрою цивільної юстиції та адвокатури спільно з факультетом права та адміністрації Сілезького університету у Катовицях 27 жовтня 2023 р. – круглий стіл, присвячений Європейському дню цивільної юстиції; 3 листопада 2023 р. – міжнародний круглий стіл «Віртуальні активи та платформні рішення». Варто також згадати те, що 14 червня 2023 р. організовано і проведено Всеукраїнський круглий стіл «Сучасні тенденції



розвитку фізичного виховання у закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану»; 8 вересня 2023 р. – Наукову конференцію, присвячену 70-річчю професора Ю. В. Бауліна «Наступність у кримінальному праві України»; 6 жовтня 2023 р. – науково-практичний круглий стіл «Колабораціонізм на тимчасово окупованих територіях: проблеми правової оцінки, гарантування прав і свобод людини та реінтеграції територій»; 7 жовтня 2023 р. – XIII Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми захисту прав громадян України на працю та соціальний захист на шляху до Євроінтеграції»; 23 жовтня 2023 р. – Науково-практичну онлайн-конференцію «Місьцеве самоврядування у контексті національної безпеки та територіальної цілісності України»; 9–10 листопада 2023 р. – X Міжнародну науково-практичну конференцію «Правові засади діяльності правоохоронних органів»; 24 листопада 2023 р. – Міжнародну наукову конференцію «Кримінально-правова протидія корупції у воєнній та повоєнній Україні»; 7 грудня 2023 р. – Наукову конференцію «Відновлення України на засадах відповідального ведення бізнесу: цінності й стандарти»; 7 грудня 2023 р. – Науково-практичну онлайн-конференцію «Права людини і громадянина під час дії воєнного стану» спільно з НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України; 14 грудня 2023 р. – V Міжнародну науково-практичну конференцію «Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку», де розглядалися актуальні проблеми організації та діяльності інституту адвокатури та судової влади; 15 грудня 2023 р. – Медико-правовий форум (м. Полтава, Полтавський юридичний інститут).

У звітний період кафедрами Університету організовано наукові заходи, присвячені ученим, які стояли у витоків юридичної освіти і науки. Так, 17 лютого 2023 р. відбулася XXI Науково-практична конференція «Цивільне право: проблеми теорії та правозастосування», присвячена 101-й річниці з дня народження д-ра юрид. наук, проф., члена-кореспондента АН УРСР, ректора Харківського юридичного інституту (1962–1987) В. П. Маслової (кафедра цивільного права та кафедра цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій); 24 березня 2023 р. – IV Харківський кримінальний процесуальний полілог, присвячений 100-річчю від дня народження канд. юрид. наук, проф. С. А. Альперта «Півстоліття служіння науці та освіті» (кафедра кримінального процесу); 12 травня 2023 р. – круглий стіл «Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз», присвячений 100-річчю з дня народження д-ра юрид. наук, проф. Ю. О. Вовка (кафедри екологічного права й земельного та аграрного права); 19 травня 2023 р. – Науково-практична конференція, присвячена 98-й річниці від дня народження д-ра юрид. наук, проф. О. А. Пушкіна «Проблеми цивільного права та процесу» (кафедри цивільного права та цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій); 19 травня 2023 р. – VIII Харківські міжнародно-правові читання, присвячені 100-річчю від дня народження проф. М. В. Яновського (кафедра міжнародного права); 5–6 жовтня 2023 р. в Державному

податковому університеті кафедрою податкового права Університету та Асоціацією фінансового права України за підтримки Київського національного університету імені Тараса Шевченка та юридичної екосистеми «Адвокат народу» проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Вороновські читання: Євроінтеграційний вектор регулювання публічних фінансів в умовах воєнного стану»; 15 листопада 2023 р. – V Харківський кримінальний процесуальний полілог «Кримінальний процес: сучасний вимір та перспективні тенденції», присвячений пам'яті д-ра юрид. наук, проф., члена-кореспондента НАПрН України О. Г. Шило «Людина, науковець, друг: випробування долі, наукові акценти, інтонації душі» (кафедра кримінального процесу); 24 листопада 2023 р. – Міжнародну наукову конференцію «Права людини та демократія як фундаментальні основи українського конституціоналізму» (XVI Тодиківські читання), яка щорічно організовується кафедрою конституційного права України; 12 грудня 2023 р. – круглий стіл «Актуальні питання історії держави і права України і зарубіжних країн», присвячений 100-річчю від дня народження видатного вітчизняного вченого-правознавця А. Й. Рогожина (кафедра історії держави і права України і зарубіжних країн).

Усі наукові заходи стали підтвердженням активної діяльності кафедр Університету з підвищення ефективності наукових досліджень й упровадження їх результатів у практичну діяльність.

Учені Університету брали активну участь у різних наукових заходах національного й міжнародного рівня, присвячених актуальним проблемам правознавства, які проводились як в Україні, так і за її межами, зокрема: в Австрії, Болгарії, Великій Британії, Італії, Іспанії, Данії, Казахстані, Канаді, Литві, Німеччині, Норвегії, Перу, Польщі, США, Франції, Хорватії, Швейцарії та ін. За результатами цих 419 наукових заходів опубліковано 897 тез доповідей і наукових повідомлень обсягом 204 друк. арк.

### **7.7. Діяльність Науково-дослідницького сектору та одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів**

У 2023 році співробітниками науково-дослідницького сектору Університету виконані відповідні розділи з восьми фундаментальних науково-дослідних робіт.

Зокрема, у 2023 році було продовжено розробку 6-ти фундаментальних науково-дослідницьких робіт, що фінансуються за кошти державного бюджету:

– «Система національної безпеки України у XXI ст. (невійськовий аспект): трансформація підходів до правового регулювання» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. І. В. Яковюк, 2021–2023 рр.);

– «Правове забезпечення протидії біозагрозам в умовах протиепідемічних заходів як складова національної безпеки» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. Н. О. Гуторова, 2021–2023 рр.).

– «Безпекове довкілля України: національні та міжнародно-правові аспекти» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. Г. В. Анісімова, 2022–2024 рр.)

– «Трансформація державно-правової моделі контролю місцевого самоврядування у контексті забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності України» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. Серьогіна С. Г., 2022–2024 рр.).

– «Удосконалення організаційно-правових засад захисту національних інтересів України у сфері інформаційної безпеки» (науковий керівник – д-р філос. наук, проф. О. Г. Данильян, 2022–2024 рр.).

– «Надання правової допомоги у цивільному процесі як складова забезпечення доступності правосуддя» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. К. В. Гусаров, 2022–2023 рр.).

У 2023 році за результатами конкурсу розпочато розробку двох нових фундаментальних НДР:

– «Доктринальне і правове забезпечення економічної безпеки України в умовах воєнного стану та в повоєнний період» (науковий керівник – д-р юрид. наук, доц. Є. М. Білоусов, 2023–2025 рр.).

– «Цифрова криміналістика та її роль у формуванні доказової інформації в умовах воєнних дій» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. В. Ю. Шепітько, 2023-2025 рр.).

Загальне фінансування фундаментальних НДР на 2023 рік становить 3180,0 тис. грн.

У травні 2023 році підписано договір з Національним фондом наукових досліджень України на фінансування грантового проєкту під керівництвом проф. І. В. Яковюка та відповідального виконавця доц. М. А. Рубаценка «Колабораціонізм на тимчасово окупованих територіях України: проблеми правової оцінки, гарантування прав і свобод людини та реінтеграції територій», що здобув перемогу у конкурсному відборі проєктів «Наука для безпеки і сталого розвитку України» у 2021 році. Загальна вартість першого етапу проєкту становить 1414,5 тис. грн. Тривалість першого етапу НДР – травень-листопад 2023 року. У 2024 році планується підписання договору між НФДУ та Університетом на виконання другого етапу проєкту.

У вересні-жовтні 2023 року проведено перший етап щорічного Конкурсного відбору наукових проєктів фундаментальних і прикладних досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, що пропонуються до виконання починаючи з 2024 року за рахунок коштів державного бюджету. Для участі у другому етапі Конкурсу до МОН України подано 2 проєкти НДР: «Право на справедливий суд в умовах збройного конфлікту та повоєнного відновлення країни у вимірі ЄКПЛ» (керівник проєкту: доц. Т. А. Цувіна); «Захист прав суб'єктів цивільних правовідносин юрисдикційними органами в умовах військової агресії проти України» (керівник проєкту: проф. Т. Б. Вільчик). Результати

конкурсного відбору мають бути оголошені наприкінці 2023 року за результатами експертування в секції 18 «Право» Наукової ради МОН України.

Основними виконавцями НДР є науково-педагогічні працівники кафедр Університету, аспіранти, студенти.

За результатами наукових досліджень видано 5 монографій (дві з яких мовою ЄС), 30 розділів у колективних монографіях (п'ять з яких мовою ЄС), 10 підручників, 17 збірників наукових праць. Науково-педагогічні працівники брали активну участь в роботі 146 наукових конференцій, семінарів і круглих столів, що проводилися як в Україні, так і в країнах ЄС. Опубліковано в наукових виданнях 127 статей та 94 тези доповідей, у т. ч. 12 статей, опублікованих у виданнях, що індексуються у міжнародній наукометричній базі даних Web of Science, 19 статей – Scopus.

Постійно велась робота із пошуку потенційних замовників та комерціалізації наукового доробку фахівців Університету. Завдяки цьому за надання юридичних послуг для юридичних і фізичних осіб отримано 1662,5 тис. грн. У звітному році укладено понад 64 договори про надання юридичних послуг. Зокрема, було налагоджено партнерські відносини та укладено договори на суму понад 40,0 тис. грн з такими замовниками, як: ТОВ «Автоекспо», АТ «Полтаваобленерго», Департамент економіки та комунального майна Харківської міської ради, адвокат Бойко С., АО «Юридична фірма «Аріо», НДЦ Блокчейн-рішень, КП «Салтівське трамвайне депо», ТОВ «Ніка ЛТД», АТ «Харківобленерго» та ін.

За результатами співробітництва з ТОВ «ЕКСПЕРТУС ТЕК» Університетом на базі науково-дослідницького сектору та кафедри трудового права проведено спільні науково-освітні заходи з розширення професійних компетентностей керівників і спеціалістів з управління персоналом і підбору кадрів, бухгалтерського обліку, у сфері держзакупівель та охорони праці, а також інших фахівців організацій різних форм власності. За результатами співпраці в 2023 році отримано 213,5 тис. грн.

*Одержання конкурентоспроможних наукових та науково-прикладних результатів.*

Загальний обсяг державного фінансування НДР на базі науково-дослідницького сектору у 2023 році становив 3180,0 тис. грн, що на 46% більше, ніж у 2022 році.

Науково-практична цінність результатів наукової діяльності фахівців Університету втілюється в дев'яти науково-дослідних роботах, що здійснювалися протягом звітного періоду. Зокрема:

за підсумками виконання третього заключного етапу розпочатої у 2021 році фундаментальної НДР «Система національної безпеки України у XXI ст. (невійськовий аспект): трансформація підходів до правового регулювання» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. І. В. Яковюк) уточнено теоретико-методологічні підходи до розуміння сутності системи національної безпеки України у зв'язку з російсько-українською війною. Доведено, що на сьогодні чинне міжнародне і національне право не має перешкод для

блокування («заморожування») російських активів. Стосовно конфіскації активів Центрального банку Росії й російських олігархів ситуація виглядає інакше: на рівні міжнародного публічного права, а також національного права до початку агресії проти України не було норм, які регламентували б підстави і процедуру здійснення такого арешту. Міжнародна спільнота сьогодні вимушена здійснювати пошук правових механізмів такої конфіскації насамперед на національному й на рівні ЄС.

Визначено характер впливу глобальної турбулентності на національну та інформаційну безпеку Української держави у аксіологічному вимірі. Зокрема, проаналізовано роль цивілізаційно-ціннісних наративів у смислових війнах у сучасному інформаційному просторі, глобальному протиборстві, російсько-українській війні тощо. Взята участь у вітчизняних, міжнародних та закордонних конференціях за тематикою проєкту. Підготовлено у співавторстві й надруковано у закордонному виданні монографію англійською мовою, колективну монографію українською мовою («Система національної безпеки України у XXI ст. (невійськовий аспект) в умовах нових викликів : монографія [К. Єфремова, Ю. Калиновський, М. Пасат та ін.] / за наук. ред. І. В. Яковюка. Харків, 2023), у розділах трьох колективних монографій; 3 статтях опублікованих у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, та 2 – у Web of Science і 17 фахових наукових статтях; 2 збірниках наукових доповідей за результатами проведення наукових заходів; 22 тезах доповідей на конференціях за тематикою проєкту;

Виконання третього етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 460,8 тис. грн;

у ході виконання третього заключного етапу розпочатої у 2021 році фундаментальної НДР «Правове забезпечення протидії біозагрозам в умовах протиепідемічних заходів як складова національної безпеки» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. Н. О. Гуторова) здійснено узагальнення переліку нормативно-правових актів і документів, які є релевантними для регулювання відносин у сфері епідемічної безпеки, розроблена система маркерів якості задля подальшого аналізу зібраного нормативного матеріалу; зібрано перелік провідних наукових і науково-практичних джерел із питань правового регулювання епідемічної безпеки; проаналізовано національний стан правозастосовної діяльності і сформована аналітична довідка щодо іноземного досвіду правового регулювання відносин у цій сфері; проведено всеукраїнське соціологічне опитування у 2021, 2022 та 2023 рр.. узагальнені їх результати; сформований тезаурус для науково-аналітичного збірника та перший варіант науково-аналітичного збірника, присвяченого нормативному моделюванню режимів епідемічної безпеки. На основі опрацьованого матеріалу та досвіду провідних держав і вітчизняних політико-правових реалій визначені напрями і пріоритети для подолання наслідків поширення особливо небезпечних інфекцій в Україні.

Новизна одержаного результату. За результатами виконання 3-го етапу доведено, що біозагрози в умовах війни лиш зростають, оскільки стрімко поширюються так звані "хвороби війни". При цьому постійно зберігається загроза застосування супротивником біологічної зброї як проти військовослужбовців, так і проти мирного (цивільного) населення України. Крім того, COVID-19 перейшов у категорію сезонного грипу й разом з іншими його типами періодично спалахує в Україні.

За результатами проведеного соціологічного опитування на тему «Вакцинація в Україні: pro et contra» виявлено загальні тенденції у ставленні українців до вакцинації. Так, на 3-му етапі соціологічного опитування (690 респондентів) з'ясовано, що, незважаючи на підвищений ризик поширення в Україні особливо небезпечних хвороб, значна кількість жителів нашої держави продовжує негативно або з пересторогою ставитися до вакцинації. У той же час спостерігається і позитивна тенденція в цьому аспекті. Водночас громадяни України продовжують негативно ставитися до ідей відсторонення від виконання професійних обов'язків без збереження заробітної плати працівників, які постійно працюють у контакті з великою кількістю людей (приміром, працівники освіти, медичні й фармацевтичні працівники, працівники правоохоронних органів, сфери обслуговування та ін.); встановлення кримінальної відповідальності за ухилення від загальнообов'язкової вакцинації. У той саме час кількість респондентів, які підтримали б встановлення адміністративної відповідальності за ухилення від загальнообов'язкової вакцинації, певною мірою зростає, але ще не є вагомо достатньою.

Окремо була з'ясована думка суспільства на основі опитування жителів Польщі, Німеччини та України (до повномасштабного вторгнення) щодо меж медичної таємниці в умовах епідемії та широкого використання додатків, які містять персональні дані, у тому числі про стан здоров'я особи, задля розуміння можливості зміни парадигми державної політики щодо захисту медичної таємниці в умовах загострення епідемічної ситуації. Результати засвідчили, що одним із наслідків пандемії стало те, що значна частина респондентів готова частково відмовитися від права на медичну таємницю в умовах загострення епідемічних загроз для скорочення кількості інфікованих. При цьому задля дотримання ефективного балансу між правами людини й охороною здоров'я населення масовий збір і збереження персональних чутливих даних мають відбуватися відповідно до Регламенту Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних.

Дослідження засвідчили, що існуюча система нормативних й інституціональних засобів захисту прав людини на охорону здоров'я як на міжнародному, так і на національному рівні не здатна це робити успішно. Право на охорону здоров'я в період збройного конфлікту обмежується: 1) законно і вимушено для громадян, які залишилися в тилу, державою, на території якої триває збройний конфлікт; 2) незаконно, коли одна із

сторін конфлікту порушує норми МГП. Незважаючи на закріплені нормативні засоби забезпечення і захисту права на здоров'я та широкий спектр інституціональних засобів захисту, наразі система не здатна захищати право цивільних осіб на здоров'я. Водночас відсутність швидкого й дієвого механізму захисту призводить до того, що цивільні особи, а часом і медичні працівники, все частіше відчувають себе беззахисними.

Проаналізовано нормативно-правову базу України щодо поводження зі штамми особливо небезпечних мікроорганізмів, а також уточнено термінологію, яка має значення для подальшого розуміння проблеми. Окреслено теоретичні підстави правового забезпечення легітимації діяльності у цій сфері, у тому числі з метою захисту біологічної безпеки. Обґрунтовано необхідність юридичної регламентації діяльності учасників відносин щодо поводження зі штамми особливо небезпечних мікроорганізмів.

Дослідження має системний характер, інтегрує доктринальну, нормативну й емпіричну складові, здійснюється стосовно основоположних засад правового забезпечення протидії біозагрозам в умовах протиепідемічних заходів, має міждисциплінарний характер, не обмежується виключно національними кордонами, а здійснене з урахуванням досвіду провідних країн світу.

Значимість і практичне застосування. Результати проведеного дослідження використовувалися під час міжнародного круглого столу «Правове регулювання епідемічної безпеки в умовах війни та поствоєнного відновлення» (29.06.2023) і будуть презентовані у межах VII Медико-правового форуму «Сучасні виклики в системі охорони здоров'я України», окрема дискусійна панель якого буде присвячена епідемічній безпеці (15.12.2023), організованій членами ТТК. Крім того, результати були обговорені на понад 12 інших науково-практичних заходах (у 2021–2023 рр.), а також використані при наданні науково-консультативних пропозицій щодо формулювання низки злочинів у розділі 5.1 «Кримінальні правопорушення проти порядку охорони здоров'я людей» проекту нового Кримінального кодексу України (станом на 14.10.2023), який готується робочою групою з питань розвитку кримінального права, яка працює у складі Комісії з питань правової реформи.

На основі отриманих результатів сформовано 3 законопроекти, пояснювальні записки і порівняльні таблиці до них, де запропоновано удосконалити чинне українське законодавство у досліджуваній сфері.

Одержані результати дослідження знайшли своє відбиття у колективній монографії «Правове забезпечення протидії біозагрозам в умовах протиепідемічних заходів як складова національної безпеки : колективна монографія / за заг. ред. Н.О. Гуторової ; Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2023. 250 с.», 3 розділах монографії у співавторстві; 3 статтях, опублікованих у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, та 2 – у Web of Science, 9 фахових наукових статтях; 2 збірниках наукових доповідей за результатами проведення наукових

заходів; 9 тезах доповідей на конференціях за тематикою проєкту. Подано документи на отримання 1 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір.

Виконання третього етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 345,6 тис. грн.

За результатами виконання другого етапу розпочатої в 2022 році НДР «Безпекове довкілля України: національні та міжнародно-правові аспекти» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. Г. В. Анісімова) виявлено, що в сучасних умовах об'єктивно існує потреба і підстави для віднесення злочину екоциду до найтяжчих міжнародних злочинів, вчинення якого є підставою для міжнародно-правової відповідальності держав і кримінальної відповідальності індивідів (юридичних та фізичних осіб). При цьому вчинення екоциду можливе не тільки під час військових дій, а й у мирний час. Внесення доповнень до Римського Статуту щодо криміналізації екоциду як окремого виду злочину підтримала і Рада Європи, Парламентська асамблея якої схвалила 5 січня 2023 р. Резолюцію «Вплив збройних конфліктів на довкілля». У Резолюції, зокрема, наголошено на необхідності кодифікації поняття «екоцид» як на національному, так і на міжнародному рівні. У Резолюції проголошено, що держави-члени зобов'язані вживати усіх необхідних заходів із заборони використання забороненої зброї під час збройних конфліктів. Така зброя непропорційно впливає на довкілля, завдаючи йому значної шкоди, а також робить неможливим життя людей в зоні ведення бойових дій.

У рамках першого етапу досліджено еколого-правовий аспект міжнародних злочинів проти безпеки людства й міжнародного правопорядку; кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства й міжнародного правопорядку і шляхи формування кримінально-правової політики в умовах сьогодення. Проведено аналіз й узагальнення судової практики. Доведено, що необхідно враховувати постконфліктний вплив на навколишнє природне середовище, підвищені ризики для життя й здоров'я людей, які можуть виникнути і вже виникають від шкоди, заподіяної довкіллю, нові міграційні процеси, викликані саме екологічною катастрофою, на межі якої знаходиться наша держава.

Досліджено еколого-правову складову кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану, оскільки через умисні дії військових армії країни-агресора підвищується ризик виникнення техногенних аварій, екологічних катастроф, що загрожують безпеці, у тому числі й екологічній, людства, міжнародному правопорядку. Аргументовано, що наслідки воєнного конфлікту для довкілля, життя і здоров'я людей вже зараз розглядаються як катастрофічні. Доведено, що екологічну кризу доцільно визнати екзистенційною загрозою національній безпеці України. Висвітлено нагальні питання формування напрямів міждисциплінарних (синергетичних) зв'язків науки екологічного права з кримінальним правом та іншими сферами наукових знань. Актуалізується розгляд окресленої проблеми ще й тому, що певні кримінальні правопорушення не лише заподіюють шкоду довкіллю і призводять до знищення останнього, а й також посягають на мир,



міжнародний правопорядок і безпеку людства, з огляду на що міжнародним кримінальним правом визнаються воєнними злочинами. Йдеться про такі склади кримінальних правопорушень, як порушення законів і звичаїв війни (ст. 438 КК України), екоцид (ст. 441 КК України).

Проаналізовано загрози ядерній та радіаційній безпеці, критичні наслідки мінування сільськогосподарських земель і лісових насаджень, а також небезпеки внаслідок викидів небезпечних речовин від обстрілів нафтобаз, газових сховищ та об'єктів хімічної промисловості. Доведено, що спричинене збройним конфліктом забруднення також має значний негативний транскордонний вплив, а саме російське вторгнення не лише зашкодило довкіллю України, а й поставило під загрозу досягнення кліматичних цілей і навіть саму здатність світу адаптуватися до кліматичних змін. З урахуванням означеного та євроінтеграційних процесів, що тривають в Україні, запропоновано прийняти Державну протимінну стратегію як багаторічний стратегічний документ, спрямований на формування основ національної політики в сфері протимінної діяльності.

Доведено, що кліматичні правовідносини поступово формуються і виокремлюються в самостійний міжгалузевий інститут як екологічного, енергетичного, аграрного, права екологічної безпеки, так і міжнародного і права ЄС та ін., а також відповідний інститут законодавства. На наше переконання, ймовірно сформується самостійна галузь публічного права – кліматичне. Як свідчать результати дослідження, національне кліматичне законодавство виникло і розвивалося в межах екологічної охоронної спрямованості (деякі науковці наголошують виключно на його природоохоронній складовій), а саме атмосфероохоронного, озonoохоронного законодавства.

Аргументовано, що досягнення кліматичної нейтральності й забезпечення екологічної безпеки мають розглядатися як взаємозалежні візії національної внутрішньої та зовнішньої політики в умовах сьогодення і повоєнного відновлення. Подальше формування кліматичної політики сприятиме: оптимізації функціонально-організаційних засад інституцій управління; впорядкуванню їх компетенції та повноважень на засадах забезпечення досягнення кліматичної нейтральності й сталого розвитку; дотриманню вимог кліматичної та екологічної безпеки, екологічних імперативів; попередженню екологічних ризиків тощо. Вбачається, що об'єктом подальших наукових досліджень мають стати питання захисту кліматичних прав людства, які, на наш погляд, усім державам слід визнати «основоположним правом на цивілізоване майбутнє». Зазначено, що досі бракує узгодженої Концепції (відповідного Плану дій) систематизації національного кліматичного законодавства в контексті його європеїзації, а це, у свою чергу, є нагальною потребою для подальшого розвитку й відновлення держави в умовах збройної агресії з боку рф як в економічному, соціальному, екологічному, так і безпековому аспектах.

Визначено сутність і шляхи вдосконалення нормативних заборон екологічної, промислової техногенної безпеки в межах трансферу технологій. Узагальнено існуючі підходи до визначення та нормативного оформлення методів і прийомів формування вимог безпеки техніки.

Також у рамках виконання другого етапу НДР аргументовано, що провідну роль у стабілізації енергетичних та екологічних інтересів відіграє оцінка впливу на довкілля, проведення якої дозволяє визначити й оцінити можливий вплив енергетичних проєктів на довкілля та життя й здоров'я населення. Зроблено висновок, що запровадження новітніх технологій в енергосекторі, диверсифікація джерел енергії, а також перехід до використання відновлювальних джерел енергії шляхом державного стимулювання суб'єктів господарювання та приватних осіб сприятимуть мінімізації впливу енергетичних об'єктів на стан навколишнього природного середовища.

За результатами виконання другого етапу дослідження опубліковано один розділ у англійській монографії, а також дев'ять розділів в українських колективних монографіях (зокрема, шість розділів колективної монографії «Сучасні теоретичні та прикладні засади права природокористування в національній еколого-правовій доктрині : монографія / за заг. ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2023. 912 с.»), 8 фахових наукових статей, 5 наукових статей, опублікованих у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, і 9 тез доповідей з відповідної проблематики. Поряд із зазначеним члени ТТК взяли участь у 22 наукових конференціях, круглих столах та інших заходах.

У межах тематики фундаментального дослідження проведено: 1) круглий стіл «Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз», присвячений 100-річчю з дня народження доктора юридичних наук, професора Ю. О. Вовка, 12 травня 2023 року, м. Харків; 2) панельну дискусію: «Еколого-правова доктрина України: на шляху до безпеки, відновлення та Зеленого порядку денного ЄС» VII Харківського міжнародного юридичного форуму., 28 вересня 2023, м. Харків; 3) студентську науково-практичну конференцію «Теоретико-правові засади участі адвоката в аграрних, земельних та екологічних спорах», 8 листопада 2023 року, м. Харків.

Виконання другого етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 384,0 тис. грн.

За результатами виконання другого етапу розпочатої в 2022 році НДР «Трансформація державно-правової моделі контролю місцевого самоврядування у контексті забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності України» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. С. Г. Серьогіна) визначено ступінь відповідності правового регулювання організації та здійснення державного контролю й нагляду в системі місцевого самоврядування міжнародним стандартам, принципам і вимогам. Проведена всебічна оцінка стану правового регулювання контрольно-наглядових відносин і відповідної правозастосовної діяльності у сфері територіальної

організації влади та публічного управління в Україні. Визначені концептуальні підходи з формування стратегії і тактики трансформації правової моделі державного контролю й нагляду місцевого самоврядування, покращення контрольньо-наглядового механізму у сфері виконання власних і делегованих повноважень органів місцевого самоврядування. Визначені напрями, пріоритети й заходи контрольньо-наглядової діяльності в умовах воєнного стану в Україні.

Новизна одержаного результату. Зважаючи на загальносвітові тенденції державно-правового розвитку, а також тренди муніципалізації та ремуніципалізації, у дослідженні проаналізовані концептуальні засади, стандарти, принципи правового регулювання та правозастосування у сфері державного контролю й нагляду місцевого самоврядування у контексті міжнародних стандартів та існуючих викликів і загроз національній безпеці та територіальній цілісності України. Констатовано відсутність належної законодавчої бази, ефективного контрольньо-наглядового механізму та неімplementованість європейських стандартів у цій сфері. Для вирішення цих проблем запропоновані заходи з удосконалення конституційно-правової політики у сфері місцевого самоврядування: оновлення конституційної основи організації та здійснення місцевого самоврядування взагалі та державного нагляду за додержанням законності в діяльності муніципальних органів зокрема; ухвалення законів про державний нагляд за додержанням органами місцевого самоврядування Конституції та законів України, а також про державний контроль за здійсненням органами місцевого самоврядування окремих повноважень органів виконавчої влади.

При аналізі правозастосовної діяльності у досліджуваній сфері наголошено на досягненнях, прорахунках і побічних ефектах контрольньо-наглядових процедур. Висвітлено актуальну практику Верховного Суду щодо нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування, запропоновано розробити методичні рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо роз'яснення меж компетенції при ухваленні нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання певних відносин. Сформульовані обґрунтовані пропозиції з оптимізації організаційно-правового механізму державного нагляду, зокрема: чітке розмежування процедур здійснення нагляду за додержанням органами місцевого самоврядування Конституції та законів України при реалізації власних (самоврядних) повноважень та процедур здійснення контролю за виконанням цими органами делегованих (державних) повноважень; поширення державного нагляду на муніципально-правові акти нормативного характеру; здійснення державного нагляду на постійних засадах та за результатами нормотворчої діяльності органів місцевого самоврядування; недопущення формування ієрархічних відносин між наглядовим органом та органами місцевого самоврядування; віднесення наглядового органу до підсистеми президентської влади; формування суб'єкта нагляду як авторитетної, професійної, ефективної державної інституції зі здійсненням добору кадрів на засадах відкритого

конкурсу за об'єктивними, зрозумілими критеріями та чіткими, прозорими процедурами; законодавче врегулювання зворотного зв'язку суб'єкта нагляду з органами місцевого самоврядування, їх асоціаціями.

Запропоновано механізми удосконалення взаємодії органів державної влади й місцевого самоврядування у контексті забезпечення національної безпеки, територіальної цілісності, національної стійкості, розширення можливостей здійснення контролю з боку органів місцевого самоврядування в сфері забезпечення законності та правопорядку.

Значимість і практичне застосування. Результати проведеного дослідження використовувалися членами ТТК під час експертно-правової роботи у рамках Національного агентства державної служби України, робочої групи Харківської обласної ради з підготовки пропозицій стосовно правового регулювання відновлення та розвитку деокупованих територій, а також підготовки науково-правових висновків за запитами органів державної влади й місцевого самоврядування. Підготовлені аналітичні записки щодо імплементації міжнародних стандартів у сфері державного контролю й нагляду в системі місцевого самоврядування; правового регулювання механізму державного нагляду за законністю актів органів місцевого самоврядування в Україні; правового регулювання механізму державного контролю за виконанням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень в Україні.

За тематикою проєкту підготовлені: колективну монографію членів ТТК українською мовою «Державний контроль місцевого самоврядування в Україні: проблеми правового регулювання та правозастосування»; 2 підрозділи колективної монографії «Правнична наука та законодавство України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану»; 1 підрозділ мовою ЄС колективної монографії «Philosophical and legal theories of the development of world scientific thought»; 3 аналітичні записки («Імплементація міжнародних стандартів у сфері державного контролю та нагляду в системі місцевого самоврядування: сучасний стан та напрями впровадження», «Проблеми правового регулювання механізму державного нагляду за законністю актів органів місцевого самоврядування», «Державно-правовий механізм контролю за виконанням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень в Україні: питання удосконалення»).

Одержані результати дослідження знайшли своє відбиття у збірнику наукових статей за результатами проведення конференції; 3 наукових статтях, опублікованих у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, 10 фахових наукових статтях; 4 монографіях (підрозділах монографій) за тематикою проєкту.

Виконання другого етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 307,2 тис. грн.

За результатами виконання другого етапу розпочатої в 2022 році НДР «Удосконалення організаційно-правових засад захисту національних інтересів України у сфері інформаційної безпеки» (науковий керівник – д-р філос. наук, проф. О. Г. Данильян) досліджено теоретико-методологічні підходи до феномену інформаційної безпеки у

сучасних суспільствах; виявлено особливості реалізації засобів і методів захисту національних інтересів України у сфері інформаційної безпеки; визначено пріоритети й напрями зміцнення інформаційного суверенітету України; здійснено загальну характеристику стану організаційного забезпечення інформаційної безпеки України в сучасних умовах й еволюції його розвитку; проведено оцінювання реальних і потенційних загроз інформаційній безпеці України, їх систематизацію і вивчено причини виникнення; уточнено світоглядно-теоретичні підходи до розуміння специфіки захисту національних інтересів України у сфері інформаційної безпеки під час російсько-української війни; обґрунтовано напрями удосконалення організаційно-правового захисту національних інтересів України у сфері інформаційної безпеки в умовах соціальної нестабільності та глобального гібридного протистояння; визначено ціннісні пріоритети розвитку вітчизняного інформаційного й соціокультурного простору; здійснено систематизацію загроз і викликів інформаційній сфері України в умовах російської агресії.

Новизна одержаного результату. Досягнення вказаних вище результатів дозволило визначити й уточнити зовнішні і внутрішні чинники функціонування, а також структурні і функціональні компоненти системи забезпечення інформаційної безпеки; уточнити концептуальні підходи до визначення напрямів деструктивного впливу на інформаційну безпеку України й дослідження механізмів його припинення та попередження, окремі концептуальні положення стосовно формування дієвої та ефективної організаційно-правової моделі забезпечення інформаційної безпеки та захисту національних інтересів України в цій сфері.

Значимість і практичне застосування. За результатами проведеного аналізу новел законодавства вироблені пропозиції щодо доопрацювання проєкту Закону України № 9223 від 19.04.2023 р. про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо встановлення відповідальності за окремі дії проти основ національної безпеки України. Результати проведеного дослідження також оприлюднювалися під час проведення міжнародних і закордонних науково-практичних конференцій.

Підготовлено у співавторстві й надруковано у закордонному виданні монографію англійською мовою, взято участь у 20 міжнародних та закордонних конференціях і круглих столах за тематикою проєкту, підготовлено 2 підрозділи у монографіях (у співавторстві), 7 статей у вітчизняних й 5 статей у закордонних виданнях (зокрема у тих, що проіндексовані у наукометричних базах даних Scopus (3) і Web of Science (2)), 13 тез виступів на конференціях за тематикою дослідження.

Виконання другого етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 230,4 тис. грн.

За результатами виконання другого заключного етапу розпочатої в 2022 році НДР «Надання правової допомоги у цивільному процесі як складова забезпечення доступності правосуддя» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. К. В. Гусаров) встановлено, що,

враховуючи автономність правових режимів документів, що посвідчують повноваження адвоката, у тому числі і при представництві інтересів неповнолітньої особи, суд не має права при перевірці повноважень на представництво, включаючи запобігання зловживанню правом, зажадати від адвоката договір про надання юридичних послуг із неповнолітньою особою з метою з'ясування дотримання вимог закону й суб'єктного кола цього договору.

Констатовано специфічність договору про надання юридичних послуг. Це проявляється не лише у договірному закріпленні обов'язку надати вказані послуги та їх оплатити. Наявність як принаймні однієї із сторін особи з юридичними знаннями й навичками робить ускладненим не лише доказування існування вини виконавця як обов'язкової умови настання цивільно-правової відповідальності за неналежне виконання або невиконання договору. Мова йде і про встановлення заздалегідь, в багатьох випадках, умов договору в такій редакції, яка ускладнює або робить неможливим встановлення наявності цивільно-правового правопорушення з боку виконавця (надавача) юридичних послуг.

При розгляді нотаріальної форми захисту порушених цивільних прав та охоронюваних законом інтересів відмічається своєрідність надання правової допомоги з боку нотаріуса. При цьому робиться висновок про специфічність нотаріальної форми діяльності в контексті охорони цивільних прав та про існування додаткової форми надання правової допомоги у цивільному процесі – нотаріальної. Встановлено особливості функціонування нотаріальної форми захисту як однієї з форм надання правової допомоги не тільки в межах національного законодавства, а й в практиці інших країн. В порівняльно-правовому аспекті це дозволить вдосконалити діяльність нотаріусів із реалізації їх компетенції в частині надання правової допомоги.

При наданні правової допомоги під час здійснення судового контролю за виконавчим провадженням у господарському процесі під час звернення стягнення на майно боржника, що знаходиться в інших осіб, акцентується на вчиненні вказаних дій щодо майна, яке перебуває у підприємства державної форми власності під час воєнного стану. Розглядаються можливі варіанти реалізації судового контролю у даній сфері й звертається увага на особливості відомчого контролю за здійсненням виконавчих дій під час воєнного стану. Аналізується коло належних осіб, що мають право звертатись до суду із відповідним процесуальним документом. Залежно від характеру господарської правосуб'єктності юридичної особи розглядаються питання належності втручання у її діяльність з метою стягнення боргу у примусовому порядку приватного або державного виконавця. Значна увага приділяється й аналізу умов звернення стягнення на грошові кошти боржника, що належать іншим особам. З огляду на це досліджено безспірність заборгованості як обов'язкову умову звернення стягнення, а також додаткові умови відмови в задоволенні заяви про звернення стягнення на вказані вище грошові кошти.

Вивчення матеріалів судової практики дозволило констатувати наявність інших випадків, крім зазначених у ч. 2 ст. 336 ГПК України, у яких суд відмовляє у задоволенні заяви. Не залишився поза увагою і аналіз господарсько-процесуальної правосуб'єктності підприємства при застосуванні процедури звернення стягнення на грошові кошти боржника, котрі мали б знаходитись у зазначеного підприємства в якості кредиторської заборгованості.

При розгляді надання правової допомоги під час виконавчого провадження відмічається, що Закон України «Про виконавче провадження» не містить поняття виконавчої дії, що ускладнює розуміння послідовності вчинення виконавчих дій, або їх зупинення в аспекті застосування абз. 12 п. 10-2 розд. XIII вказаного Закону. «Червоною ниткою» розуміння ситуації із можливим зупиненням виконавчих дій по стягненню із зазначених підприємств заборгованості вважається обґрунтування можливості такого зупинення відразу після відкриття виконавчого провадження. Навіть незважаючи на те, що ч. 4 ст. 27 Закону передбачає ухвалення постанови виконавця про стягнення виконавчого збору одночасно з постановою про відкриття виконавчого провадження, вбачається, що законодавче закріплення нерозривності, на перший погляд, відкриття виконавчого провадження і стягнення виконавчого збору не означає єдності таких виконавчих дій у випадках, передбачених абз. 12 п. 10-2 розд. XIII Закону.

Новизна одержаного результату. На сьогодні в Україні чимало внутрішньо переміщених громадян із тимчасово окупованих територій потребують юридичного захисту та правової підтримки з багатьох напрямів і сфер їх діяльності. У цьому контексті вибір адвокатів за допомогою Єдиного реєстру адвокатів України для їх осіб буде додатковим при обранні захисника своїх прав для справи у цивільному процесі.

Встановлено, що дуже ускладнилася праця адвокатів у цивільному процесі і через постійні нововведення в чинне законодавство (у тому числі і вітчизняне цивільне процесуальне).

Констатовано, що проблема правової допомоги у цивільному процесі у судах першої інстанції залишається відкритою. Це пояснюється таким. По-перше, у наш час практика судів України першої інстанції з розгляду цивільних справ в окремих випадках суттєво відрізняється в аналогічних спорах. Через це можуть виникати, а в окремих випадках виникають, непорозуміння з боку учасників справ щодо того, чому таке виявляється можливим. По-друге, залишається проблема зі збором доказової бази з боку особи, яка має право надавати різні види правової допомоги (у тому числі професійної правничої допомоги, що надають адвокати).

Організовано та проведено круглий стіл (27 жовтня 2023 року) із залученням науковців із Республіки Польщі. Сформульовані конкретні ідеї щодо доцільності внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо необхідності додавання нової статті 95-1, у якій прописати те, що судді України при розгляді й вирішенні цивільних справ

повинні детально вивчити і дослідити надані адвокатом відповіді на їх адвокатські запити з підприємств, установ чи організацій як докази в суді першої інстанції.

Одержані результати дослідження знайшли своє відображення в 3 наукових статтях, опублікованих у виданнях, включених до міжнародної наукометричної бази даних Scopus, 1 статті – WoS; 7 наукових статтях, які опубліковані в Україні; 1 науковій статті, опублікованій закордоном; 1 збірнику наукових статей; 1 підрозділі колективної монографії англійською мовою, в якому висвітлені питання, дотичні до тематики дослідження.

Виконання другого етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 192,0 тис. грн.

За результатами виконання першого етапу розпочатої в 2023 році НДР «Доктринальне і правове забезпечення економічної безпеки України в умовах воєнного стану та в повоєнний період» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. Є. М. Білоусов) аргументовано, що забезпечення енергетичної безпеки є критичним питанням для гарантування економічного суверенітету держави, конкурентоздатності, а отже, розвитку її економіки. Цей висновок стосується й інтеграційних об'єднань, насамперед ЄС. Ефективне формування енергетичної політики, що базується на принципах законності, відкритості, сталого розвитку та доступності, є визначальним пунктом забезпечення добробуту ЄС і його держав-членів.

Здійснено узагальнення практики міжнародних кримінальних трибуналів і національних судів щодо притягнення до відповідальності за пособництво воєнним злочинам і злочинам проти людяності у контексті права на відшкодування шкоди, завданої збройною агресією. Результати порівняльного дослідження можуть бути використані при розробці законодавства і формуванні судової практики щодо відшкодування шкоди, завданої війною. Визначено засади захисту права власності у контексті статті 1 Протоколу №1 до ЄКПЛ. Відповідні висновки підлягають врахуванню при розгляді справ про націоналізацію чи конфіскацію активів держави-агресора і пособників воєнної агресії.

Опрацьована проблема доступу до правосуддя як гарантії права на справедливий судовий розгляд в умовах сталого розвитку, а також запровадження альтернативних способів вирішення комерційних спорів у цілому та ефективною моделі медіації зокрема у сфері бізнесу та прав людини у сучасних реаліях глобальної кризи, зумовленої агресією російської федерації проти України. Також здійснено вибірку й аналіз рішень Європейського суду з прав людини щодо порушення п. 1 ст. 6 ЄКПЛ (100 найбільш релевантних рішень) з метою виокремлення особливостей реалізації конкретних гарантій права на справедливий судовий розгляд (доступу до суду, розумних строків судового розгляду, вмотивованості судових рішень, рівноправності сторін, виконання судового рішення тощо) у справах про відшкодування шкоди, завданої збройною агресією. Здійснено узагальнення й аналіз практики національних судів у цивільних і господарських справах, пов'язаних зі збройною агресією РФ, із метою виокремлення й окреслення



процесуальних особливостей розгляду окремих категорій цих справ. На наукових заходах було здійснено презентацію результатів досліджень.

За результатами виконання першого етапу дослідження опубліковано два розділи у англomовних монографіях, а також два розділи в україномовних колективних монографії, 7 наукових статей у наукометричних базах Scopus та WoS, два наукових збірника, 10 фахових наукових статей, 3 тез з відповідної проблематики, отримано 1 авторське свідоцтво на твір.

Виконання першого етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 630,0 тис. грн.

За результатами виконання першого етапу розпочатої в 2023 році НДР «Цифрова криміналістика та її роль у формуванні доказової інформації в умовах воєнних дій» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. В. Ю. Шепітько) досліджено концепцію цифрової криміналістики на національному й міжнародному рівнях. Сформульовано термінологічний апарат, уточнено поняття «цифрова криміналістика», «цифрові докази» та «інформаційна безпека». Здійснено аналіз національного й міжнародного досвіду використання цифрових доказів, виявлено ключові проблеми й недоліки у правовому, організаційному і тактичному аспектах. Також визначені основні тенденції трансформації системи сучасних загроз і викликів для судово-слідчої практики у контексті цифровізації. Важливим аспектом стало визначення підходів до структури цифрової криміналістики, адаптованих до потреб воєнного часу. Крім того, проведено критичний аналіз чинних нормативно-правових актів, що вказав на прогалини в регулюванні.

Це дослідження відіграє ключову роль у сучасних умовах ведення воєнних дій, зокрема, у формуванні доказової бази та проведенні розслідувань. Основні аспекти значимості й практичного застосування в цьому контексті включають: 1) збір доказів та іншої важливої інформації з електронних пристроїв, таких як комп'ютери, мобільні телефони, сервери тощо, оскільки такі дані можуть містити інформацію про воєнні злочини, хакерські атаки або інші правопорушення; 2) аналіз інформації та встановлення фактів: у воєнний час, коли традиційні докази можуть бути знищені або зманіпульовані, цифрові докази стають ключовими для встановлення фактів і хронології подій; 3) боротьба з дезінформацією: у воєнний час поширення дезінформації та пропаганди стає значною проблемою, цифрова криміналістика може допомогти в ідентифікації та відстеженні джерел дезінформації; 4) міжнародне правосуддя: цифрові докази можуть бути використані у міжнародних трибуналах для доказування воєнних злочинів або злочинів проти людяності; 5) захист важливої інформації в умовах воєнного конфлікту.

За результатами виконання першого етапу дослідження опубліковано три розділи у англomовних монографіях, а також два розділи в україномовних колективних монографії, 11 фахових наукових статей (5 з яких опубліковано англійською мовою за кордоном) і 18 тез доповідей з відповідної проблематики.

Виконання першого етапу НДР профінансовано МОН України у розмірі 630,0 тис. грн.

За підсумками виконання першого етапу розпочатої у 2023 році фундаментальної НДР «Колабораціонізм на тимчасово окупованих територіях України: проблеми правової оцінки, гарантування прав і свобод людини та реінтеграції територій» (науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. І. В. Яковюк, фінансується за рахунок грантової підтримки Національного фонду досліджень України за результатами конкурсу «Наука для безпеки і сталого розвитку України») новизна одержаних результатів полягала у визначенні соціально-правової природи колабораціонізму з урахуванням його історичного розвитку; демонстрації кореляції між проблемами оцінки збройних конфліктів і проблемами кримінально-правової оцінки колабораційної діяльності; визначенні колабораціонізму як юридичного поняття, здійсненні його юридичної класифікації (типології); окреслені стану правового забезпечення протидії колаборації з ворогом та формулюванні пропозицій з його удосконалення.

Указані наукові результати відображено в рукописах 2-х розділів колективної монографії, у 6 наукових фахових статтях, у 6-ти опублікованих тезах наукових доповідей на конференціях і круглих столах. Крім того, організовано і проведено науково-практичний круглий стіл на однойменну з назвою проєкту тему, опубліковано збірник матеріалів круглого столу, проведено соціологічне опитування (анкетування) серед правничого середовища.

Дослідження виконано на високому науковому рівні з використанням широкої палітри наукових методів. Одержані результати мають як загальнонаціональне, так і міжнародне значення і сприятимуть удосконаленню правового забезпечення охорони основ національної безпеки України, конституційних прав і свобод людини та реінтеграції окупованих територій, а також практиці застосування відповідних нормативних актів.

Виконання першого етапу НДР профінансовано НФДУ у розмірі 1414,5 тис. грн.

Отримані у 2023 році наукові результати за вказаними фундаментальними і прикладними дослідженнями є інноваційними та конкурентоспроможними не тільки в рамках вітчизняної науки, а і за її межами.

## **7.8. Підготовка та атестація науково-педагогічних кадрів**

### **7.8.1. Діяльність аспірантури**

В Університеті навчання для здобуття вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем освіти за спеціальністю 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» проходить за очною (денною, вечірньою) й заочною формами навчання за двома відповідними акредитованими освітньо-науковими програмами. На підставі рішення Ліцензійної комісії Міністерства освіти і науки України та наказу МОН від 03.08.2023 р. № 350-л щодо розширення провадження освітньої діяльності у Національному юридичному університеті

імені Ярослава Мудрого цього року ліцензійний обсяг зі спеціальності 081 «Право» склав 225 осіб, а зі спеціальності 293 «Міжнародне право» – 15 осіб (відповідно до наказу МОН від 17.01.2022 р. № 15-л).

Станом на 1 грудня 2023р. в аспірантурі Університету навчається 510 аспірантів, з них:

Освітньо-наукова програма	Державне замовлення (очна форма)	На умовах контракту (очна форма)	На умовах контракту (заочна форма)	Усього
Право	65	236	157	458
Міжнародне право	14	18	20	52
Усього	79	254	177	510

Цього року за результатами двох вступних сесій на перший курс навчання зараховано 239 аспірантів:

081 «Право» – 20 державне замовлення, 204 контрактна форма.

293 «Міжнародне право» – 4 державне замовлення, 11 контрактна форма.

Усього було подано 283 заяви на вступ, прохідний бал на бюджет склав 181,5 балів.

Майже 5 млн гривень надійшло на рахунок Університету за результатами проведених вступних кампаній 2023 року. Загальна ж сума коштів, оплачених за контрактами аспірантів 2–4 року навчання складає понад 7 млн гривень.

У 2023 р. 46 здобувачів завершили навчання в аспірантурі, ще 12 завершили навчання у зв'язку з достроковим захистом дисертації і 36 випускників аспірантури захистили дисертації. Дисертації ще 6 випускників допущено до захисту в разових спеціалізованих вчених радах.

#### 7.8.2. Діяльність докторантури

На цей час у докторантурі Університету перебуває 17 докторантів:

*перший рік* – 7 докторантів, у тому числі Карнаух Богдан (державне замовлення, кафедра цивільного права).

*другий рік* – 10 докторантів, у тому числі Уварова Олена (державне замовлення, кафедра прав людини та юридичної методології).

У 2023 р. випуск з докторантури склав 1 особу – Вовк Дмитро.

За цей рік надходження на рахунок Університету за перебування у докторантурі склали понад 300 тис гривень.

#### 7.8.3. Атестація науково-педагогічних кадрів

Невід'ємною складовою діяльності Університету є підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів та їх атестація.

У Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого функціонують 4 докторські спеціалізовані вчені ради. Так, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки

України № 320 від 7 квітня 2022 р. створено спеціалізовані вчені ради для проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Д 64.086.01 та Д 64.086.02.

Спеціалізована вчена рада Д 64.086.01 (голова – д-р юрид. наук, проф., проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Ю. Г. Барабаш; заступник голови – д-р юрид. наук, проф., проректор з навчально-методичної роботи О. М. Ярошенко; вчений секретар – д-р юрид. наук, проф., завідувач кафедри трудового права О. Г. Середа) приймає до розгляду та проводить захисти дисертацій за спеціальностями: 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень»; 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право»; 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення». Термін повноважень спеціалізованої вченої ради з 7 квітня 2022 р. до 7 квітня 2025 р.

Спеціалізована вчена рада Д 64.086.02 (голова – д-р юрид. наук, проф., завідувач кафедри цивільно-правової політики, права інтелектуальної власності та інновацій В.Л. Яроцький; заступник голови – д-р юрид. наук, проф., ректор А. П. Гетьман; вчений секретар – д-р юрид. наук, проф., завідувач кафедри цивільної юстиції та адвокатури К. В. Гусаров) приймає до розгляду та проводить захисти дисертацій за спеціальностями: 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право»; 12.00.04 «Господарське право, господарсько-процесуальне право»; 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право». Термін повноважень спеціалізованої вченої ради з 7 квітня 2022 р. до 7 квітня 2025 р.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1166 від 23 грудня 2022 р. створено спеціалізовані вчені ради для проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Д 64.086.03 та Д 64.086.04.

Спеціалізована вчена рада Д 64.086.03 (голова – д-р юрид. наук, проф., перший проректор М. П. Кучерявенко; заступник голови – д-р юрид. наук, проф., проректор з наукової роботи Д. В. Лученко; вчений секретар – д-р юрид. наук, проф., професор кафедри права Європейського Союзу І. В. Яковюк) приймає до розгляду та проводить захисти дисертацій за спеціальностями: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право»; 12.00.11 «Міжнародне право»; 12.00.12 «Філософія права». Термін повноважень спеціалізованої вченої ради з 23 грудня 2022 р. до 23 грудня 2025 р.

Спеціалізована вчена рада Д 64.086.04 (голова – д-р юрид. наук, проф. кафедри кримінального права Р. С. Орловський; заступник голови – д-р юрид. наук, професорка, завідувачки кафедри кримінального процесу О. В. Капліна; вчений секретар – д-р юрид. наук, проф., в.о. завідувача кафедри криміналістики В. М. Шевчук) приймає до розгляду та проводить захисти дисертацій за спеціальностями: 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право»; 12.00.09 «Кримінальний процес та

криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»; 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура». Термін повноважень спеціалізованої вченої ради з 23 грудня 2022 р. до 23 грудня 2025 р.

Захист дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії у разових спеціалізованих вчених радах із січня 2022 р. здійснюється відповідно до Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Зокрема, за звітний період ступінь доктора філософії присуджено 25 особам.

Вченою радою Університету у 2023 році прийнято рішення про присвоєння вчених звань, а саме професора – 11 викладачам, доцента – 16 викладачам.

### **7.9. Наукова діяльність молодих учених та студентів**

Рада молодих учених об'єднує й координує наукову роботу 573 молодих науковців Університету. Радою, студентським науковим товариством, кафедрами, інститутами й факультетами Університету у 2023 р. проведено 22 наукових заходи.

Члени Ради молодих вчених за звітний період взяли участь у роботі конкурсних комісій, вчених рад, рад молодих вчених при органах державної влади та наукових установ України та за її межами. Вони неодноразово проводили відкриті лекції, семінари-практикуми, онлайн-лекторіуми, вебінари, воркшопи та презентації для студентів закладів вищої освіти Харкова та Харківської області. Активно співпрацювали з органами державної влади й місцевого самоврядування, міжнародними організаціями й європейськими закладами освіти. Зокрема, 22 та 24 травня 2023 р. відбулися відкриті онлайн-лекції від членів Ради молодих вчених з нагоди Дня науки. Спікерами були залучені: Шевченко Натела, аспірантка кафедри кримінального права, з лекцією на тему «Кримінологічні та кримінально-правові засади запобігання забрудненню довкілля» і Сметаніна Наталія, канд. юрид. наук, доцентка кафедри кримінально-правової політики, з лекцією на тему «Як не стати жертвою домашнього насильства».

Молоді науковці кафедри конституційного права Мохончук Богдан та Романюк Павло 28–29 вересня 2023 р. провели тренінг для суддів на тему «Підготовка суддів із розгляду справ про адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення правил фінансування партій і виборчих кампаній» спільно з Національною школою суддів України за підтримки IFES в Україні.

Сметаніна Наталія – керівниця уповноваженого підрозділу з питань запобігання та виявлення корупції, заступник голови Ради молодих вчених, доцентка кафедри кримінально-правової політики, 10 листопада 2023 р. представила доповідь на тему «Запобігання корупції у закладах вищої освіти» у рамках онлайн-трансляції науково-популярного заходу «Ніч молодіжної науки – 2023 в умовах війни», який традиційно

організовується Радою молодих учених при Міністерстві освіти і науки України до Всесвітнього дня науки. У презентації розглянуті основні корупційні ризики під час навчання (у тому числі в аспірантурі), алгоритм повідомлення про корупцію, можливості і значення уповноважених підрозділів з питань запобігання корупції у ЗВО.

Члени Ради молодих вчених активно долучалися до роботи наукових заходів національного та міжнародного рівня. Так, доцентка кафедри історії держави і права України і зарубіжних країн Омарова Айсел брала участь у засіданні круглого столу Міжнародного форуму «Social Consequences of the War in Ukraine»; науковому симпозиумі «Crises and the Importance of Research: How Prepared Can We Be?» ( 22 червня 2023 р., м. Лондон) і науковому заході British Academy Fellows – Cohort Meeting, організованому Британською Академією наук (м. Лондон). За участю Комарової Тетяни, д-р юрид. наук, професорки, завідувачки кафедри права Європейського Союзу 23 жовтня 2023 р. проведено науковий диспут разом із дослідницею Вестмінстерського університету (Велика Британія) та доценткою Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника Соломії Мацоли, присвячений актуальній проблемі функціонування поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі як інструменту інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС; 6 вересня 2023 р. – лекцію-диспут у співпраці із Колумбійською школою права Томаса Кантрімена «Протистояння загрозам ядерної зброї росії» та ін.

Молоді науковці Університету активно беруть участь у міжнародних проектах, програмах, стипендіях та грантах, що позитивно впливає на імідж нашого ЗВО. Так, Аббакумова Д.В., Берченко Г.В., Брояков С.В., Буряковська К.О., Казак Р.А., Карнаух Б.П., Комарова Т.В., Копиця Є.М., Латиш К.В., Мохончук Б.С., Муртіщева А.О., Панова А.В., Смичок Є.М., Суєтнов Є.П., Трихліб К.О., Філатова-Білоус Н.Ю., Цувіна Т.А. – члени міжнародних наукових проєктів, серед яких проєкти Жана Моне, Державного департаменту США і програми Еразмус+.

Доцентка кафедри екологічного права Копиця Є. М. – запрошений академік Університету Оксфорду (м. Оксфорд, Великобританія); дослідник Інституту захисту клімату, енергії та мобільності (м. Берлін, Німеччина); запрошений професор Університету Генуї (Італія).

Стипендіати Кабінету Міністрів України для молодих вчених: Цувіна Тетяна – д-р юрид. наук, доцентка, в.о. завідувачки кафедри цивільного судочинства, арбітражу та міжнародного приватного права; Швидка Тетяна – д-р юрид. наук, доцентка кафедри господарського права; Сметаніна Натапія – канд. юрид. наук, доцентка кафедри кримінально-правової політики.

Стипендіатом Верховної Ради України для молодих учених – докторів наук став Тітко Іван, д-р юрид. наук, проф., завідувач кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін Полтавського юридичного інституту, а Скрипник А.В., канд. юрид. наук, асистент кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін

Полтавського юридичного інституту – лауреат іменної стипендії Полтавської міської ради для молодих вчених закладів вищої освіти та наукових установ (м. Полтава).

Наразі близько 2 тис. студентів усіх форм навчання працюють у наукових студентських гуртках, які очолюють провідні вчені Університету. Студентами у звітному році опубліковано 1256 тез доповідей і наукових повідомлень загальним обсягом 238 друк. арк. як в українських, так і зарубіжних виданнях.

Збройна агресія російської федерації не зупинила науковий процес членів Ради молодих вчених і Студентського наукового товариства. Зокрема, проведено низку наукових заходів, серед яких: 15 лютого 2023 р. за ініціативи кафедри культурології – мовно-мистецький захід «Духовний світ Григорія Сковороди» у рамках святкування міжнародного Дня рідної мови, а 23–24 березня 2023 р. – студентську наукову конференцію «Українська культура в умовах війни: між традицією і новою реальністю»; 19 квітня 2023 р. відбулася XI Всеукраїнська наукова конференція студентів і аспірантів «Актуальні питання кримінального процесу очима молодих дослідників: Кримінальна юстиція в умовах військової агресії та глобальних викликів XXI століття»; 28 квітня 2023 р. – Міжнародна наукова конференція VII Харківські кримінально-правові читання на тему «Кримінально-правові рефлексії на актуальні виклики сьогодення», де були оголошені підсумки проведеного кафедрою кримінального права I Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт на здобуття медалей пам'яті видатних професорів кафедри; 15 травня 2023 р. кафедрою адміністративного права та адміністративної діяльності для студентів проведено круглий стіл «Зустріч із захисниками України»; 18 травня 2023 р. відбулася XIX Міжнародна наукова конференція аспірантів та студентів «Філософія і право»; 20 травня 2023 р. та 18 листопада 2023 р. на базі Юридичної клініки проведена XVII та XVIII Всеукраїнська науково-практична конференція вчених, практикуючих юристів, аспірантів та студентів «Актуальні шляхи удосконалення українського законодавства»; 19 травня 2023 р. на базі Полтавського юридичного інституту – Другу щорічну студентську наукову конференцію «Захист прав людини: правовий вимір»; 19 травня 2023 р. кафедрою державного будівництва в форматі онлайн – XVI Студентську науково-практичну конференцію «Державне будівництво та місцеве самоврядування в зарубіжних країнах», а 8 грудня 2023 р. – XVII Студентську науково-практичну конференцію «Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні»; 8 листопада 2023 р. кафедрами екологічного права, земельного та аграрного права спільно з факультетом адвокатури – Студентську науково-практичну конференцію «Теоретико-правові засади участі адвоката в аграрних, земельних та екологічних спорах»; 16 листопада 2023 р. – Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми національного законодавства»; 17 листопада 2023 р. – Міжнародну науково-практичну конференцію молодих вчених та студентів «Юридична осінь 2023 року», у роботі якої взяли участь близько 100 науковців із 15-ти закладів вищої освіти та НДІ України; 23 листопада 2023 р. –

Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів, аспірантів та молодих науковців «Науковий погляд молоді: ключові питання сучасного етапу формування системи вітчизняного законодавства», співорганізаторами виступили кафедра трудового права спільно з юридичним факультетом Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, Асоціацією юридичних клінік України, Чорноморським національним університетом імені Петра Могили та ін.

За ініціативи факультету слідчої та детективної діяльності спільно з Державним бюро розслідувань проведено черговий постійно діючий онлайн-вебінар просвітницького проєкту «Правоохоронна діяльність Державне бюро розслідувань», присвячений питанням, пов'язаним із протидією організованій злочинності (21 березня, 10 квітня, 3 травня, 12 травня 2023 р.). У межах розвитку антикорупційної освіти в академічному середовищі та формування нульової толерантності до корупції у суспільстві 25 квітня 2023 р. спільно з Національним агентством з питань запобігання корупції реалізовано просвітницький проєкт «Антикорупція і доброчесність».

Молодіжна наукова спільнота демонструє бездоганні результати на міжнародному й вітчизняному рівнях, продовжуючи отримувати високі здобутки у науковій діяльності, попри всі виклики воєнного часу. У 2023 р. студенти Університету стали переможцями та отримали дипломи у різного рівня наукових конкурсах і змаганнях. На всесвітніх змаганнях з міжнародного права команда Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого виборола Кубок національного чемпіона і нагороду «King & Spalding Spirit of Jessup». Крім того, 8–15 квітня 2023 року в м. Вашингтон (Сполучені Штати Америки) відбулись 64-і міжнародні раунди всесвітніх змагань з міжнародного права *Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition*, у яких взяли участь 135 команд з 90 країн. Україну в цьому році представляла команда нашого Університету: Катерина Пашкова, Ярослава Пономар, Ольга Склезь під керівництвом тренерів – Миколи Юрлова, асистента кафедри міжнародного права та старшого юридичного радника ГО «Truth Hounds», а також Бартломієя Ґералта, аспіранта кафедри міжнародного права та міжнародних відносин Лодзького університету.

Студенти Університету Алексійчук Василь та Глушко Орина стали переможцями Конкурсу інформаційних постерів з протидії торгівлі людьми, організованого Департаментом у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради за сприяння Департаменту науки і освіти Харківської обласної військової адміністрації.

Карачевцева Катерина, студентка 4 курсу факультету юстиції, стала лауреатом міського конкурсу «Молода людина року – 2023» у номінації «Студенти (курсанти) закладів вищої освіти III-IV рівнів акредитації».

Студентка Університету Юлія Козьміна стала перемогла в Міжнародному правничому конкурсі наукових статей серед здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти, присвяченому Дню Донецького державного університету внутрішніх справ.



Студенти Університету посіли призові місця за результатами Конкурсу наукових робіт студентів з проблематики правового регулювання відносин публічної служби: Горбатюк Олександра (I місце); Івашенко Карина, Романова Вікторія (II місце); Ткачова Вікторія (III місце).

Варто також згадати те, що 3 березня 2023 р. відбулась підсумкова відеоконференція I туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Право» у 2022/2023 н. р. Дипломом I ступеня нагороджено студентку Карачевцеву Катерину за наукову роботу «Приватність працівника на робочому місці»; дипломом II ступеня – Чаус Юлію за наукову роботу «Функціонування Національного трасту як механізму захисту об'єктів культурної спадщини (на прикладі Національного трасту Великої Британії)»; дипломом III ступеня – Крохмалю Романа за наукову роботу «Спори про захист честі, гідності та ділової репутації у зв'язку з розповсюдженням недостовірної інформації крізь призму судової практики» в Пахомова Алана за наукову роботу «Деякі питання визначення принципів медіації як позасудової процедури вирішення трудових спорів»; заохочувальним дипломом конкурсної комісії відзначено Діденка Вадима за наукову роботу «Юридична відповідальність за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого статтею 435-1 КК України: теоретико-правовий аналіз».

Переможцем Всеукраїнського конкурсу студентських/курсантських наукових робіт з криміналістики на тему «Воєнно-польова криміналістика», організованого Центром криміналістичних інновацій «intelligenTrident», став курсант Михайло Скрипкін із науковою роботою на тему «Тактика допиту військовополонених в контексті розслідування злочинів».

Перемогу у I Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт на здобуття медалей пам'яті видатних професорів кафедри кримінального права «Кримінально-правові рефлексії на актуальні виклики сьогодення» здобули студенти нашого Університету: Діденко Вадим, Артем Михайлин, Кречик Анатолій.

У форматі офлайн 15 листопада 2023 р. відбувся перший (загальноуніверситетський) етап XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика і XIV Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. За підсумками конкурсів 6 студентів Університету пройшли до II (обласного) етапу.

У 2023 р. стипендіатом конкурсу «Завтра.UA» Фонду Віктора Пінчука став Ярослав Морозов.

У лютому 2023 р. студентці Університету Діані Пустовар присуджено *Премію Національної академії правових наук України* для студентів вищих навчальних закладів за наукову роботу «Оптимальні шляхи реформування правових засад «зеленого» розвитку

України у повоєнні роки з метою адаптації та протидії кліматичним викликам XXI століття: еколого-правовий аналіз».

Іменні академічні стипендії Президента України призначено 5 студентам Університету (Маланчуку Іллі; Морозову Ярославу; Серпаку Олегу; Терещенко Владі; Філатову Данилу), а Верховної Ради України – 4 (Діденку Вадиму; Єщенко Катерині; Лебідь Карині; соціальну стипендію – Гусейновій Камілі).

Подяку міського голови Ігоря Терехова за активну громадську позицію, високі досягнення в навчанні, участь у науковій та громадській діяльності студентської спільноти, формування інтелектуального потенціалу Україну отримали Олександра Ковтуненко – студентка факультету адвокатури та Ярослав Морозов – студент факультету прокуратури Університету.

Студенти Університету у звітному році активно брали участь у сучасних наукових заходах: онлайн-майстер-класах, муткортах, зустрічах з юристами-практиками, літніх школах з права, вебінарах, квестах, дебатах, проєкті «NLU together forever», у ході яких вони набули велику кількість професійних практичних навичок, а також отримали безліч корисної інформації від кваліфікованих спікерів та науковців.

Студент факультету прокуратури Ярослав Морозов взяв участь у 45 сесії Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи, яка проходила у м. Страсбург (Франція). Під час пленарних засідань Ярослав Морозов виступив із рядом доповідей про важливість підтримки Конгресом функціонування Реєстру збитків, а також про необхідність співпраці муніципалітетів країн – членів Ради Європи з органами місцевого самоврядування України для фіксування шкоди, завданої російською агресією.

Команди, до складу яких входили студенти Університету, посіли 2-ге та 3-тє місця на Всеукраїнському антикорупційному муткорті (BAM 3.0), організованому НАБУ й Національним агентством з питань запобігання корупції.

Також студенти 3 курсу факультету слідчої та детективної діяльності Корсун Артем, Кожухар Олена, Лобанова Анастасія, Павлова Вікторія стали фіналістами першого в Україні Антикорупційного квесту для студентів, який провела Асоціація юридичних клінік України спільно з партнерами від факультету прокуратури Університету.

У листопаді 2023 р. відбулися I Національні дебати з кримінального права імені Юлії Шевченко, організовані ELSA Kharkiv та ELSA Kyiv. Авторами фабул і суддями дебатів виступили викладачі кафедри кримінального права Університету. Дебати проходили два дні у приміщенні Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана й у Вищому антикорупційному суді. За результатами дебатів II місце посіли студенти 4 курсу факультету адвокатури Артем Соха і Дмитро Коваль.

## **8. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОЇ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Права інтелектуальної власності на об'єкти, створені у зв'язку з виконанням прикладних і фундаментальних науково-дослідних робіт, захищаються у загальному порядку, відповідно до положень Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) і Закону України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-ІХ (далі – ЗУ «Про авторське право»). Абсолютна більшість наукової продукції за науково-дослідними роботами соціогуманітарного спрямування – це об'єкти авторського права: наукові статті, тези доповідей, монографії, підручники, посібники, висновки до проєктів нормативно-правових актів тощо. Відповідно до чинного законодавства майнові й особисті не майнові права автора на вказані об'єкти виникають без дотримання формальностей з моменту створення твору. Так, згідно з ч.1 ст. 437 ЦК України авторське право виникає з моменту створення твору. У свою чергу, ч. 1 ст. 9 ЗУ «Про авторське право» передбачає, що авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Для виникнення і реалізації авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей. Разом із тим одержання авторами відповідних свідоцтв законом не заборонено. У рамках виконання науково-дослідних робіт автори досліджень подають заявки й отримують Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір.

Порушень майнових і особистих немайнових прав авторів на інтелектуальний продукт, отриманий в результаті виконання прикладних та фундаментальних науково-дослідних робіт, на сьогодні зафіксовано не було.

## **9. ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ НАУКОВИХ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ЗНАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ІЗ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ**

Під час проведення науково-дослідних робіт у рамках діяльності науково-дослідницького сектору створюються нові наукові знання, концепції, теорії у сфері права. У творчих колективах, які працюють в рамках НДР, беруть участь аспіранти Університету. Вони мають змогу використовувати новітні наукові розробки фахівців нашого вишу за відповідними напрямками у своїх подальших наукових пошуках, інтегрувати власні наукові доробки у колективне дослідження в рамках НДР, а також самостійно брати участь у створенні майбутнього інноваційного наукового продукту. До прикладу, у фундаментальному дослідженні за темою «Система національної безпеки України у ХХІ ст. (невійськовий аспект): трансформація підходів до правового регулювання» (науковий керівник – проф. І. В. Яковюк, 2021–2023 рр., номер держреєстрації в

УкрІНТЕІ 0121U109548) бере участь аспірантка кафедри Європейського Союзу С. В. Муравйова.

## **10. ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ, СТАТУТУ УНІВЕРСИТЕТУ**

### **10.1. Дотримання статуту закладу вищої освіти**

Протягом звітного періоду було забезпечено виконання вимог Статуту Університету, зокрема, дотримання вимог законодавства про мови, функціонування керівних і робочих органів Університету, призначення та звільнення керівників структурних підрозділів, обрання на вакантні посади науково-педагогічних працівників, гарантування і захист прав здобувачів вищої освіти, забезпечення громадського контролю за діяльністю Університету тощо.

Особливо слід наголосити на тому, що у 2023 році Державна служба якості освіти України визначила ступені ризику суб'єктів господарювання у сфері вищої освіти. З-поміж 290 закладів вищої освіти до суб'єктів господарювання з високим ступенем ризику належать 28 (10%), середнім – 186 (64%), а з незначним – 76 (26%). До критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти, належать: чисельність здобувачів вищої освіти за останні три роки; кількість науково-педагогічних (педагогічних) працівників, працевлаштованих за основним місцем роботи; стан оприлюднення на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти визначених законодавством документів та інформації; кількість порушень вимог законодавства у сфері вищої освіти, виявлених за результатами заходів державного нагляду (контролю), проведених протягом останніх п'яти років, що передують плановому періоду; наявність відокремлених структурних підрозділів; наявність іноземних здобувачів вищої освіти; частка неакредитованих спеціальностей, освітніх програм.

Національний юридичний університету імені Ярослава Мудрого включено до переліку закладів вищої освіти з «незначним» ступенем ризику, що свідчить про стійкість Університету у складних умовах воєнного стану та тенденцію до розвитку, впровадження нових освітніх програм і вдосконалення інформаційних ресурсів Університету. Згаданий показник значно краще минулорічного, коли наш виш було віднесено до групи закладів із «середнім ступенем ризику».

### **10.2. Соціальний захист, умови праці та навчання, відпочинок та оздоровлення**

Питанням соціального захисту членів колективу в Університеті завжди приділяється значна увага. Ректорат і профспілковий комітет проводять у цьому напрямку достатньо ефективну роботу, спрямовану на створення належних умов для плідної творчої праці, відпочинку, оздоровлення викладачів, співробітників і студентів. В умовах воєнного стану збережено майно Університету і трудовий колектив.

Важливим досягненням нашого ЗВО є незміна відсутність заборгованостей по виплаті заробітної плати та стипендії, відпускних, надбавок, доплат, виплат грошової допомоги на оздоровлення до щорічної відпустки усім працівникам.

Зобов'язання із забезпечення соціального захисту визначаються Колективним договором і виконуються в повному обсязі. Додатки до Колективного договору передбачають положення про преміювання, надання матеріальної допомоги, перелік доплат і надбавок, додаткових відпусток за ненормований робочий день та за шкідливі і несприятливі умови праці.

Так, у 2023 році матеріальну допомогу отримали 93 працівники, на яку було спрямовано близько 930 тис. грн, профспілковий комітет надав профспілкову виплату 402 членам профспілки на 890 тис. грн. Ректорат і профспілковий комітет підтримували матеріально усіх, хто постраждав під час війни, надавали гуманітарну, психологічну допомогу, виділяли місця в гуртожитках працівникам Університету і тим сім'ям, житло яких було пошкоджене або знищене.

Якщо характеризувати виконання зобов'язань за Колективним договором у грошовому обсязі, то загальна сума за 2023 рік становить 80 млн грн.

Під постійним контролем ректорату і профспілкового комітету перебуває вжиття комплексних заходів з охорони праці. Введення воєнного стану у країні зумовило зовсім інший зміст поняття «безпечні умови праці». Нині це –збереження життя і здоров'я працівників Університету, які виконують свої трудові обов'язки при загрозі ракетних обстрілів, в умовах планових або аварійних відключень електроживлення, в умовах жорсткої економії тепlopостачання. Незважаючи на ці обставини, створені належні умови праці відносно до вимог законодавства з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

Приділяється значна увага дотриманню пожежної безпеки.

Відділом охорони праці та пожежної безпеки Університету підготовлені й облаштовані підвальні та цокольні поверхи навчальних корпусів і гуртожитків для укриття працівників і студентів під час повітряної тривоги.

Відповідно до вимог законодавства з охорони праці працівники Університету проходять інструктажі з охорони праці на робочому місці, певні категорії працівників направляються на обов'язкові попередні медичні огляди. Постійно оновлюється склад медичних аптечок, у разі необхідності, надання працівникам первинної медичної допомоги.

Із метою найскорішої адаптації до умов праці в Університеті організовано проходження стажування при прийомі на роботу. На роботах з підвищеною небезпекою (електрики, оператори котельні) проводиться щорічне спеціальне навчання з охорони праці.

З метою покращення умов праці і відпочинку здійснюється поточний ремонт побутових і санітарно-гігієнічних приміщень, встановлені нові кондиціонери, освітлювальні прилади з LED лампами.

На охорону праці у 2023 році витрачено 958 тис. грн.

В Університеті активно пропагується здоровий спосіб життя. Продовжує приймати і оздоровлювати членів нашого колективу та їх родини санаторій-профілакторій «Березовий гай». Відпочило у 2023 р. 643 особи. Надані пільгові путівки працівникам, членам профспілки на суму 170 тис. грн за рахунок профспілкового бюджету. Дотація на путівки дається в сумі 350 грн за добу.

Одним із напрямів здійснення захисту соціально-економічних інтересів працівників є робота пунктів громадського харчування, де всі бажаючі можуть повноцінно і якісно харчуватися, не витрачаючи на це занадто багато грошей.

В Університеті працює комісія з отримання, оформлення й розподілу гуманітарної допомоги на період дії воєнного стану. Завдяки зусиллям ректорату і профспілкового комітету 407 працівників вишу неодноразово змогли отримати гуманітарну допомогу (продуктові набори й гігієнічні засоби).

Навіть у умовах воєнного стану піклування про здоров'я і життя працівників Університету в процесі трудової діяльності залишається одним із пріоритетних завдань роботи адміністрації і профспілкового комітету.

## **11. ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНОДАВСТВА**

Протягом звітного періоду в Університеті своєчасно вживалися заходи для забезпечення режиму секретності, здійснювався постійний контроль за охороною державної таємниці відповідно до вимог законів України «Про державну таємницю», «Про інформацію», «Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2013 року № 939 (зі змінами).

У Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого провадиться діяльність, яка передбачає доступ до відомостей, що становлять державну таємницю, зокрема:

- відповідно до вимог нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та Міністерства освіти і науки України члени спеціалізованих вчених рад Університету залучається до участі у розгляді матеріалів авторефератів дисертацій, що містять державну таємницю;

- за окремими показниками про результати науково-дослідних робіт, що мають на меті вдосконалення заходів оперативно-розшукової, контррозвідувальної чи розвідувальної діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій.

- за окремими показниками про систему бойової, мобілізаційної готовності, рівень готовності військ до виконання завдань за призначенням;

- за окремими показниками про зміст мобілізаційного плану та схеми мобілізаційного розгортання;

- та інші види діяльності, визначені пунктами ЗВДТ.

Діяльність, пов'язана з державною таємницею, провадиться на підставі спеціального дозволу від 1 квітня 2021 року № ХА2-2021-68, наданого Управлінням СБУ в Харківській області. Термін дії спеціального дозволу до 20 квітня 2024 року, категорія режиму секретності – друга.

За результатами, планової комплексної перевірки стану охорони державної таємниці, проведеної Управлінням СБУ в Харківській області в період з 19.07.2023 по 31.07.2023, зроблено висновок, що стан охорони державної таємниці в Університеті відповідає вимогам законодавства України про державну таємницю.

## **12. СТВОРЕННЯ НАЛЕЖНИХ УМОВ ПРАЦІ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА**

Ректоратом Університету постійно приділяється увага створенню належних умов праці. У цілому вони відповідають вимогам і нормам законодавства з охорони праці, санітарного законодавства, безпеки життєдіяльності.

Відповідно до вимог законодавства з охорони праці працівники Університету проходять інструктажі з охорони праці на робочому місці. Певні категорії працівників направляються на обов'язкові попередні медичні огляди. Постійно оновлюється склад медичних аптечок. У разі необхідності, організовано надання працівникам домедичної допомоги. У листопаді-грудні 2023 р. медпрацівники навчально-спортивного комплексу пройшли курси з підвищення кваліфікації.

На роботах з підвищеною небезпекою (електрики, оператори котельні, ліфтери) проводиться щорічне спеціальне навчання з охорони праці. У поточному році 30 працівників Університету пройшли навчання з питань безпечної організації праці у спеціалізованому навчальному центрі. На ці потреби витрачено 45,9 тис. грн.

Служба охорони праці Університету відповідно до вимог законодавства провела для 86 керівників структурних підрозділів навчання і перевірку знань з питань охорони праці на робочих місцях.

Із метою покращення умов праці й відпочинку здійснюється поточний ремонт побутових і санітарно-гігієнічних приміщень, технічне обслуговування систем

кондиціювання, встановлення нових кондиціонерів, облаштування сучасних освітлювальних приладів з LED-лампами. На створення відповідних умов мікроклімату на робочих місцях витрачено в поточному році майже 300,0 тис. грн.

На технічне обслуговування спеціалізованими організаціями устаткування підвищеної небезпеки, що експлуатується в Університеті, витрачено 332 тис. грн.

За 2023 рік придбано спецодягу, спецвзуття, інших засобів захисту на суму 235,0 тис. грн. На мючі засоби витрачено 45,5 тис. грн.

Із залученням представників ДСНС в Університеті в поточному році проведено два інформаційно-роз'яснювальних заходи у форматі ZOOM-конференції для студентів, викладачів і працівників щодо дій під час повітряної тривоги, при знаходженні вибухонебезпечних предметів, вимог правил мінної безпеки і основних вимог правил пожежної безпеки в побуті і правил користування вогнегасниками.

Навіть в умовах воєнного стану піклування про здоров'я і життя працівників Університету в процесі трудової діяльності залишається одним із пріоритетних завдань ректорату Університету.

### **13. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ**

*Подання засновникові щоквартальної звітності про використання майна, закріпленого за закладом вищої освіти (переданого йому), зокрема, наданого в користування іншим особам.*

Складання форм бюджетної та фінансової звітності Університетом здійснюється відповідно до Порядку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України, і Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності».

Звіти щодо об'єктів нерухомого майна подавалися до Міністерства освіти і науки України за формою № 2б(д) за допомогою автоматизованої системи «Юридичні особи». Університет звітує Міністерству освіти і науки України про передачу об'єктів державного нерухомого майна в оренду. Звіт подається в електронній формі за посиланням, що дає чітке й повне уявлення про майновий та фінансовий стан об'єкта оренди. Протягом звітного періоду в Університеті укладено 39 договорів оренди нерухомого майна, погоджених із регіональним відділенням Фонду державного майна України в Харківській області. Загальна площа орендованого приміщення складає 4430 кв. м.

Усі об'єкти нерухомого майна обліковуються на балансі Університету, речові права господарського відання зареєстровані в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно. Із кожною матеріально-відповідальною особою укладена угода про повну матеріальну відповідальність.



- вартість державного майна, що обліковується на балансі Університету, складає 3430782,5 тис. грн.;
- кількість матеріально-відповідальних осіб, за якими закріплено майно, – 290 осіб;
- кількість договорів про матеріальну відповідальність – 290.

Для поліпшення умов праці, навчання, проживання у гуртожитках працівниками господарської служби Університету проводилися поточні й капітальні роботи для забезпечення й підтримки в належному технічному стані університетського майна. Виконані капітальні роботи з відновлення пошкодженого нерухомого майна внаслідок бойових дій, спричинених збройною агресією РФ.

Передача нерухомого майна в оренду не перешкоджала проведенню навчального процесу.

Із метою підтвердження наявності стану й оцінки майна і взятих зобов'язань наприкінці фінансового року проведена інвентаризація майна та фінансових зобов'язань Університету.

*Дотримання Університетом вимог законодавства, забезпечення виконання в установлені строки вимог Державної аудиторської служби України та її територіальних органів.*

Університет протягом 2023 року забезпечував виконання статутних завдань із дотриманням вимог законодавства України, сприяв проведенню Державною аудиторською службою та її територіальними органами інспектування фінансово-господарської діяльності в частині володіння, використання й розпорядження фінансовими ресурсами, необоротними та іншими активами.

Із метою дотримання вимог чинного законодавства в Університеті здійснювалася правова робота, зокрема, юридичною службою, яка забезпечувала правильне застосування, дотримання й запобігання невиконанню вимог законодавства. Юридична служба Університету здійснювала представництво інтересів Університету в органах державної влади, місцевого самоврядування, приватних і державних організаціях, судових і правоохоронних органах. Працівниками юридичної служби у звітному періоді неодноразово надавалися консультації з різних правових питань.

*Виконання закладом вищої освіти вимог органів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, а також вимог засновника.*

Університет дотримується вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду ( контролю) у сфері господарської діяльності» № 877-V від 05.04.2007 зі змінами. Дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Університет всебічно сприяє проведенню державного нагляду в межах повноважень, передбачених законом.

Для забезпечення фінансово-господарської діяльності Університету з метою використання публічних коштів на веб-порталі Є-Дата протягом року проводилася реєстрація укладених договорів стосовно товарів, робіт і послуг. На сайті Університету розміщувалися квартальні й річний звіти про фінансово-господарську діяльність.

До річних планових перевірок контролюючих органів за оцінкою ступеня ризику від провадження господарської діяльності у 2023 році Університет не включався.

*Своєчасність проведення розрахунків з юридичними та фізичними особами.*

Університет при виконанні кошторису доходів і видатків проводить розрахунки з різними дебіторами й кредиторами, розрахунки по заробітній платі, стипендіях, службових відрядженнях, з підрядниками й постачальниками. Розрахунки Університет проводить своєчасно і в повному обсязі. Дебіторської та кредиторської заборгованості за загальним фондом кошторису, простроченої, не бюджетної в Університеті протягом звітного періоду не обліковувалося. Однак станом на кінець грудня 2023 р. Університет має кредиторську заборгованість у сумі 139,2 тис. грн., яка зареєстрована в органах ДКСУ у Харківській області як непогашені фінансові зобов'язання з фірмами – постачальниками, розташованими на території Автономної Республіки Крим, а отже, провести з ними розрахунки неможливо.

У процесі розрахунків за укладеними договорами Університет керувався Порядком виконання повноважень Державною казначейською службою України в особливому режимі в умовах воєнного стану, затвердженим Постановою КМУ № 590 в частині визначення першочерговості платежів.

*Своєчасне та у повному обсязі виконання Університетом зобов'язань перед Державним бюджетом, органами Пенсійного фонду України, державними соціальними фондами.*

Згідно з Податковим кодексом України й Законом України «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» Університет є платником податків і зборів. У процесі виконання кошторисів доходів і видатків і з метою забезпечення захисту застрахованих осіб у випадках, передбачених законодавством, наш виш докладав зусиль до того, щоб заборгованість до Державного бюджету по сплаті податків, зборів та обов'язкових внесків була відсутня.

*Виконання кошторису доходів і видатків закладу вищої освіти, недопущення виникнення заборгованості із заробітної плати, за спожиті послуги з енергопостачання та комунальні послуги.*

Як бюджетна неприбуткова установа Університет працює за річним кошторисом доходів і видатків, який дає право на отримання доходів і здійснення видатків на бюджетний період. Виконання бюджетних програм у звітному періоді Університет здійснював відповідно до затверджених Міністерством освіти і науки України Паспортів бюджетних програм.

Стабільне фінансове становище Університету забезпечується за рахунок фінансування з Державного бюджету України і коштів спеціального фонду (власні надходження).

*Використання коштів загального фонду кошторису за 2023 рік*

Показники	Затверджено кошторисом на рік тис. грн.	Фактично отримано тис. грн.
<b>Видатки усього:</b>	<b>240048,8</b>	<b>240048,8</b>
Оплата праці та нарахування на зарплату	184065,5	184065,5
Придбання предметів, матеріалів, обладнання	2315,3	2315,3
Продукти харчування	1545,1	1545,1
Оплата комунальних послуг	22987,5	22987,5
Стипендії	29135,4	29135,4

*Надходження й використання коштів спеціального фонду кошторису за 2023 рік*

Показники	Сума тис. грн.
<b>Надходження усього:</b>	<b>227854,2</b>
Плата за навчання, наукові та науково-технічні послуги	187875,7
Послуги від господарської діяльності	27502,9
Орендна плата від оренди майна	195,5
Інші надходження (гранти, дарунки, кошти для виконання цільових заходів, інше)	12280,1
<b>Видатки усього:</b>	<b>167468,2</b>
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	131690,4
Придбання предметів, матеріалів, обладнання	16766,7
Продукти харчування	2862,1
Стипендії	195,8
Видатки на відрядження	389,7
Комунальні послуги	5816,4
Капітальні видатки	9747,1

Надходження та використання коштів, виділених на надання компенсації об'єктам державної власності, у будівлях яких в умовах воєнного стану на безоплатній основі розміщувалися внутрішньо переміщені особи.

Надійшло коштів 561832 грн.

Використано 561832 грн.

Нарахування заробітної плати і її виплати працівникам Університету, виплати стипендій, соціальних і компенсаційних виплат проводиться відповідно до чинного законодавства та в строки, визначені Колективним договором. Заборгованості по цим виплатам та за спожиті комунальні послуги, у межах доведених лімітів, в Університеті не має.

*Подання та затвердження засновникові річного кошторису доходів і видатків закладу вищої освіти.*

Кошторис Університету на 2023 рік складений відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ» № 228 від 28.02.2002 зі змінами. Кошторис доходів і видатків ЗВО є основним плановим документом, який підтверджує повноваження щодо отримання доходів та здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання закладом своїх функцій та досягнення цілей, визначених на бюджетний період відповідно до бюджетних призначень.

Порядку складання і затвердження кошторисів доходів і видатків Університет не порушував, а у своїй роботі керувався вищевказаною Постановою Кабінету Міністрів України.

#### **14. АНТИКОРУПЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ**

В Університеті функціонує окремий уповноважений підрозділ із запобігання й виявлення корупції. Наказом від 26.01.2023 р. №36 затверджено новий склад цього підрозділу в НІОУ. Наказом 05.10.2023 р. №841-К на посаду уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції призначено Сметаніну Наталію Володимирівну.

На початку 2023 року розроблено План заходів з реалізації поставлених цілей на відповідний рік, де зазначено: період проходження підвищення кваліфікації керівника підрозділу та інших співробітників (про що є відповідні сертифікати); заходи з організації роботи з оцінки корупційних ризиків; здійснення заходів з виявлення конфлікту інтересів, сприяння його врегулюванню; налагодження внутрішніх каналів повідомлення про корупцію. До того ж були створені й опубліковані на сторінці підрозділу презентації з основних кримінальних правопорушень для співробітників і здобувачів Університету. У рамках Transparency International School on Integrity 2023 (Літня антикорупційна школа) керівник уповноваженого підрозділу представляла наш виш і взяла участь у роботі панельних дискусій. Також за участю підрозділу в червні 2023 р. проведено конференцію «Академічна доброчесність у вищій освіті: виклики та інструменти впливу». Крім того, співробітники відділу брали участь у круглому столі «Корупція під час війни: виклики та відповіді» (31.10.2023), а керівник підрозділу виступила з доповіддю «Актуальні питання запобігання корупції у закладах вищої освіти під час війни», а 10.11.2023 р. представила Університет на заході «Ніч молодіжної науки – 2023 в умовах війни» з доповіддю на тему «Запобігання корупції у закладах вищої освіти». У доповіді наголошено на основних корупційних ризиках під час навчання (у тому числі в аспірантурі), висвітлено алгоритм

повідомлення про корупцію, можливості і значення уповноважених підрозділів із питань запобігання корупції у ЗВО.

## 15. ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИХ ЦЕНТРІВ

### 15.1. Результати діяльності Навчально-методичного центру підтримки проєктів і досліджень (керівник – О. О. Уварова)

*Міжнародні проєкти, за які було отримано фінансування на рахунок Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого:*

- Отримано два нові проєкти Жана Моне (за програмою Еразмус плюс): за керівництва проф. Тетяни Комарової отримано першу для Університету кафедру Жана Моне (Jean Monnet Chair) «Поглиблені дослідження цінностей ЄС і права: український контекст» (Advanced Studies on EU Values and Law: Ukrainian Context) (загальний бюджет 43000 євро); модуль Жана Моне «Європейське регулювання ринку криптовалют: імплементація в Україні», координатор проєкту – Крістіна Тверезовська, аспірантка кафедри конституційного права України (загальний бюджет 19000 євро).

- Успішно завершено проєкт Міжнародного Вишеградського фонду, подано звіт, який пройшов перевірку грантодавця і був затверджений.

- Продовжується реалізація

- трьох інших проєктів Жана Моне, отриманих в попередні роки.

- проєкту Горизонт Європа, Університет подав звіт за перший рік роботи за проєктом.

- У співпраці з Університетом Рауль Воленберг підготовлено і подано заявку на конкурс проєктів щодо підтримки молодих дослідників. Результати мають бути відомі до кінця року.

- Оголошено збір пропозицій серед кафедр Університету для підготовки проєктів Еразмус на 2024 рік.

*Міжнародні проєкти, витрати на які несуть міжнародні партнери:*

- У партнерстві з Edge Hill University підготовлено заявку щодо розвитку потенціалу молодих дослідників. Заявка отримала підтримку. У результаті 25 дослідників і дослідниць Університету пройшли навчання з проведення наукових досліджень за програмою Edge Hill University. Ті, хто успішно пройшли навчання, отримали сертифікати. Також група викладачів Університету відвідала Велику Британію в рамках Літньої школи.

- Проєкт «Зберігаючи маяки: співпраця для розбудови мережі з бізнесу і прав людини» (2022–2023 р.), що реалізується Польським інститутом прав людини і бізнесу у співпраці з партнерами з Ісландії. Серед іншого, проведено першу регіональну школу з бізнесу і прав людини у Центральній і Східній Європі та Центральній Азії (вересень 2022 року), а також Регіональну конференцію у Варшаві (1–2 червня 2023).

Університет виступив співорганізатором. Проєкт отримав відзнаку Глобального договору ООН.

- Фінансування Панелі з бізнесу і прав людини у межах Харківського юридичного форуму здійснювалось партнерами Університету. Також частково використовувалися кошти отриманих проєктів.

- Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого виступає партнером Міністерства економіки України в проведенні Міжнародної конференції «Відповідальна поведінка бізнесу для відновлення України». У Конференції візьмуть участь Віце-президентка Європарламенту, представники Європейської комісії, міжнародні експерти, представники Уряду України.

*Організація міжнародних подій (зазначено найбільш значимі):*

- Організація регіональної сесії з бізнесу і прав людини у межах Форуму ООН з бізнесу і прав людини у 2023 році.

- Організація Панельної дискусії з бізнесу і прав людини і сайд-івентів Міжнародного харківського юридичного форуму у 2023 році.

## **15.2. Результати діяльності Центру дослідження верховенства права і релігії**

(керівник – Д. О. Вовк)

*Організовані гостьові лекції та виступи:* Презентація щодо конституційного устрою України в Університеті Падуї, Італія (травень 2023 р.); Лекція «Релігійна свобода і безпека» для Програми для молодих вчених «Верховенство права і релігія» (Оксфорд, Сполучене Королівство, липень 2023 р.)

*Експертна робота:*

- Свідчення щодо впливу російської агресії на релігійну свободу під час публічних слухань у Комісії з міжнародної релігійної свободи США (травень 2023), а також закритий брифінг для цієї комісії (квітень 2023).

- Участь у роботі Групи експертів ОБСЄ/БДІПЛ зі свободи релігії або переконань

*Організація наукових заходів:*

- Співорганізатор наукового семінару «Поляризований конституціоналізм» (Оксфорд, Сполучене Королівство, липень 2023 р.)

- Організатор панелі у межах 27-ої річної конференції Асоціації дослідження національностей (Колумбійський університет, США, травень 2023 р.)

- Співорганізатор панелі у межах Щорічної конференції Європейської академії релігії (Університет Сент Андрюс, Сполучене Королівство, червень 2023 р.)

*Публікації, які індексуються у міжнародних наукометричних базах:*

- Dmytro Vovk. (2023). The Universal Declaration of Human Rights, Soviet Political Religion, and Soviet Law, *Review of Faith & International Affairs* 21(4).

*Поширення знань:*

- Інтерв'ю, колонки, блоги:
  - Religionsforsker: Religionsfrihed står ikke i vejen for lgbt-rettigheder (Kristeligt Dagblad, данською мовою, у співавторстві з Марі Юул Петерсен)
  - 'A promise of human freedom': Synergies between the right to freedom of religion or belief and LGBTQI+ rights (Openglobalrights, у співавторстві з Марі Юул Петерсен)
    - Religion nicht politisieren: Rechtsexperte Dmytro Wowk zur Religionsfreiheit in der Ukraine (Ökumenische Information, німецькою мовою)
    - UKRAINE: Draft law better than others, freedom of religion or belief concerns remain (Forum18)
    - UKRAINE: Kyiv Pechersk Lavra conflict, draft law, impact on freedom of religion or belief (Forum18)
- Інтерв'ю, зроблені Дмитром Вовком:
  - Andrea Schneider (Школа права імені Бенжаміна Н. Кардозо, США)
  - Ori Aronson (Університет Бар-Ілан, Ізраїль)
  - Nazila Ghanea (Спеціальний доповідач ООН щодо свободи релігії або переконань)

### 15.3. Результати діяльності Центру права, етики та цифрових технологій

(керівник – Ю. С. Разметаєва)

#### *Грантові проєкти:*

- Проєкт Еразмус+ Жан Моне Центр Досконалості «Європейські фундаментальні цінності у цифрову еру» (101085385 — EFVDE). Загальна сума гранту від ЄС: 50 000 євро. Проєкт передбачає розробку системи підходів, заснованих на європейських фундаментальних цінностях, до вирішення проблем, викликаних цифровізацією в Україні, і складається з трьох частин: дослідницької, освітньої та прикладної. Проєкт реалізується у співпраці з іноземними та українськими експертами з університетів Миколаса Ромеріса (Литва) та Централ Ланкаштер (Кіпр), а також Львівської Політехніки. Проєкт виконується з 1 листопада 2022 по 31 жовтня 2025 р.
- Проєкт Еразмус+ міжнародний консорціум “Відкрита наука для української системи вищої освіти” (ERASMUS-EDU-2023-CBHE) у партнерстві із НУ “Львівська політехніка”, МОН та НФДУ (Н. Ю. Філатова-Білоус є одним із виконавців, проєкт розпочато 1 листопада 2023 року).

#### *Інформаційна діяльність:*

- Серія студентських воркшопів з питань права і цифрових технологій доступна.
- Серія “Новації в європейському регулюванні: цифрові платформи, штучний інтелект, вирішення спорів онлайн (ODR)”.
- Серія “Верховенство права і корпоративні актори”, яка проводиться в рамках Модулю Жана Моне «Механізм верховенства права ЄС для приватного сектору» (101047106 – PrActRoL), що реалізує Національний юридичний університет (НЮУ) імені

Ярослава Мудрого спільно з проєктом Horizon «Відновлення балансу підривного бізнесу транснаціональних корпорацій і глобальних ланцюжків створення вартості в рамках демократичних та інклюзивних процесів громадянства» (101061342 – REBALANCE) і Центр передового досвіду Жана Моне «Європейські фундаментальні цінності в цифрову еру» (101085385 – EFVDE) у співпраці з Глобальною асоціацією дослідників бізнесу та прав людини, Групи права Університету Вагенінгена та кафедри прав людини та юридичної методології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

*Освітні й наукові заходи:*

Центром права, етики та цифрових технологій і за участі Центру проведено такі заходи:

- Воркшоп для студентів “Онлайн суди: pro et contra”, 9 лютого 2023 року, спільно з Центром медіації та альтернативного вирішення спорів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

- Воркшоп для студентів “Облікові записи (акаунти): чи можливе їх спадкування чи відчуження?”, 17 березня 2023 року.

- Воркшоп для практиків “Новації в європейському регулюванні: цифрові платформи, штучний інтелект, вирішення спорів онлайн (ODR)”, 20 та 21 квітня 2023 року.

- Панельну дискусію “AI, justice and public power” (англійською мовою), 26 та 27 вересня 2023 року, в межах VII Харківського міжнародного юридичного форуму.

- Воркшоп для молодих вчених “Лайфхаки з підготовки та опублікування результатів досліджень”, 26 вересня 2023 року, в межах VII Харківського міжнародного юридичного форуму.

- Воркшоп для практиків “Новації європейського законодавства в сфері обороту даних”, 27 та 28 вересня 2023 року, в межах VII Харківського міжнародного юридичного форуму.

- Higher seminar in Public law “Justice, Rule of Law and AI”, спільно з Department of Law at Uppsala University, 4 жовтня 2023 року..

- Воркшоп для студентів “Процес взаємного визнання електронних цифрових підписів між Україною та ЄС”, 17 жовтня 2023 року.

- Воркшоп для студентів з IT і IP права, присвячений договорам типу «click-wrap» і «browse-wrap», а також договорам про розпорядження майновими правами на комп’ютерні програми в цифрову епоху, 31 жовтня 2023 року.

- Воркшоп для студентів з IT і IP права, присвячений договорам про утримання від вчинення конкурентних дій (Non-compete Agreements), а також договорам про нерозголошення (Non-disclosure Agreements), 17 листопада 2023 року.

За результатами досліджень, проведених спеціалістами Центру права, етики та цифрових технологій, надруковано такі публікації:



- Razmetaeva, Y. (2023). Digital platforms and their normative role: looking through the lens of European fundamental values. *Pravo i suspilstvo*, 4, 38–44.
- Razmetaeva, Yu. S. (2023). Algorithms in the activity of digital platforms. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic Theory and Law*, 3(54), 93–104.
- Filatova-Bilous, N. (2023). Content moderation in times of war: testing state and self-regulation, contract and human rights law in search of optimal solutions. *International Journal of Law and Information Technology*, 31 (1), 46–74. (Scopus)
- Filatova-Bilous, N. (2023). Online Platforms and New Challenges for Modern Law on E-Commerce. *Problems of Legality*, (162), 312–329.
- Filatova-Bilous, N. Yu. (2023). Novations of European law on online platforms: On the edge of economic analysis and human rights law. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic Theory and Law*, 3(54), 59–76.
- Laulhé Shaelou, S. and Y. Razmetaeva (2023). Challenges to Fundamental Human Rights in the age of Artificial Intelligence Systems: Shaping the digital legal order while upholding Rule of Law principles and European values (CRoLEV JMCEWP 1/2023).

*Робота зі студентами:*

З листопада 2021 року на постійній основі працює NLU Digital Tech Club, що є новою дискусійною платформою, покликаною об'єднати усіх небайдужих до проблеми права в епоху цифровізації суспільних відносин. Студенти та студентки мають можливість поглибити свої знання у сфері права і технологій, представити власні презентації, взяти участь у дискусіях і спільно з кураторами працювати над проблемними темами. Зустрічі NLU Digital Tech Club та спеціальні заходи включають запрошення експертів, науковців і практиків, проводяться переважно в онлайн-форматі.

#### **15.4. Результати діяльності Центру медіації та альтернативного вирішення спорів (керівник – Т. А. Цувіна)**

*Отримання індивідуальних грантів.*

- Грант JESH Ukraine Австрійської академії наук для проведення дослідження “Визнання та виконання угод за результатами медіації: перспектива ЄС та пропозиції для України” (“Recognition of Agreements Resulting from Mediation: EU Perspective and Proposals for Ukraine”), що проводився на базі Грацького університету ім. Карла і Франца (м. Грац, Австрія, червень-жовтень 2023).
- Грант Європейської асоціації академій наук (ELLEA) для проведення дослідження “Мирне врегулювання спорів в цивільному судочинстві” (“Amicable Dispute Resolution in Civil Justice”) (грудень 2022–червень 2023).
- Цувіна Т.А. є одним із виконавців Проєкту Еразмус+ міжнародний консорціум “Відкрита наука для української системи вищої освіти” (ERASMUS-EDU-2023-CBHE) у

партнерстві із НУ “Львівська політехніка”, МОН та НФДУ (проєкт розпочато 01 листопада 2023 р.)

*Проведені освітні та наукові заходи:*

- Сертифікатна програма “Медіація: базові навички” у співпраці із Асоціацією випускників НЮУ імені Ярослава Мудрого (90 годин навчання у гібридному форматі) (вересень–листопад 2023 року).
- Панельна дискусія “Медіація та суди: майбутнє консенсуальних процедур у цивільному судочинстві” в межах VIII Харківського міжнародного юридичного форуму у співпраці із Проєктом ЄС “Pravo-Justice”, Національною асоціацією медіаторів України, Проєктом ЄС “Consent” (28 вересня 2023 року).
- Панельна дискусія “Право на справедливий суд у цивільному судочинстві: виклики та перспективи” в межах VIII Харківського міжнародного юридичного форуму (25 вересня 2023 року, координатор панелі – Цувіна Т.А.).
- Воркшоп для студентів «Онлайн суди: pro et contra» (9 лютого 2023 року, спільно із Центром права, етики та цифрових технологій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого).
- Воркшоп для практиків «Новації в європейському регулюванні: цифрові платформи, штучний інтелект, вирішення спорів онлайн (ODR)», в межах проєкту Еразмус+ Жан Моне Центр Досконалості “Європейські фундаментальні цінності у цифрову еру” (20 та 21 квітня 2023 року, спільно із Центром права, етики та цифрових технологій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого).

#### **15.5. Результати діяльності Центру дослідження правових проблем перехідного правосуддя** (керівник – О. В. Сенаторова)

У 2023 році Центром та його співробітниками було проведено наступні заходи:

- Підготовлено низку проєктів нормативних актів для Верховної Ради України, Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України щодо застосування норм МГП в Україні та ін.
- 25 квітня 2023 р. у співробітництві з Фундацією “Соняшники” (Sunflowers Foundation) проведено лекцію на тему “Депортація українців в умовах російсько-української війни”.
- Співробітники Центру налагодили співпрацю з Університетом Edge Hill (Велика Британія), у рамках якої були очні виступи в цьому університеті та запланована підготовка спільної монографії.
- Співробітники Центру брали активну участь у багатьох міжнародних конференціях за кордоном і в Україні, серед яких очні виступи в парламенті Великої Британії, університетах Гааги, Кьольну, Регенсбургу, Інституті Пілецького в Берліні, Польській Академії Наук та багато онлайн-виступів.

- Співробітники Центру як експерти й лектори брали участь у численних школах з міжнародного гуманітарного і міжнародного кримінального права, зокрема, у співробітництві з Asser Institute, Pravo-Justice, Aspen, УГСПЛ та іншими.

- Керівниця Центру як експертка з перехідного правосуддя залучена до робочої групи інституції Євросоюзу, що займається питаннями перехідного правосуддя – EU institution-The Facility on Justice in Conflict and Transition, ICTJ, International IDEA and Swisspeace в рамках проєкту Assessment of Justice Options in Ukraine NDICI STABILITY/2021/431-158 - Provision of Expertise to Support Transitional Justice and Constitution Building - Phase II.

- Співробітники Центру протягом року мали низку публікації у провідних виданнях, серед яких Deutsche Welle, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Forbes та ін.

## **15.6. Результати діяльності Центру права та управління природними ресурсами**

(керівник – Є. М. Копиця)

У 2023 році Центр права та управління природними ресурсами був представлений в міжнародному проєкті "UniCities" в рамках програми ERASMUS2027, Ключова дія 2, CBHE, Підпрограма: Спільні проєкти. Проєкт під назвою "Unlocking the Transformative potential of Ukrainian Universities towards climate neutral and sustainable cities - UniCities" (Проєкт №101083099), який має на меті об'єднати європейські й українські університети для досягнення кліматичної нейтральності і сталого розвитку міст в Україні. У рамках проєкту відбулися:

- *Офіційний запуск проєкту.* Керівниця Центру Копиця Є.М. взяла участь в офіційному запуску проєкту (в Іспанії, м. Мадрид, 29 жовтня – 4 листопада 2023 р.), де були представлені основні мета й завдання "UniCities".

- *Розробка та викладення плану подальших заходів:* був розроблений та викладений план подальших заходів, спрямований на реалізацію цілей "UniCities". План включав стратегії співпраці з іншими університетами, визначення ролі Центру у виконанні завдань проєкту, а також конкретні кроки з впровадження ініціативи з кліматичної нейтральності.

- *Розробка навчальних дисциплін:* Розроблено навчальні дисципліни: "Legal Pathways for Climate-Neutral and Smart Cities, 4 ECTS" та "Climate Change Laws and Governance: Navigating the Crises, 4 ECTS", які пропонуватимуться як вибіркові для двох факультетів спеціальності 081 (адвокатури і юстиції).

- *Представлення та план подальших заходів:* Представлення Центру у розробка плану подальших заходів у рамках проєкту "UniCities" визначили стратегічну спрямованість нашої діяльності на 2023 рік і забезпечили підґрунтя для досягнення конкретних результатів у важливій сфері сталого розвитку.

Центр став офіційним партнером Центру Енергетичної Трансформації Європа-Україна, мета якого – використання можливостей післявоєнної реконструкції енергетичного сектору України для сприяння розвитку процвітаючої економіки. Це визначає стратегічне партнерство та спільні зусилля у напрямку сталого енергетичного розвитку.

#### **15.7. Результати діяльності Центру історико-правових досліджень Харківської правничої школи (керівник – Єрмолаєв В. М.)**

Центр історико-правових досліджень Харківської правничої школи було створено 1 червня 2023 року як структурний підрозділ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого із метою сприяння науково-дослідній та освітній діяльності, поглибленого вивчення і подальшого висвітлення історії Харківської правничої школи.

Основним завданням Центру є розробка та підготовка до видання II тому «Підготовка і атестація науково-педагогічних кадрів у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого (2006-2023 роки)».

Протягом осені 2023 року Центр провів дослідження щодо захищених за 2006–2023 роки дисертації на здобуття вчених звань доктора юридичних наук, кандидата юридичних наук і доктора філософії за такими напрямками:

- дисертації, виконані і захищені науковцями, співробітниками та здобувачами наукових ступенів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;
- дисертації науковців Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, виконані й захищені за його межами;
- дисертації, виконані в інших установах (науковцями інших установ) й захищені в спеціалізованих (наукових) вчених радах Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Так, всього за вказаний період захищено: 172 докторські дисертації; 836 кандидатських дисертацій; 56 дисертацій доктора філософії.

#### **15.8. Результати діяльності Центру криміналістичних інновацій «intelligenTrident» (керівник – Білоус В. В.)**

Центр криміналістичних інновацій «intelligenTrident» свою фактичну діяльність розпочав у 2014 р. з метою забезпечення невпинного розвитку криміналістики як науки, навчальної дисципліни та галузі правозастосовної практики на інноваційних засадах у відповідь на неспровоковану збройну агресію РФ проти України. Першочергово було розроблено методологічні засади й упроваджено аерозйомку із застосуванням безпілотних літальних апаратів мультироторного типу при провадженні різних слідчих (розшукових) дій у навчальний курс криміналістики та криміналістичну практику. Досягнення вагомих результатів діяльності у секторі безпеки й оборони дозволило 1

червня 2023 р. формалізувати Центр як самостійний структурний підрозділ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого під керівництвом доцента кафедри криміналістики, кандидата юридичних наук В. В. Білоуса.

Із метою поглиблення міжгалузевої співпраці з ініціативи Центру Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого укладено меморандуми про співпрацю з провідними закладами вищої освіти і судово-експертними установами, а саме з: Національним технічним університетом «Харківський політехнічний інститут» (19 серпня 2021 р.); Харківським науково-дослідним експертно-криміналістичним центром Міністерства внутрішніх справ України (24 травня 2022 р.); Національним університетом цивільного захисту України (8 грудня 2023 р.). На виконання положень меморандумів здійснюється систематична співпраця із закладами-партнерами, зокрема, з організації спільного проєктного навчання майбутніх правників і фахівців у галузі високих інформаційних технологій; проведення освітніх заходів для науково-педагогічних кадрів і здобувачів вищої освіти Університету на ресурсній базі Харківського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України; для майбутніх правників, піротехніків і рятувальників Державної служби України з надзвичайних ситуацій – на ресурсній базі Центру тощо.

У Центрі функціонує науковий гурток – Молодіжне крило «intelligenTrident», відкритий для плідної науково-виробничої співпраці здобувачів вищої освіти незалежно від курсу, факультету чи закладу, в якому вони здобувають вищу освіту. Студенти і курсанти мають можливість глибоко оволодіти значною кількістю сучасних техніко-криміналістичних засобів і технологій, призначених для забезпечення якісного виконання широкого кола функцій під час досудового розслідування й судового розгляду кримінальних проваджень, із використанням цих засобів проводити експерименти і наукові дослідження, виготовляти унікальний відеоконтент, актуальний для навчання та профорієнтаційної діяльності.

Регулярно з 2021 р. з метою заохочення талановитої молоді до науково-дослідної діяльності Центром проводиться щорічний Всеукраїнський конкурс студентських/курсантських наукових робіт з криміналістики з комплексним (моральним і матеріальним) відзначенням вагомих наукових здобутків його переможців.

Центр є навчально-науково-виробничим осередком, що забезпечує практичну підготовку фахівців певних спеціальностей, проводить наукові дослідження й виробничу діяльність. Відтак Центром розроблено, укомплектовано й упроваджено в навчальний процес з криміналістики та криміналістичну практику:

- комплект криміналістичного приладдя для організації криміналістичного полігону з вивчення теми «Трасологія. Сліди ніг людини. Сліди транспортних засобів»;

- комплект криміналістичного приладдя «intelligenTrident» для вимірювання й маркування криміналістично значущих об'єктів під час провадження слідчих (розшукових) дій;

- Мобільний комплекс техніко-криміналістичного забезпечення «intelligenTrident» (у рамках реалізації проєкту Еразмус+CRIMHUM «Модернізація магістерських програм для майбутніх суддів, прокурорів, слідчих з урахуванням європейських стандартів з прав людини» (жовтень-грудень 2021 р.). Функціональні модулі цього комплексу (аерокриміналістики, індивідуального захисту, виявлення, освітлення, зв'язку, дослідження, вимірювання, фіксування, вилучення, консервування, зберігання, транспортування та презентації доказів) разом з комплектом криміналістичного приладдя «intelligenTrident» були неодноразово успішно апробовані на практиці в умовах, що реально або потенційно загрожували життю та здоров'ю, регулярно оновлюються і доукомплектовуються сучасним обладнанням. За відгуками обізнаних вчених і практиків, Мобільний комплекс техніко-криміналістичного забезпечення «intelligenTrident» є унікальним і прогресивним за змістом і способом його формування, не тільки в контексті вітчизняних закладів вищої освіти. Діяльність криміналістів Центру з його застосування під час розслідування воєнних злочинів неодноразово ставала предметом уваги професійних кіл, вітчизняних і зарубіжних засобів масової інформації.

У взаємодії з іншими підрозділами, посадовими особам Університету й стейкхолдерами за роки діяльності Центром упроваджено:

- виготовлення і використання матеріалів аерозйомки в друкованих і аудіовізуальних творах, присвячених Університету, його партнерам та Україні. У жовтні 2023 р. підготовлено збірку найкращих аеросвітлин Університету для майбутнього ювілейного видання;

- традицію урочистого підняття Державного Прапора України на найвищій щоглі Університету з нагоди Дня Державного Прапора України, починаючи з 23 серпня 2018 р.;

- метод сферичного аеропанорамування місця вчинення воєнного злочину у криміналістичну практику та службову діяльність Сил безпеки і оборони України (червень 2022 р., вперше в Україні):

- навчальний онлайн-курс «Застосування аерозйомки під час огляду місця події при розслідуванні воєнних злочинів» для Державного бюро розслідувань.

У тісній взаємодії з іншими структурними підрозділами Університету у 2023 р. Центром у різних містах проведено гостьові лекції і майстер-класи із застосування інноваційних науково-технічних засобів і технологій в професійній діяльності правників, піротехніків і рятувальників для студентів, курсантів і викладачів: Військово-юридичного інституту; факультету слідчої та детективної діяльності; Полтавського фахового коледжу; Полтавського юридичного інституту; Національного університету цивільного захисту України та Інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України. Для здобуття актуальних компетентностей з управління роботизованими системами, зокрема, FPV-дронами, Центром передано переліченим вище закладам універсальні пульти управління безпілотними літальними апаратами.

Для здобувачів освіти і науково-педагогічних кадрів одного з перелічених закладів протягом звітного періоду організовано проходження онлайн-курсу «Застосування технологій в умовах війни», за результатами навчання на якому для використання за функціональним призначенням підрозділом було отримано певну кількість БПЛА актуального типу.

Центром розроблено методологічну основу, а з лютого 2022 р. проводяться регулярні вишколи із застосування БПЛА, обробки та використання матеріалів аерозйомки й аеросканування в службовій діяльності для представників сектору безпеки і оборони України, судових експертів та здобувачів вищої освіти, у т. ч. з метою реабілітації, підвищення кваліфікації та перепідготовки не придатних для продовження військової служби ветеранів російсько-української війни. Здійснюється підготовка інструкторів для навчання операторів БПЛА.

Із метою забезпечення відбудови м. Харків та оцифрування культурної спадщини, залучення до всебічної допомоги Україні урядів і громадян цивілізованих країн Центром надається регулярна допомога з аерозйомки органам державної влади й місцевого самоврядування, вітчизняним і зарубіжним ЗМІ. Для увічнення героїзму Захисників і Захисниць України, проявленого під час захисту Батьківщини, Центром постійно проводиться збір експонатів для майбутнього музею Визвольної війни.

Високий професіоналізм і наукові здобутки співробітників Центру відзначено індивідуальними й колективними нагородами ректора Університету, начальника Харківського гарнізону, командувача Оперативного угруповання військ «Харків», Харківського міського голови і керівника Харківської обласної прокуратури.